

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ

FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

OBOR: MEZINÁRODNÍ OBCHOD

Vývoj peruánské ekonomiky v novém tisíciletí

Diplomová práce

Vypracovala: Bc. Zuzana Kovářová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Petr Pavlík, M.A., CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vývoj peruánské ekonomiky v novém tisíciletí“ vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne 15. dubna 2014

.....
podpis

PODĚKOVÁNÍ

V úvodu své diplomové práce bych chtěla nesmírně poděkovat všem, kteří se na jejím vývoji a konečné podobě přímo či nepřímo podíleli. Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu diplomové práce, panu Ing. Petru Pavlíkovi, M.A., CSc. za jeho přístup. Dále bych chtěla poděkovat svým rodičům, bez nichž by mi studium na vysoké škole nemohlo být umožněno.

Dále bych vyjádřila cenné díky ochotné velvyslankyni Peru v České republice paní Maritě Landaveri Porturas za její postřehy a přednášky konané na půdě Vysoké školy ekonomické. Velký dík patří i Jardovi Krusovi z cestovatelského portálu Hedvábná stezka a jeho postřehy týkající se především cestovatelských rad. Pan Krus je Čech žijící v Arequipě. Svými názory mi také pomohla studentka Univerzity Karlovy Lisette Valdivieso, původem z Trujilla. Mnoho díky patří také turistům, návštěvníkům, přátelům a přátelům přátel, kteří byli ochotni podělit se se mnou se svými zážitky nasbíranými během putování po této andské zemi. Ač se jednalo o rozdílné lidi, jedno je spojovalo – nadšení touha poznávat. A v Peru je rozhodně stále co objevovat.

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	4
OBSAH.....	5
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	7
ÚVOD	9
1. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA PERU	12
1.1. Geografická charakteristika.....	12
1.2. Demografická struktura.....	14
1.3. Vnitropolitický systém	16
1.4. Historický nástin ekonomického vývoje	16
1.4.1. Od nezávislosti do poloviny 20. století	17
1.4.2. Druhá polovina 20. století	19
1.4.2.1. Z 50. do 70. let, aneb krize střídá krizi	20
1.4.2.2. 80. léta – „Ztracená dekáda“	22
1.4.2.3. Fujimoriho pevná ruka	24
1.4.3. Milníky vývoje Peru v 21. století	27
2. EKONOMICKÝ VÝVOJ ZEMĚ	30
2.1. Vývoj hrubého domácího produktu.....	30
2.2. Struktura HDP	32
2.2.1. Zemědělství	33
2.2.2. Rybolov	35
2.2.3. Těžební průmysl.....	36
2.2.3.1. Ropa a zemní plyn	37
2.2.4. Zpracovatelský průmysl	38
2.2.5. Služby.....	39
2.2.5.1. Telekomunikace	40
2.2.5.2. Finanční služby.....	40
2.2.5.3. Doprava	41
2.3. Monetární politika	41
2.4. Veřejné zadlužení	44
2.5. Nezaměstnanost.....	45
2.6. Rozvojová pomoc.....	46
3. ZAHRANIČNÍ OBCHOD	49
3.1. Exportní plán (2003 – 2013).....	51
3.2. Saldo obchodní bilance (2001 - 2006).....	53

3.3.	Saldo obchodní bilance (2007 – 2013).....	54
3.3.1.	Analýza exportů (2007 – 2013).....	56
3.3.2.	Analýza importů (2007 – 2013)	58
3.4.	Přímé zahraniční investice.....	60
3.5.	Peru v regionálních integračních uskupeních.....	65
3.6.	Bilaterální dohody	68
3.6.1.	Obchodní dohoda Peru – Spojené státy americké	70
3.6.2.	Obchodní dohoda Peru – Evropská unie	71
4.	PERSPEKTIVY VÝVOJE PERUÁNSKÉ EKONOMIKY	74
4.1.	Zpráva IMF o finančním vývoji Latinské Ameriky	75
4.2.	Předpokládaný vývoj makroekonomických veličin dle BCRP	76
4.2.1.	Saldo obchodní bilance.....	77
4.2.2.	Monetární politika	78
4.3.	Limity ekonomického růstu.....	79
4.3.1.	Industrializace země	79
4.3.2.	Korupce	80
4.3.3.	Ilegální těžba a destrukce životního prostředí	82
4.4.	Budoucnost: prosperita nebo krize?	83
	ZÁVĚR.....	86
	PŘÍLOHY	89
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	91
	SEZNAM TABULEK	99
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	100

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ALADI	Asociación Latinoamericana de Integración (Latinskoamerické integrační sdružení)
ALBA	Alianza Bolivariana para los Pueblos de Nuestra América (Bolívarovský svaz pro lid naší Ameriky)
ALCA	Área de Libre Comercio de las Américas (Americká zóna volného obchodu)
APCI	Agencia Peruana de Cooperación Nacional (Peruánská agentura pro zahraniční spolupráci)
APEC	Asia-Pacific Economic Cooperation (Asijsko-pacifické fórum o spolupráci)
APRA	Alianza Popular Revolucionaria Americana/ Partido Aprista Peruano (Americké revoluční lidové hnutí/ Peruánská apristická strana)
ATPDEA	Andean Trade Promotion and Drug Eradication Act
BCRP	Banco Central del Reserva de Perú (Peruánská centrální banka)
CAN	Comunidad Andina (Andské společenství)
CELAC	Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños (Komunita států Latinské Ameriky a Karibiku)
CEPAL	Comisión Económica para la América Latina y el Caribe (Ekonomická komise pro Latinskou Ameriku a Karibik)
EU	Evropská unie
FED	Federal Reserve System (Federální systém rezerv)
FDI	Foreign direct investment (Přímé zahraniční investice)
HDP	Hrubý domácí produkt
IADB	Inter-American Development Bank (Americká rozvojová banka)
IMF	International Monetary Fund (Mezinárodní měnový fond)
INEI	Instituto Nacional de Estadística e Informática (Národní statistický úřad)
Mercosur	Mercado Común del Sur (Společný trh jihu)
MINAG	Ministerio de Agricultura (Ministerstvo zemědělství)
MINCETUR	Ministerio de Comercio Exterior y Turismo (Ministerstvo turismu a zahraničního obchodu)
MINEM	Ministerio de Energía y Minas (Ministerstvo energetiky a těžby)
MRTA	Movimiento Revolucionario Túpac Amaru (Revoluční hnutí Túpac Amaru)
MTC	Ministerio de Transportes y Comunicaciones (Ministerstvo dopravy a spojů)
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí

OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OSN	Organizace spojených národů
PNP	Partido Nacionalista Peruano (Peruánská národní strana)
SBS	Superintendencia de Banca y Seguros (Komise pro banky a pojišťovny)
UNASUR	Unión de Naciones Suramericanas (Unie národů Jižní Ameriky)
USA	United States of America (Spojené státy americké)
USD	United States Dollar (Americký dolar)
WB	World Bank (Světová banka)
WEF	World Economic Forum (Světové ekonomické fórum)
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)

ÚVOD

Kdo by neznal Machu Picchu! Magické místo starých Inků, jehož účel nebyl dosud zcela objasněn. Od jeho znovuobjevení v roce 1911 anglickým misionářem a dobrodruhem Hiramem Binghamem se postupně stalo ikonou a hlavním cestovatelským lákadlem. Zpravidla je to také první a poslední věc, kterou si lidé při názvu tohoto státu vybaví. Zosobňuje v sobě vše, co Peru může jako země nabídnout: starou kulturu, tajemno, křehkost a zároveň neúprosný zástup moderních turistů, jichž každým rokem přibývá. A vyvstává otázka, zda je jejich počet ještě udržitelný.

Je však škoda vnímat Peruánskou republiku pouze jako repliku starého světa, zaostalý stát pokulhávající za zbytkem světa. Peru je země probouzející touhu po mystice, schopná nabídnout vše – od kopců velehor po amazonský prales. Země, kde se slévá původní a stará mytická atmosféra s neúprosnou moderní konzumní společností. Peru sice není členem OECD, nicméně tempo růstu peruánské ekonomiky je jednoznačně nejvyšší v Latinské Americe. Slyšeli jste už někdy o peruánském zázraku? Když jsem o něm poprvé slyšela já, nechtělo se mi věřit, že by skutečně peruánská ekonomika na tom byla tak dobře. V souvislosti s přestavbou hlavního města, nasazováním moderní fasády se od druhé poloviny prvního desetiletí nového tisíciletí vážně uvažuje, zda je možné ekonomiku udržet v nastartovaném rostoucím trendu. Postupem času jsem zjišťovala, že ekonomický růst nejde vždy ruku v ruce s růstem blahobytu veškerého obyvatelstva v zemi.

Můj dlouhodobý zájem o region Latinské Ameriky jsem přetavila v tuto diplomovou práci. Cílem mé diplomové práce je hloubková studie faktů a objasnění příčin ekonomického růstu Peru. Práce odpovídá na otázku, zda je hospodářský růst propojen s blahobytem obyvatelstva. Vycházím především ze statistik Peruánského statistického úřadu (INEI), Centrální banky (BCRP), publikací OECD a WTO. Dalším východiskem pro tuto práci jsou především volně dostupné dokumenty, statistiky a podložené internetové zprávy, popřípadě novinové články. Pro účely diplomové práce jsem využila znalostí nadobytých na Vysoké škole ekonomické v průběhu lekcí věnovaných Latinské Americe, během zájmových přednášek a dobrovolných kroužků, v cestovatelských průvodcích, místních novinách dostupných v elektronické podobě – především však deníku El Comercio. Nemenší podíl na vzniku následujícího textu mají také cenné rady, prezentace a odkazy na dokumenty poskytnuté peruánskou ambasádou v Praze a českou ambasádou v Peru.

Na počátku práce jsem si stanovila cíl a vypracovala hypotézu. Výsledky jsou obsaženy v konečné zprávě v závěru práce.

HYPOTÉZA: Peruánská ekonomika je závislá na vývozu primárních nezpracovaných surovin, jejichž cena na světových trzích je vysoká a poptávka po nich též. Peru je jedním z největších vývozců stříbra, zlata, zinku, olova. Zároveň je ale taková ekonomika velmi náchylná na jakékoli změny na světových trzích. Tato její náchylnost ji činí slabou. Zároveň však s redistribucí získaných prostředků není nakládáno efektivně a v souladu s potřebami obyvatelstva. Navzdory značnému potenciálu je Peru rozvojovou zemí, která nemůže být dávana za příklad dlouhodobě úspěšné hospodářské expanze. Pro to, aby Peru bylo ve světě vnímáno jako úspěšná země, je potřeba změnit vnitřní přepisy, poradit si s korupcí, přilákat zahraniční investice, ale především se soustředit na základní potřeby a vzdělání vlastního obyvatelstva. Stále větší objem vývozu primárních surovin způsobuje degradaci životního prostředí a v konečném důsledku může Peru daleko více uškodit.

Diplomová práce je rozdělena do čtyř tematických celků. První z nich všeobecně charakterizuje Peru z pohledu geografie a polohy, demografie a historického nástinu nejdůležitějších dějinných událostí. V tomto oddílu pro mne byly nejdůležitějšími prameny knihy o historii, zejména Roedlovy Dějiny Peru a Bolívie. Z geografie jsem nejvíce využila Velkého průvodce National Geographicu a na demografii mi byly nejvíce nápomocné stránky CIA a MZV ČR.

Druhá a třetí část diplomové práce spolu úzce souvisí a jsou zpracovávány pomocí tabulek Centrální banky Peru, mezinárodních organizací IMF, OECD, WTO, analýz, článků, srovnání renomovaných online periodik, čímž je zabezpečena aktuálnost a čerstvost informací. První oddíl se zabývá vývojem základních makroekonomických ukazatelů HDP a jeho struktury, inflace a indexu spotřebitelských cen, měnového kurzu, veřejného a zahraničního zadlužení. Třetí část je pak vydělena samostatně s názvem „Zahraniční obchod Peru“ a rozebírá importy a exporty v průběhu nového milénia, saldo obchodní bilance, komoditní a teritoriální strukturu obchodu, bilaterální ekonomické vztahy a příkladem vývoje obchodu s USA a Evropskou unií. Na základě nashromážděných informací jsem pak vypracovala závěrečnou část s ekonomickými výzvami a prognózou do budoucna, kde mi hlavním pomocníkem byla vyprávění známých a turistů o tom, jak v Peru situace vypadá. Pomohly mi tak zasadit realitu do změní tabulkových čísel. Přitom statistiky Peru sice nepatří k nedůvěryhodným zdrojům, vždy je třeba mít na paměti jejich zkreslenost. Neexistují přesné regule, jak a co vykazovat.

Chci-li tedy začít porovnávat, musím brát stejný blok čísel z jednoho zdroje, jelikož budou spočítané stejnou metodou a dají se tedy srovnat. Zdroje čísel i citací jsou v textu vyznačeny.

Během celého studia jsem se zabývala Peruánskou republikou. A to z různých pohledů včetně zahraniční politiky, propagace země, epochy terorismu, politického systému. Diplomová práce je de facto shrnutím a završením veškerých znalostí nashromážděných za léta studií na VŠE. Pevně věřím v to, že Peru má jako země budoucnost na světové scéně a že jednoho dne přestane být latinskoamerický region brán jen jako zájmový, ale dostane se na přední stránky materiálů vyučujících.

1. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA PERU

Peruánská republika až dosud nepatřila mezi významnější státy na světové scéně. Za posledních 20 let se však prezidentům Fujimorimu, Toledovi a Garcíovi podařilo zajistit pro Peru stabilní pozici mezi světovými hráči. Díky diplomatovi a tajemníkovi OSN v letech 1981 až 1991 Franciscu Pérez Cuéllarovi, který hrál významnou úlohu při negociacích ohledně Falkland a Střední Ameriky, se Peru zviditelnilo na diplomatické úrovni. Postupem času si svět stále více všímá peruánského zázraku a přirovnává jej k tygrovi Latinské Ameriky. Nicméně Peru budí dojem, jako by z 19. přešlo rovnou do 21. století. Export je de facto závislý na výrobcích primárního sektoru, zatímco průmysl nikdy nehrál větší roli. Od 90. let 20. století se dynamicky rozvíjí sektor služeb. Přestože se chudobu daří trvale snižovat, trpí jí stále čtvrtina lidí. Propast mezi bohatými a chudými se nedaří překlenout navzdory vládním sociálním programům. Přestože je Peru prezentováno jako dynamická, atraktivní rozvíjející se demokratická země, propastný rozdíl a dlouhodobé sociální problémy z ní dělají zemi třetího světa. Peru je s 28 miliony lidí 4. nejlidnatější zemí Jižní Ameriky. 45 % obyvatel jsou domorodci, což je druhý největší podíl po Bolívii.¹ K největším zdrojům příjmů patří cestovní ruch. Peru díky bohatosti své kultury, specifické gastronomii a hudbě přiláká ročně na 3 miliony zahraničních turistů.² Navíc žádnou jinou destinaci než podmračené Machu Picchu si lidé k Jižní Americe nepřiradí lépe.

1.1. Geografická charakteristika

Peru je součástí Jižní Ameriky, země se rozkládá mezi Chile a Ekvádorem. Pobřežní hranici v délce 2 414 km tvoří pobřeží Tichého oceánu, východními sousedy jsou Bolívie, Brazílie a Kolumbie. Celková délka hranic měří 7 461 km, uvnitř nichž se nachází země o rozloze 1 285 216 km². Peru je 27. největší zemí na světě a 6. největší na západní polokouli.³

Administrativní členění se sestává z 25 regionů: Amazonas, Ancash, Apurímac, Arequipa, Ayacucho, Cajamarca, Callao, Cusco, Huancavelica, Huanaco, Ica, Junin, La Libertad, Lambayeque, Lima, Loreto, Madre de Dios, Moquegua, Pasco, Piura, Puna, San Martín, Tacna, Tumbes a Ucayali. Město Callao je největším peruánským přístavem a někdy je také považováno za konstituční provincii uvnitř regionu Callao. Hlavním městem je Lima

¹ National Geographic: Traveler. *Peru*. Brno: Computer Press, 2010. Str. 16

² Peru: Základní informace o Peru. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/interaktivni-exportni-profil-zajmovych-zemi-peru-24307>>.

³ Central Intelligence Agency. The World Factbook. Perú: Geography. [online] 2013, [cit. 2014-02-08]. Dostupný z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>>

s 9 miliony obyvatel. Druhým největším městem je Arequipa na jihu s 926 tisíci obyvatel a severní Trujillo s 900 tisíci obyvateli.⁴ Následují města Chiclayo, Iquitos, Piura a Cusco.

Peru nabízí všechny ekosystémy dostupné v Latinské Americe. Je složeno ze čtyř odlišných klimatických celků – od tropického pobřeží na západě (costa) přes vrcholky And v srdci země (sierra) a záhadnou náhorní planinu (altiplano) po těžko prostupnou amazonskou džungli na východě (selva). Andy jsou výsledkem pohybu tektonických desek a kolébkou starobylých kultur. Severně od Limy se v Bílých Kordillerách do výšky 6 768 m tyčí nejvyšší tropická hora na světě Huascarán, kde se nachází vzácný a ohrožený tropický ledovec.⁵ Peru leží v geologicky aktivní oblasti a je neustále ohrožováno zemětřeseními, z nichž nejničivější zasáhlo provincii Ancash v roce 1970. Zemětřesení v roce 2007 těžce poškodilo oblasti Paracas a Pisco. Další ohrožení představují záplavy, sesuvy půdy, vlny tsunami, v menší míře sopečná aktivita. Nejaktivnější sopka Ubina v Andách vybuchla naposledy v roce 2009. Dalšími aktivními sopkami jsou Misti, Huaynaputina, Sabancaya a Yucamane.

Mezi vrcholky And a mořem v šířce od 15 do 150 km se rozkládá pobřeží costa, de facto se jedná o výběžek atacamské pouště, které se zde říká Sechura. 160 km od břehu se nachází konec kontinentálního šelfu, odtud padá až na dno Peruánsko-chilského příkopu v hloubce 8 065 m. Moře ovlivňuje chladný Humboldtův proud přicházející z jihu, který je životně důležitý pro rybolovný průmysl, neboť se zde nachází bohaté zdroje ryb. Dalším jevem je záhadný El niño přinášející teplý proud od rovníku a střetávající se studenými vodami od jihu. El niño se většinou objevuje ve čtyřletých cyklech a má zde na svědomí povodně a sesuvy půdy, zatímco v Austrálii způsobuje ničující sucha.

Směrem k jihu ustupují andské kopce náhorní rovině altiplanu. Navzdory jasně modré obloze je zde podnebí po většinu roku větrné, suché a mrazivé. Zemi pokrývají křoviny a nízká tráva. Ornou půdu tvoří necelá 3 % rozlohy země. Jezero Titicaca při hranicích s Bolívií je spravováno oběma státy a jedná se o nejvýše položené splavné jezero na světě.

Posledním podnebným ekosystémem je peruánská Amazonie zabírající třetinu plochy země. Jižní Amazonie je sušší a zasahuje až na úpatí Kordiller, zatímco severní Amazonie trpí na více srážek a povodní. Peruánská selva je ohrožena nelegální deforestací a lovem vzácných druhů zvěře, rančerstvím, zvyšujícím se počtem obyvatel i nálezy ropy a zemního plynu.

⁴ Peru: Základní informace o Peru. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/interaktivni-exportni-profil-zajmovych-zemi-peru-24307>>.

⁵ National Geographic: Traveler. *Peru*. Brno: Computer Press, 2010. Str. 32

1.2. Demografická struktura

V Peru žije podle odhadu INEI 30 814 175 lidí, z nichž 45 % je indiánů a 37 % mesticů. Jen 15 % obyvatelstva tvoří bílí, přesto jsou považováni za elitu a do 90. let byli právě oni ve vedení země a v nejvyšších společenských kruzích. 3 % obyvatel tvoří černoši a přistěhovalci. V 19. století přijížděli čínští a japonští dělníci na peruánské plantáže za prací, jejich menšina čítající na 1,5 milionu lidí patří k nejpočetnějším v rámci států Latinské Ameriky a ovlivnila dnešní Peru jak po kulturní, tak po ekonomické stránce. K dalším přistěhovalcům patří Španělé, Němci, Kolumbijci, Američané, Bolivijci a Ekvádorci.

Peru bylo po většinu své historie imigračním místem, situace se změnila s hospodářskou krizí a občanskou válkou guerillových skupin v 80. letech. Podle sčítání obyvatel v roce 2000 žije v zahraničí okolo 600 000 Peruánců (3,1 % populace), ale podle čísel Ministerstva zahraničí je toto číslo ještě třikrát vyšší. Většina z nich žije ve Spojených státech, Španělsku, Venezuele, Argentině a Chile. I se zlepšující se hospodářskou situací v letech 2000 až 2006 se emigrace z Peru zvýšila. Na 30 000 Peruánců ročně odešlo do zemí OECD.⁶ V následujících letech se díky stabilizaci politické scény a ekonomickému růstu emigrační trend zastavil. Většina lidí odchází za prací, aby mohli své rodině poskytnout dostatečné zajištění. V roce 2007 představovaly remitence zaslané Peruánci zpět domů 3,7 mld. USD (2 % HDP).⁷

V Peru jsou ustanoveny tři úřední jazyky: španělština, jíž mluví 84,1 % obyvatel; jazyk andských indiánů kečuánština 13 % a aymarština 1,7 %, jíž mluví indiáni při hranicích s Bolívií. Rozmanitost přírodních podmínek dala vzniknout taktéž izolovaným skupinám lidí, kteří mají své vlastní nářečí. Obzvlášť v oblasti Amazonie jich přežívá bezpočet, často je však naživu jediný mluvčí daného nářečí.⁸

81,3 % obyvatel se hlásí k římskokatolickému náboženství, 12,5 % k evangelíkům. Ve vysokých horách a v oblasti Amazonie je mezi původním obyvatelstvem stále přítomný a udržovaný šamanismus. 2,9 % obyvatel se nehlásí k žádnému náboženskému vyznání.

Městské a pobřežní obyvatelstvo má z ekonomického růstu větší zisky než původní venkovští indiáni, Afroperuánci žijící převážně v provincii Callao, obyvatelé Amazonie a vyšších poloh

⁶ Migration History and Policy Development. OECD, 2009. Str. 242

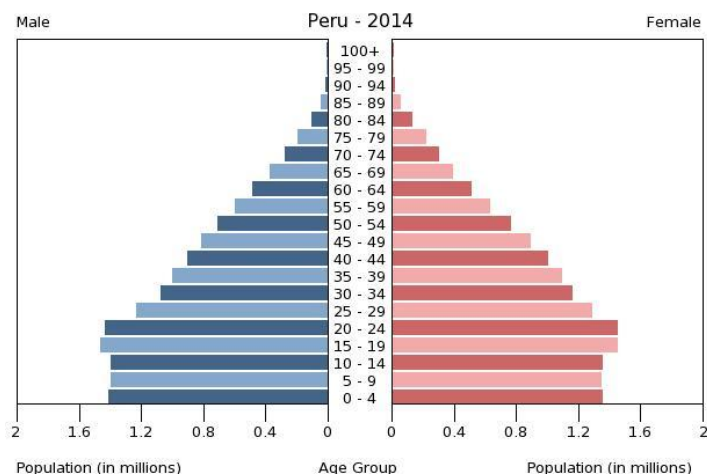
⁷ Tamtéž. Str. 244

⁸ amazonské jazyky jivaro, peba-yagua, huitoto, pano, tacana, zaparo, cahuapana, catuquina-tucano, shimacu, arawakan, tupí guaraní.

v Andách. Přestože chudoba klesá, stále jí trpí čtvrtina až třetina obyvatel, statistiky se liší. Podle INEI je to dnes 26,8 % obyvatelstva pod hranicí bída. Ve venkovských oblastech je podíl chudoby ještě daleko vyšší, více než 50 % obyvatel venkova žije v bídě. Podvýživa začala v Peru klesat od roku 2005 se zavedením vládní strategie zaměřené na osvětu, hygienu a čištění vody. 18 % dětí do pěti let věku trpí chronickou podvýživou, což znamená každé páté dítě a jeden z nejvyšších podílů na světě.

Zvýšily se také počty žáků zapsaných do školy, nicméně kvalita vzdělání nedosahuje vysoké úrovně. Analfabetismus trápí především původní obyvatelstvo, v peruánské populaci je celkem 6 % mužů a 9 % žen. Do školy chodí na 90 % dětí do 15 let, nicméně málokteré dítě ji skutečně dokončí – 25 % dětí mezi 6 a 14 lety vypomáhá rodičům v práci, často v nezajištěných dolech.⁹ Podle odhadu INEI z roku 2012 základní školu vyšlo 22 % dětí, střední školu 13,8 % dětí a univerzitní vzdělání má 16,3 % dětí starších 15 let. 2 z 10 domácností nemají přístup k pitné vodě, ještě o jednu více nemá zavedený odtok a kanalizace, 10 % domácností není elektrifikovaných. Přístupnost mobilních i telefonních sítí je nadprůměrná, mobil vlastní na 80 % obyvatel.

Obrázek 1: Populační pyramida 2014

Zdroj: CIA. Dostupný z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/graphics.bmp>>

Peru má perfektní tvar populační pyramidy. Podíl nejstarších lidí je méně než třetinový. Země neřeší penzijní fondy, ani formy zajištění se na důchod. Bankovní sektor všeobecně se netěší velké důvěře. Roční přírůstek obyvatel je 1,016 %. Porodnost dosahuje hodnoty 1,913 %,

⁹ Central Intelligence Agency. The World Factbook. Perú: People and Society [online]. 2013, [cit. 2014-02-08]. Dostupný z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>>

zatímco úmrtnost jen poloviční hodnoty 0,595 %. Dětská úmrtnost se pohybuje kolem 18 na 1000 nově narozených, což je způsobeno horší dostupností zdravotní péče v těžko přístupných oblastech.¹⁰ Krytí zdravotní péčí je dostupné 62 % obyvatel. Průměrná délka života je 74,4 let. Více než polovina obyvatel je ekonomicky aktivních, nejvíce obyvatel pojímá sektor průmyslu a služeb – 10 milionů osob; sektor zemědělství, rybolovu a hornictví 4 miliony osob v produktivním věku. Průměrný měsíční příjem rodiny činí 1 141 nových solů.¹¹

1.3. Vnitropolitický systém

Peruánská republika je prezidentským systémem. Prezident je volen přímou volbou na pět let a nemůže svou funkci vykonávat ve dvou po sobě jdoucích obdobích. V současnosti je prezidentem Ollanta Humala za stranu PNP. V Peru je platná ústava schválená referendem 31. 10. 1993, platí od 30. 12. 1993. Výkonnou moc zajišťuje vláda v čele s premiérem. Zákonodárnou moc má jednokomorový parlament – Kongres se 130 členy volenými na 5 let. K hlavním politickým stranám patří levicová *Partido Nacionalista Peruano* (PNP) v čele se současným prezidentem. Opoziční sílu vytváří pravicové strany *Fuerza 2011* s představitelkou Keiko Fujimori a *Perú Posible* s Alejandrem Toledem. Šestici nejsilnějších stran uzavírají levicová *Partido Aprista Peruano* (APRA) s Alanem Garcíou, levý střed *Alianza para el Progreso* s Pedrem Pablem Kuczynskim a levý střed *Partido Solidaridad Nacional* s Luisem Castañedou. K dalším menším stranám patří Partido Popular Cristiano (PPC), Unión por el Perú (UPP), Acción Popular, Somos Perú, Fuerza Social, Cambio 90, atd.

1.4. Historický nástin ekonomického vývoje

Historii Peru si většina lidí spojuje se starým národem Inků a španělskou conquistou. Peru není velkým globálním hráčem a v současnosti nemá ani zdroje ani kapacity se jím stát. Nicméně v rámci svého regionu hraje nezanedbatelnou úlohu a v žádném případě se nedá označit za bezvýznamný stát. Už jen z důvodu jeho rozlohy, počtu obyvatel a geografického rozložení. Peru vždycky bylo zemí kulturně bohatou, už před Inky se zde nacházely kultury Chavín, Paracas, Nasca, Moche, Tiahuanaco, Wari, Sicán, Chachapoyan, Chancay a Chimú. Inkové nazývali svůj stát Tawantinsuyo, neboli „Země čtyř stran“. Po vpádu conquistadorů v čele s Franciscem Pizzarem byl popraven poslední incký vládce Atahualpa. V roce 1535

¹⁰ Estadísticas sociales. Instituto Nacional de Estadística e Informática [online]. 2014, [cit. 2014-02-08]. Dostupný z WWW: < <http://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/sociales/> >

¹¹ Číselné odhady INEI k roku 2012. V přepočtu 8000 Kč měsíčně.

došlo k přesídlení hlavního města z Cusca do Ciudad de Reyes, později přejmenovaným na Limu. Boj mezi domorodými skupinami a španělskými dobyvateli trval ještě desítky let, nicméně od 15. století je Peru spravováno jednou jedinou centrální vládou sídlící v hlavním městě, což z něj dělá jeden z nestarších národních států vůbec. Španělé ustanovili nový feudální systém, který s menšími obměnami vydržel až do poloviny 20. století.

1.4.1. Od nezávislosti do poloviny 20. století

Silný vliv roajalismu se v Peru udržel až do vpádu vzbouřeneckých armád San Martína z Argentiny. Tím byl v roce 1819 zahájen boj za nezávislost, ukončený 28. července 1821 deklarací nezávislé Peruánské republiky. Nicméně trvalo ještě několik let bojů s přívrženci místokrálovství. Teprve v roce 1826 padl námořní přístav Callao, poslední velká bašta rojalistů. Fakt, že byla svoboda tomuto národu de facto vnucena zvenčí, pomáhá pochopit následující události, kdy svoboda a nezávislost Peru jsou mnohdy diskutabilní.

Novému státu navrhl vlajku José de San Martín mající také svůj podíl na osvobození Peru zpod španělské nadvlády. San Martín zvolil kombinace rudě červené a bílé barvy, údajně proto, že viděl přistávat plameňáky v Paracasu. Tyto dvě barvy byly schváleny parlamentem, ačkoli nepřímě odkazují na koloniální barevné schéma. Peru je tak jedinou zemí, která barevné schéma španělského odkazu ponechala. Uprostřed vlajky je namalován státní znak spolu s typickými symboly této země: lamy vicuňi, stromu chinovníku a mince vytékající z rohu hojnosti.

Následný vývoj událostí se dá popsat slovy převraty, vláda vojenských junt a ekonomická stagnace. Bolívar opustil zemi, aby se dál mohl věnovat ideji osvobozování kolonií, a zanechal ji v kritickém stavu státních financí a politického chaosu. Neblahým důsledkem občanské války se stal banditismus a vytvoření nové vojenské elity, caudillů. Ke krizi přispěl také dovoz levného anglického textilu, který zcela zlikvidoval domácí nákladnou výrobu, přičemž textilní průmysl a zemědělství patřily k páteři ekonomiky.

V letech 1841 až 1899 se v čele Peru vystříдалo dohromady 29 prezidentů. 21 z nich pocházelo z vojenské společnosti. V roce 1845 se k moci dostal generál Ramón Castilla, jehož doba vlády bývá také známa jako „éra guána“. V 60. letech došlo ke zrušení otroctví. Roztržka se Španělskem vyvolaná pokusem Španělů o kontrolu těžby ledku a guána skončila podpisem mírové smlouvy v roce 1879. Jednalo se o první oficiální uznání nezávislosti Peru ze španělské strany.

Hospodářský rozmach způsobený vysokými vývozními cenami cukru, bavlny a guána, ukončil v roce 1868 prudký pád cen guána na mezinárodních trzích. Neuspokojivou situaci nedokázala vyřešit monopolizace obchodu s guánem. Jako obranu před vzrůstající snahou Chile o ovládnutí obchodu uzavřelo Peru v roce 1873 smlouvu s Bolívií. Finanční krize a pád cen cenných papírů státu a obchodu neprosperovaly. V roce 1879 vyhlásilo Chile válku Bolívii a Peru. Velká Británie hrála ve sporu nezanedbatelnou roli a postavila se na stranu Chile. Protože Bolívie nevlastnila válečnou námořní flotilu, stalo se Peru hlavním aktérem konfliktu, který skončil porážkou Peru a podpisem příměří z Ancónu 20. října 1883.¹² Peru přišlo nejen o armádu, ale také o provincie Tarapacá, Tacna a Arica, bohatá naleziště nitrátů v Atacamě. Tacna byla v roce 1929 znovu připojena, Aricu si Chilané ponechali. Lidskou smlouvou v roce 1929 došlo k vytyčení hranic obou států. Nicméně konečná podoba mořské hranice byla předmětem sporu táhnoucím se až do ledna roku 2014.

Deprese a ekonomická i politická rozvrácenost po prohrané Tichomořské válce vedly k převzetí peruánského hospodářství včetně dluhu ve výši 550 mil dolarů Brity.¹³ Britské společnosti financovaly těžbu stříbra i dalších kovů, stavěly železnice a obsluhovaly veškeré dopravní linie. Pozornost byla nasměrována taktéž k amazonskému pralesu, a to díky kaučukové horečce. Země s diktátorským režimem, ekonomicky ovládaná cizinci prošla do 20. století jako jedna z nejzaostalejších zemí tehdejšího světa. Neutěšená situace vedla k bezpočtu rolnických povstání. Nadále docházelo k utiskování indiánského obyvatelstva a rozšiřující se roli haciend v ekonomice.

V letech 1899 až 1919 se v zemi vystřídal 6 prezidentů, z nichž nejvýznamnější byl tyran Bernardino Leguía y Salcedo, zvolený znovu pro období 1919 až 1930. V roce 1914 byl otevřen Panamský průplav, který otevřel cestu ekonomického sblížení Peru a Spojených států, které v regionu postupně nahradily Velkou Británií. Za Leguiovy vlády došlo k jednoznačné převaze amerického kapitálu.

Během 20. let vznikla dvě opoziční hnutí. Prvním z nich je APRA (Alianza Popular Revolucionaria Americana) založená Hayou de la Torrem r. 1924. O čtyři roky později vznikla Komunistická strana Peru. Obě dvě byly reakcí na rostoucí populační tlak a rostoucí chudobu, ekonomickou stagnaci, zaostalost a rolnické nepokoje. Apristé měli značný vliv

¹² Roedl, B.: *Dějiny Peru a Bolívie*. Praha: Lidové noviny, 2007. Str. 253

¹³ National Geographic: *Traveler. Peru*. Brno: Computer Press, 2010. Str. 41

na politický život země, ačkoli strana se po většinu doby své existence nacházela v ilegalitě a sám zakladatel se po většinu času musel skrývat na kolumbijské ambasádě.

K pádu Leguía přispěla Velká hospodářská krize a s ní pády cen životně důležitých surovin na mezinárodních komoditních trzích. Cena mědi klesla o 69 %, nafty o 50 %, cukru, bavlny a vlny o celých 70 %.¹⁴ K tomu se zvyšovala inflace, rostla nezaměstnanost a vyhrotily se sociální střety obyvatel země podněcovaných také levicovou stranou APRA. Začátkem 20. století prosperovala snad jen archeologie. Vlnu zájmu vyvolal svým objevem Machu Picchu průzkumník Hiram Bingham. Během 20 let byly objeveny další památky včetně obrazců v Nazce a Velké peruánské zdi nedaleko Chimbote.

Během 2. světové války peru nepodporovalo ani jednu ze stran, v únoru 1945 nakonec vyhlásilo válku Německu a Japonsku. Přesto se jej válka nepřímo dotkla. USA vystavěly síť silnic napříč Kordillerami, slavnou Panamericanu, díky níž se mnoha horským osadám dostalo kvalitního silničního spojení. Během války byl zaznamenán zvýšený zájem o exportní kovy jako měď a zinek.

1.4.2. Druhá polovina 20. století

V druhé polovině 20. století probíhaly ještě dozvuky událostí jeho první poloviny. Pokračující vojenské puče, vláda pevné ruky nešla dohromady s ekonomickou prosperitou. Vzrůstala zadluženost země, stejně tak jako všech států v regionu, což v 80. letech vyvrcholilo předlužeností, inflací dosahující tisíců procent, nezaměstnaností, bezpočtu sociálních nepokojů, vzniku teroristických organizací, jejichž činnost je dodnes problémem peruánské ekonomiky. Zajímavý je výrok bývalého peruánského prezidenta Manuela Prada: „Peru má dva typy problémů: jedny se nevyřeší nikdy a druhé se vyřeší samy.“¹⁵ Odkazuje tak na neschopnost států bojovat s dlouhodobými problémy, z nichž největší byla a stále je chudoba. Velký vliv měla na region studená válka a snaha USA o posilování vlivu v Latinské Americe s konečným cílem připojit jej ke svému ideovému bloku. V mnohém USA neváhaly podporovat pravicové generály, obzvlášť šlo-li o zadržení socialistických ideových myšlenek. Mnohé státy Latinské Ameriky se tak s vervou snažily najít třetí cestu, nezávislou od obou idejí silných soupeřů. Pokusy o nápravu ekonomiky měly jen mizivé účinky. Až na konci 20. století a počátkem nového milénia se stabilizací politické sféry byly uvnitř států i zvenčí připraveny podmínky pro možný hospodářský rozvoj.

¹⁴ Roedl, B.: *Stručná historie států – Peru*. Praha: Libri, 2003. Str. 77

¹⁵ Montaner, C.A. *Manual del perfecto idiota latinoamericano*. Maryland: Madison Books, 1996. Str. 148

1.4.2.1. Z 50. do 70. let, aneb krize střídá krizi

Korejská válka napomohla prezidentu Manuelu Odríovi, zvolenému v roce 1950, ke krátké době prosperity. Díky příjmům z exportu do Spojených států si dovolil stavět drahé hotely, nemocnice, školy, dálnice a veřejné stavby včetně renovace zemětřesením zničeného Cuzca v roce 1950, napomáhaje tak budování image populárního prezidenta. Jeho přímý obdiv směřoval k argentinskému prezidentu Perónovi. Také Odríova manželka stejně jako Evita si nenechala ujít příležitost pro pořádání různých charitativních sbírek.¹⁶ Těžařský zákon a Zákon o naftě nadále pomáhaly do státu přivést další zahraniční investice. Stavební boom v Limě přilákal další lidi ze sierry do hlavního města. Lima však nebyla na takový nápor připravena, mnoho vesničanů se usazovalo v blízkosti města v tzv. „barriadas“ nebo také „pueblos jóvenes“. Na okrajích měst žilo obyvatelstvo v bídě, bujela kriminalita a rostla nezaměstnanost. Dodnes je těmto čtvrtím lepší se vyhnout.

V 50. letech došlo k rozvoji rybolovu a ustanovení Peru mezi špičkou zemí exportujících mořské produkty. Za prezidenta Odríi došlo taktéž v restrukturalizaci vojenských a policejních složek a posílení leteckých obraných složek. Odríu vystřídal v roce 1956 politický veterán Manuel Prado y Ugarteche s podporou apristů, jimž slíbil návrat z ilegality. Ve volbách dostaly gramotné ženy poprvé volební hlas. V roce 1961 Prado navštívil Roosevelta v Bílém domě a posléze navštívil císaře Hirohita. Stal se tak prvním peruánským prezidentem na státní návštěvě v Japonsku. V roce 1962 byl Prado nucen uprchnout do exilu, kde o pět let později zemřel. V nových volbách roku 1963 vzešel vítězně architekt Fernando Belaúnde Terry. Během třech měsíců funkčního období započal svou agrární reformu. Zavedl systém zvaný „Cooperación Popular“, který se sestával z venkovského obyvatelstva a střední třídy a umožňoval jim podílet se na budování rozvoje země. Mezi nejvýznamnější rozvojové projekty patří výstavba dálnice zvaná „Fernando Belaúnde Terry“ při hranicích s Bolívií a Ekvádorem.

Přes všechnu snahu nemohl Terry zabránit všem problémům, jimž země čelila. 3. října 1968 jej funkce zbavil generál Juan Velasco Alvarado a Terry byl dopraven do exilu v Buenos Aires. Na dalších 12 let se moci ujala armáda. První fáze zvaná „Revoluční vláda ozbrojených sil“ si kladla za cíl restrukturalizovat stát. Ústava ustoupila revolučním stanovám. Všichni ministři povinně nosili uniformu, i když se jednalo jen o civilní osoby, vůdci opozičních

¹⁶ Peru en el siglo XX. (1950 – 1959). [Http://youtube.cz](http://youtube.cz) [online]. 2009-04-30 [cit. 2014-03-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.youtube.com/watch?v=3lg1ihTJD0Q>>

politických hnutí emigrovali nebo „dobrovolně“ odešli do exilu. Provozovatelé rádia a televizních stanic byli donuceni odprodat své podíly státu. Deníky Correo, El Comercio, La Prensa, Ojo a La última hora byly vyvlastněny.¹⁷ O nezávislosti tisku a médií již nemohlo být řeči. Byl zahájen akční rozvojový plán „Plan Inca“, rozsáhlá pozemková reforma se měla stát novým základem státu hledajícího třetí cestu mezi komunismem a kapitalismem. Pouhých šest dní po svržení prezidenta Belaúndeho Velasco poslal armádu k obsazení majetku společnosti International Petroleum Company v Talaře. Majetek této dceřiné společnosti Rockefellerova gigantu Standard Oil skončil také ve státních rukou. Správu majetku přebrala společnost EPF, jejíž odnož PetroPerú dodnes existuje.

V červnu 1969 Velasco zavedl svou agrární reformu, čímž potopil peruánské zemědělství na dlouhá léta dopředu. Byly vyvlastněny celé agrární komplexy, veškeré vybavení, zvířata, půda. Zákon se dotkl 8 milionů hektarů zemědělské půdy, z toho 59 % na pobřeží, 35 % v síře a 6 % na území selvy, celkem 35 % veškeré zemědělsky využívané půdy.¹⁸ Přes polovinu vyvlastněného majetku bylo převedeno na zemědělská družstva, jen nepatrná část připadla drobným rolníkům. Další Velascovou akcí byla přímá intervence v hornictví a rybolovu. Zároveň byla zavedena kontrola valut. Každý, kdo vlastnil cizí měnu, měl povinnost ji v Národní bance směnit za domácí sol. Vztah se Spojenými státy poněkud ochladl v důsledku vyvlastnění několika amerických společností. V srpnu 1973 byly zahájeny rozhovory o reparaci, které skončily podpisem společné dohody, podle níž mělo Peru zaplatit 76 milionů dolarů jako náhradu 14 vyvlastněným americkým společnostem. Výstavba veřejných institucí stát neúměrně zatížila. Na 200 nových budov vystavěných za Velascovy éry stálo ještě v 90. letech 2,5 milionu dolarů. Jejich financování těžce poškodilo hornictví a zemědělskou výrobu, dvě nejvýnosnější oblasti a páteře ekonomiky. Velasco věřil v Perónův styl a vyjádření lásky k vlasti stavbou bezpočtu veřejně prospěšných projektů, jenže zapomněl, že každá instituce je jen další obětí na oltář národu.¹⁹

Na konci května roku 1970 postihlo sever Peru dosud největší a nejničivější zemětřesení o síle 7,8 RichtEROVY škály. Epicentrum bylo v Tichomořském oceánu před pobřežím měst Casma a Chimbote. Zemětřesení zasáhlo údolí o délce 500 km mezi tichomořským pobřežím a

¹⁷ Peru en el siglo XX. (1970 – 1979). [Http://youtube.cz](http://youtube.cz) [online]. 2009-04-30 [cit. 2014-03-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.youtube.com/watch?v=ibD2HzI0-3U>>

¹⁸ Roedl, B. *Stručná historie států – Peru*. Praha: Libri, 2003. Str. 82

¹⁹ Montaner, A.C. *Manual del perfecto idiota latinoamericano*. Maryland: Madison Books, 1996. Str. 111

úpatím And, táhnoucím se od severního přístavu Trujillo na jih k Limě.²⁰ Celkem zemřelo na 70 000 osob, 20 000 jich zmizelo, na 150 000 bylo zraněno. Výčet škod je závratný. Město Huaráz bylo z 97 % zničeno, zemřelo zde na 10 000 osob.²¹ Silnice Panamericana mezi městy Huarmey a Trujillo zmizela. Silný otřes půdy trvající 45 sekund způsobil utržení sněhové laviny na východním úbočí hory Huascarán, která následně srovnala města Yungay a Ranrahirca se zemí. Při zemětřesení zemřela výprava 14 českých horolezců z Expedice Peru 70, tábořících právě na úpatí Huascaránu. Desetitisíce lidí skončily bez střechy nad hlavou. Kvůli poškození většiny silnic byla první pomoc zasílána letecky, popřípadě na lodích. I přes rychlou humanitární pomoc byly následky katastrofy zničující a dodnes uchované v paměti národa.

Velasco byl nahrazen 29. srpna 1975 generálem Franciscem Morelesem Bermúdezem. V té době už systém nastavený Velascem vykazoval mnohé trhliny. Peru trpělo pod tlakem hospodářské krize a ropných šoků. Exportní ceny padaly, zatímco importní ceny vzrostly až o 70 % oproti roku 1974.²² Velasco však již neměl mnoho sil řešit ekonomické a politické záležitosti země kvůli podlomenému zdraví. Koncem roku zemřel ve Vojenské nemocnici v Limě. Francisco Morales-Bermúdez reprezentoval tzv. druhou fázi vojenské vlády. Druhá fáze byla samým popřením té předchozí. Z exilu se mohli vrátit vůdci opozice, státní zásahy do svobody tisku utichly, devalvace měny podpořila export, byly odstraněny dotace na potraviny a částečně vrácen vyvlastněný majetek. V cestě za demokratizací Morales svolal schůzi a nechal vypracovat novou ústavu, na níž se podílelo na 100 reprezentantů všech politických stran. Předsedou ústavodárného shromáždění byl zvolen Víctor Raúl Haya de la Torre, zakladatel apristické strany a jeden z největších peruánských myslitelů 20. století. Několik dní před zveřejněním finálního textu v srpnu 1979, de la Torre zemřel. Ústava byla návratem k demokracii, v roce 1980 byl prezidentem zvolen Fernando Belaúnde Terry, čímž započal jeho druhý prezidentský mandát.

1.4.2.2. 80. léta – „Ztracená dekáda“

Ekonomové nazývají 80. léta minulého století ztracenou dekádou. Ztracenou především pro celou Latinskou Ameriku, která se po industrializaci v 50. a 60. letech a politice substituce

²⁰Rozhlasové noviny. *Zemětřesení v Peru*. [online] Publikováno 1970-06-01 [cit. 2014-02-28]. Dostupný z: <http://www.pribehrozhlasu.cz/tenkrat-v-rozhlase/1970/1970_2>

²¹ Perú, com. *31 de mayo de 1970: 80 mil muertos deja el terremoto en el Perú*. [online] 31.5.2012 [cit. 2014-03-08]. Dostupný z: <<http://peru.com/2012/05/31/actualidad/nacionales/31-mayo-1970-80-mil-muertos-deja-terremoto-peru-noticia-67131>>

²² Roedl, B. *Stručná historie států – Peru*. Praha: Libri, 2003. Str. 83

importů v 70. letech topila v krizi. Hrozné hospodářské výsledky poznačily také andský region, kde inflace dosahovala 1 000 %. Banky zvedly úrokové sazby, zatímco ceny exportních výrobků na světových trzích prudce klesly.

Na tomto pozadí začínal svůj druhý mandát Belaúnde Terry. Ve volbách roku 1980 poprvé hlasovali také Peruánci sídlící v zahraničí. Belaúnde Terry zahájil ratifikační proces ústavy nahrazující tu z roku 1933. Ústava přiznávala občanům starším 18 let volební právo, a to i analfabetům, vyškrtna ze slovníku slovo „nelegitimní děti“ a ustanovila rovnoprávnost mužů a žen. Dalším prezidentovým krokem byl návrat mediálních prostředků jejich bývalým vlastníkům a definitivní ukončení agrární reformy.

Kromě ekonomické krize musel Belaúnde čelit vzrůstajícímu terorismu. Terorismus a obchod s drogami byly vedle ekonomické krize prezidentovou noční můrou, s níž se nedokázal přesvědčivě vypořádat ani on, ani jeho nástupce. Nově vzniklá maoistická organizace Světla stezka pod vedením profesora filosofie Abimaela Guzmána zaútočila poprvé v Ayacucho během voleb v červenci 1980. V roce 1982 vznikla další neméně obávaná organizace MRTA – Revoluční hnutí Túpac Amaru, hnutí s idejemi kubánského „Che“. V čele MRTA stál Víctor Polay Campos a protirežimní akce zahájil v roce 1984. Typickými prostředky užívanými k zastržení civilního obyvatelstva byly bomby nastražené v autech. V roce 1990 bylo již v 56 provinciích, kde žila více jak polovina obyvatel Peru, vyhlášeno stanné právo.²³

V roce 1981 mělo Peru ostrý střet s Ekvádorem. Skupina Ekvádorců si na peruánském území v Cordillera del Cóndor vytvořila vlastní stát pojmenovaný Paquisha, podle lokality na domorodé půdě. Belaúnde dal okamžitě příkaz k rozeznání této skupiny a oficiálně bylo prohlášeno, že se jednalo o územní invazi ze strany Ekvádorců. Na denominovaném místě sám prezident vztyčil peruánskou vlajku.

Na mezinárodní scéně zažilo Peru nebývalý úspěch. Velvyslanec Javier Pérez de Cuéllar byl zvolen generálním tajemníkem OSN, s platností od 1. ledna 1982. Posléze byl zvolen znovu a jeho mandát skončil posledním dnem roku 1991.

Navzdory tíživé ekonomické situaci pokračovala stavba silnic v amazonském regionu, stavby veřejně prospěšných budov, obnova říčních přístavů a proces elektrifikace. Inflační trend vedl k několika měnovým devalvacím. V únoru 1985 byla zavedena nová měna „inti“. Jeden inti byl ekvivalentem pro tisíc solů. Jenže prohlubující se deprese a s ní další devalvace novou

²³ Roedl, B. *Stručná historie států – Peru*. Praha: Libri, 2003. Str. 85

měnu oslabovaly. V první polovině roku 1990 se objevila již bankovka v hodnotě půl milionů inti, zatímco v druhé polovině již byly v oběhu bankovky na milión a 5 milionů inti. V lednu 1991 byla zavedena měna „nuevo sol“, jehož hodnota byla stanovena na milión inti a miliardu starých solů.

Ve volbách roku 1985 zvítězil mladý kandidát strany APRA Alan García Pérez. Poprvé byly volby dvoukolové. V prvních dvou letech vlády čelil García Pérez krizi takovými opatřeními jako kontrola cen, progresivní devalvace a zmrazení měnového kurzu. Na obranu národních odvětví byla zavedena vysoká cla na dovozní produkty. Splátka vysokého zadlužení státu byla omezena na 10 % příjmů z exportních produktů. V prvních dvou letech slavil velký úspěch, inflace klesla a reálné mzdy rostly. Situace se nezdála bezvýchodná, dokonce se revitalizovaly některé sektory národního hospodářství. V roce 1987 prezidentova popularita utrpěla. Průmyslu chyběly investice, obchodníci odmítli dohodu s hlavou státu kvůli jeho silné levicové orientaci. Inflace vyrostla navzdory zestátnění bankovního sektoru až k 3 400 % v roce 1989. O rok později činila již závratných 7 481 %. ²⁴ Vysoká inflace vedla k masovému odlivu kapitálu ze země a propadu životní úrovně obyvatel. Od Velascovy vlády do konce Garciova mandátu poklesla zemědělská a rostlinná výroba z 2. největší na kontinentu v 60. letech na předposlední místo na konci 80. let. ²⁵ Válka s guerillovými skupinami šla ke svému vrcholu. Teroristické útoky se přesunuly z vesnických zón do měst. Každý den se ozývala střelba a bombové útoky byly na denním pořádku. Válka různých guerillových skupin přerostla v občanskou válku. V tomto duchu prošla celá 80. léta, ztracená dekáda. Ztráta, kterou ekonomika utrpěla v 80. letech, se dá vyčíslit na 30 miliard dolarů, což je cifra převyšující zahraniční dluh země a všechny zahraniční investice v Peru od r. 1980. ²⁶

1.4.2.3. Fujimoriho pevná ruka

V prvním kole dubnových prezidentských voleb 1990 zvítězil spisovatel, myslitel a zakladatel hnutí „Libertad“ Mario Vargas Llosa. Nicméně v druhém kole o dva měsíce později prohrál se svým soupeřem Albertem Fujimorim. Vargas Llosa sliboval neoliberální ekonomiku, nicméně jeho špatně zvolená marketingová podpora v médiích vedla ke zvolení málo známého potomka japonských emigrantů. 28. července 1990 agrární inženýr a bývalý rektor

²⁴ *Inflación desde 1901* (Variación porcentual promedio anual). BCRP [online]. Nedaťováno [cit. 2014-02-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.bcrp.gob.pe/estadisticas/cuadros-anuales-historicos.html>>

²⁵ Montaner, A.C. *Manual del perfecto idiota latinoamericano*. Maryland: Madison Books, 1996. Str. 59

²⁶ Montaner, A.C. *Manual del perfecto idiota latinoamericano*. Maryland: Madison Books, 1996. Str. 67

stanul na dalších 10 let a téměř 4 měsíce v čele země, tak dlouho jako nikdo před ním.²⁷ Indiáni a mesticové se identifikovali s donem Fuji, který pocházel stejně jako oni z etnika na okraji společnosti.²⁸ Fujimori čelil hrozivým ekonomickým výsledkům předcházející dekády, především hyperinflaci. Peruánskou ekonomiku zaskočil tzv. „Fujišok“. Byly zrušeny státní dotace a kontrola cen. Zvedly se ceny importních surovin, benzínu, potravin a farmaceutik. Se zavedením liberální ekonomiky však zanikla řada neživotaschopných továren a nezaměstnanost se vyšplhala až k 15 %. I přes opatření zmírňující dopad reforem na nejchudší vrstvu obyvatel jich na 50 % žilo pod hranicí bídy.

5. dubna 1992 Fujimori s jistou podporou armády rozpustil kongres. Tento krok je nazýván státní „samopřevrat“. Fujimori jej ospravedlnil potřebou větší volnosti své vlády v boji proti kriminálnímu živelu. Kvůli vnitřnímu i mezinárodnímu tlaku vypsala vláda volby do ústavodárného shromáždění, jejichž cílem bylo nahrazení ústavy z roku 1979. Fujimori si upravil několik klauzulí především možnost znovuzvolení ve dvou po sobě jdoucích mandátech, ustanoven byl také jednokomorový kongres se 120 poslanci. S vlnou privatizací si začátkem své vlády získal sympatie a podporu Spojených států.

Stejně nesmiřitelný a nekompromisní postoj zvolil Fujimori taktéž proti teroristům sužujícím zemi více než 10 let. Občanská válka deklarovaná Světlou stezkou si vyžádala na 30 tisíc obětí, mnoho z nich padlo rukou policistů vedoucích s revolucionáři přetrvávající boje.²⁹ Po složitém pátrání došlo 12. září 1992 k zatčení vůdce Světlé stezky Abimaela Guzmána. Guzmán si odpykává doživotní trest ve vězení s ostrahou v Callau. Následně byl přijat zákon Zákon o vyjádření lítosti, který teroristům s nejmenším podílem viny přisuzoval menší trest, udají-li své komplice. Do roku 1994 využilo zmíněného zákona 4 000 teroristů.³⁰ Jenže boj proti terorismu ve Fujimoriho podání byl v mnohém přehnaný. V září roku 1991 komando Colina pod vedením Vladimira Montesina zlikvidovalo 16 nevinných osob v Barrios Altos. V červnu následujícího roku bylo stejným komandem popraveno 9 žáků a profesor na Univerzitě La Cantuta. Původní šetření vedlo k vysokým představitelům armády, úzce napojenými na prezidenta. Členové komanda byli zatčeni, ale prakticky vzápětí propuštěni na amnestii. I přesto, že v Peru mizely osoby nepohodlné režimu, Fujimori si udržoval

²⁷ S výjimkou tyрана Leguía.

²⁸ Roedl, B.: *Dějiny Peru a Bolívie*. Praha: Lidové noviny, 2007. Str. 451

²⁹ Montaner, A.C. *Manual del perfecto idiota latinoamericano*. Maryland: Madison Books, 1996. Str. 121

³⁰ Peru en el siglo XX. (1990 – 1999). [Http://youtube.cz](http://youtube.cz) [online]. 2009-04-30 [cit. 2014-03-03]. Dostupný z: <<http://www.youtube.com/watch?v=jXwDVE-4WDA>>

popularitu, čemuž v mnohém napomohly příznivé ekonomické výsledky. Ve volbách roku 1995 zvítězil nad svým soupeřem, diplomatem Franciscem Pérez Cuellarem.

V druhé polovině Fujimoriho mandátu se projevila ekonomická recese vytvářející nehostinné klima nespokojenosti a vzpour. Ukončila tak euforická očekávání, že se Peru promění v nového tygra Latinské Ameriky.

V lednu 1995 došlo k dalšímu střetu se sousedním Ekvádorem, který se zapsal do dějin jako „válka u Cenepy“. Předmětem sporu byla hranice mezi oběma státy, a to na území s bohatými nalezišti zlata, ropy a uranu. Ekvádor odmítl smlouvu z Rio de Janeiro (1941), která jim byla vnucena a prospívala peruánské straně. Ta na smlouvě trvala. Fujimori vyhlásil okamžitě vojenský stav a na sporné území vyslal vojáky. Vyjednávání obou stran k ničemu nevedla, jelikož oba státy se obviňovaly navzájem z podněcování bojů a agrese. Lepší vybavenost a počáteční úspěchy Ekvádorců však nevedly k anulaci smlouvy peruánskou stranou. V ozbrojených bojích ztratily obě strany několik desítek vojáků a vojenských strojů. Konflikt skončil 15. února 1995 příměřím z Brazílie. Ani to však nebyl konec hádek a diplomatických roztržek, neshody pokračovaly do 28. října 1998, kdy byl „Mír z Brazílie“ potvrzen podpisem prezidentů obou zemí. Peru poprvé přiznalo problém s vytyčováním hranic a potřebu revize smlouvy z Rio de Janeiro. Ze sporného území Tiwinza o 20 km² byl vyčleněn 1 km² pro Ekvádor. Podmínkou však je nemožnost vyvlastnění a nevyužití vybrané části k vojenským účelům. Všechno nerostné bohatství Tiwinzy patří Peru, stejně tak jako celá správa regionu. Na hranicích by měla být vybudována přírodní rezervace pod správou obou zemí – jako akt solidarity, spolupráce a rozvoje dobrých sousedských vztahů. Od roku 1999 mají oba státy jasně vyznačenou hranici na mapě.

17. prosince 1996 se na japonské ambasádě v limské čtvrti San Isidro konala oslava, již se účastnilo na 500 hostů. Ta byla přerušena vpádem 14 ozbrojených členů MRTA, kteří přítomné zajali. Mezi rukojmími se ocitli poslanci, diplomaté, vojáci, podnikatelé, ženy byly ještě tu samou noc propuštěny. Bandité požadovali propuštění stovek svých souputníků odpykávajících si tresty ve vězeních po celém státě. Teroristé se nakonec spokojili se 72 rukojmí, které drželi celých 125 dní během horkého léta uvnitř ambasády. Fujimori odmítl přistoupit na podmínky zločinců a nechal vybudovat speciální záchrannou jednotku. Vleklá jednání umožnila vykopat síť tunelů pod velvyslanectvím, protiteroristické jednotce se podařilo nainstalovat odposlouchávací zařízení a získat tak přesný popis pohybu členů MRTA. Operace „Chavín de Huántar“ proběhla 22. dubna 1997 a trvala jednu minutu

od exploze prvních náloží umístěných pod budovou. Ve světě vzbudila ohlas, Peru se rázem dostalo do hledáčku největších světových médií. Během zákroku zemřeli jeden ze zadržených, dva vojáci a všech 14 členů MRTA, včetně vůdce Néstora Cerpy.

V roce 2000 končil Fujimorimu jeho mandát. I navzdory ústavě, která mu umožňovala pouze jedno znovuzvolení, Fujimori kandidoval na prezidenta a jednoznačně zvítězil. Protesty na sebe nenechaly dlouho čekat, už na konci července se konala velká demonstrace proti Fujimoriho režimu v čele s opozičním lídrem Alejandrem Toledem, vůdcem strany „Perú Posible“. V novém kongresu nezískal Fujimori potřebnou většinovou podporu, přesto si díky přeběhlíkům zajistil dostatek hlasů. Krk mu zlomilo až video odvysílané v polovině září 2000, na němž jeden z poslanců dostává úplatek od Fujimoriho pravé ruky, šéfa kabinetu Vladimira Montesina. Objevovalo se stále více videí hojně šířených médii. Montesinos uprchl do Panamy, zatímco Fujimori prakticky ihned vypsál volby na další rok. V listopadu roku 2000 odcestoval Fujimori se svolením kongresu do Bruneje, kde měl zastupovat Peru na konferenci APEC. Později odjel do Tokia, odkud faxem poslal svou abdikaci. V Japonsku zůstal dalších 5 let, zatímco v Peru provizorně postavili do čela státu prezidenta kongresu Valentina Paniaguu. Po 8 měsících ve funkci byl prezidentský mandát předán řádně zvolenému Alexandru Toledovi.

Alberto Fujimori měl velké ambice. V listopadu 2005 přijel do Chile s touhou znovu kandidovat na prezidenta. Maje na paměti nepříteli dobré vztahy Peru a Chile cestu riskl. Chile však bývalého prezidenta vydalo v září roku 2007. Nyní si odpykává trest za porušování svobody a korupční skandály. Byl shledán vinným za krvavé atentáty ve čtvrtích Barrios Altos a na Univerzitě v Cantutě. Montesinos byl vypátrán ve Venezuele. V současné době si odpykává doživotní trest ve věznici v Callau, stejně jako Abimael Guzmán.

1.4.3. Milníky vývoje Peru v 21. století

28. července 2001 v úřadu prezidenta stanul doktor ekonomie, vůdce politické strany Perú Posible, první a dosud jediný původní indiánský prezident Alejandro Toledo, který již v minulosti inicioval akce proti Fujimoriho znovuzvolení. Posléze byl jedním z hlavních tvůrců Komise pro pravdu a smíření (CVR) a iniciátorem hlavního procesu vedoucího k Fujimoriho zatčení a odsouzení.

Krátce po svém zvolení inicioval proces vedoucí ke vzniku „Acuerdo Nacional“ (Národní souhlas). Poprvé se sešly všechny politické špičky, vláda, civilní obyvatelstvo i průmyslové

syndikáty, aby definovaly peruánskou vizi budoucnosti. Zároveň bylo potřeba řešit chudobu země, k čemuž přispěl program „Juntos“, sestávající se z poskytování dotací rodinám s podprůměrnými příjmy a zajištění základních potřeb. Ekonomika všeobecně dosáhla 6 %, zatímco inflaci se podařilo udržet na 1,5 %. V roce 2003 započaly rozhovory k uzavření smlouvy o volném obchodu s USA, jíž se podařilo podepsat v červnu roku 2006. Toledova vláda je charakteristická neoliberální demokracií s potvrzující rolí státu, politickou stabilitou a ekonomickým růstem. Nicméně nezdařilo se účinně bojovat s dlouhodobými problémy. Tržní reforma, jeden z hlavních bodů Toledovy vlády, nevykazovala na konci jeho mandátu účinek na redistribuci národního bohatství a nebyla podpořena veřejností.³¹ K nejdůležitějším rozvojovým projektům prvních 5 let nového tisíciletí patří těžba zemního plynu v nalezištích oblasti Camisea v provincii Cuzco. Boom zažily sektory stavebnictví, hornictví a potravinářský průmysl. Obchodní bilance se udržela v pozitivních číslech.

Ve volbách roku 2006 zvítězil člen aprotické strany Alan García Pérez s 52,51 % hlasy, čímž začal jeho druhý mandát. Jeho vláda slibující „odpovědnou změnu“ se taktéž zaměřila na snižování chudoby, na zdraví a zajištění pitné vody, přístup k úvěrům a přilákání zahraničních investic. Ovšem Olga Vilímková, působící na VŠE a v nadaci Inca, v rozhovoru pro NG uvedla, v čem se liší Peru od okolních států: „A zdejší klidní indiáni? Jsou překvapivě dlouho klidní a tolerantní, zajímají se především o brambory na svých políčkách a o lamy, které chovají. Ovšem když jim někdo naslibuje ve volební kampani něco, co pak nesplní, tak jsou schopni se zaktivizovat a jít do akce... Když mají energického, charismatického vůdce, tak jsou při vyžadování slibů i brutální.“³² Vzrůstající vlna protestů potrápila Peru především v druhé polovině prvního desetiletí. V roce 2005 bylo v zemi registrováno 33 sociálních konfliktů, v roce 2009 to bylo již 273 konfliktů.³³ V srpnu 2008 byla vláda dokonce přinucena vyhlásit výjimečný stav kvůli stávce amazonských indiánů protestujících proti přijetí rozvojových akt s přednostním právem zahraničních společností. Do toho přišel korupční skandál, kdy členové vlády nelegálně odprodávali pozemky těžařským společnostem.

Nyní stávky poškozující ekonomiku opadávají. Jistou míru zásluhy nese nový zákon Ollanty Humaly, který byl přijat v roce 2012 a ukládá mezinárodním společnostem povinnost nejprve

³¹ Medrano, T.E. *Guerra y democracia: los militares peruanos y la construcción nacional*. Lima: Clasco, Desco, 2008. Str. 20

³² Vilímková, Olga. *Machu Picchu pro místní indiány posvátné není. Mají svá vlastní místa*. National Geographic [online]. Publikováno 2012-09-17 [cit. 2014-02-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.national-geographic.cz/detail/rozhovor-machu-picchu-pro-mistni-indiany-posvatne-neni-maji-sva-vlastni-mista-29856/>>

³³ Peru: Vnitropolitická charakteristika. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-02-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-vnitropoliticka-charakteristika-19371.html>>.

konzultovat záležitosti ohledně těžby, stavby či jiných velkých projektů, které by mohly poškodit půdu či obyvatelstvo ve větším rozsahu, s domorodými obyvateli (Ley de Consulta Previa). Ollanta Humala, člen strany PNP, se stal prezidentem republiky v dubnových volbách roku 2011 s 51,5 % hlasů a tradičně od 28. července zastává prezidentský úřad. Jeho rivalkou byla Keiko Fujimori, dcera bývalého prezidenta odsouzeného za korupční skandály. Během roku 2013 se Fujimori opakovaně snažil dostat z vězení i díky žádostem své dcery. Neuspěl, a to navzdory tomu, že je nemocný.

2. EKONOMICKÝ VÝVOJ ZEMĚ

Region Latinské Ameriky si navzdory světové krizi udržuje stabilní růst, přičemž v Peru je zaznamenán nejvyšší progres, a to jak z hlediska makroekonomického, finančního tak sociálního. Tento proces bývá také nazýván „peruánský zázrak“, i když se jedná o interní vyjádření peruánských ekonomů a novinářů k popisu rychlého a udržovaného růstu v novém miléniu. Působivé hospodářské výsledky, nízká inflace, růst rezerv, zdravý finanční systém a úspěšná integrace se sousedními zeměmi jsou klíčovými faktory tohoto procesu „zázračného“ úspěchu. Díky vládním sociálním programům se podařilo snížit chudobu z 54 % na 27 % během jednoho desetiletí, zatímco reálné mzdy rostly o 6 % ročně a HDP se triplikovalo. Pokud si Peru udrží stanovenou míru růstu, stane se v roce 2050 šestou nejrychleji rostoucí ekonomikou a dostane se mezi 30 nejvlivnějších států světa. Nicméně je otázkou, nakolik úspěšný vývoj koresponduje s obdobnou situací Argentiny 90. let a následného šoku, hluboké recese a státního bankrotu. Nečeká Peru stejný osud?

2.1. Vývoj hrubého domácího produktu

Růst reálného HDP Peru vykázal růstovou míru 4,8 % každý rok mezi lety 2000 a 2006, a to i přes markantní zpomalení v roce 2001. Stagnace mezi lety 2000 a 2001 odpovídá míře politické nejistoty v zemi po změně vlády v polovině roku 2000. Ekonomika se po komplikacích roku 2001 ozdravila. Nastartovala ji vyšší spotřeba soukromého sektoru způsobená snížením úrokových sazeb Centrální bankou a vyšším počtem poskytnutých úvěrů. Investice do soukromého sektoru začaly nabývat na významu od druhé poloviny roku 2002 díky stavebnímu sektoru a zvýšení ziskovosti privátních firem. V letech 2002 až 2006 průměrný reálný HDP dosáhl dokonce růstu 5,9 %. Během tohoto období byly hlavním hnacím mechanismem růstu investice. Plynulý růst byl podpořen implementací důležitých strukturálních reforem. Příznivé prostředí světové ekonomiky usnadnilo vstup investic a rozvoj obchodu, což podstatně přispělo k dobrým výsledkům let 2000 až 2006. Ze sektorů národního hospodářství zaznamenala největší nárůst těžba nerostných surovin, především díky růstu cen na mezinárodních trzích a rostoucím investicím v tomto sektoru. Zároveň sekundární i terciární sektor, konkrétně průmysl, stavebnictví, obchod, elektřina a služby zaznamenaly velký rozkvět díky zvýšené domácí spotřebě. Na konci roku 2006 vláda přijala balíček opatření na podporu ekonomického růstu a exportu. Po 20 letech od nálezů zemního plynu z oblastí Camisea a Cusco začal být těžen a exportován do zahraničí. První výtěžek z Camisey dorazil do Limy v srpnu roku 2004. Díky bohatým nalezištím ropy a zemního

plynu se do roku 2010 počítá s Peru jako významnější exportní destinací zmíněného produktu, zatímco dosud byla čistým dovozcem.³⁴

Průměrné HDP na obyvatele mezi lety 2000 a 2006 meziročně vzrostlo o 8,5 %. V roce 2006 dosahovalo 3 394 USD na osobu, ačkoli 44,5 % populace stále žilo v chudobě.³⁵ Pokroky v redukci chudoby a vysoký růst HDP odhadovaný do dalších let na 8 % ostře kontrastují s nedostatečnou infrastrukturou, mezerami v soudním a bezpečnostním systému a nadměrnou regulací.

Tabulka 1: Vývoj HDP v mld. USD (2000 - 2013)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
HDP v běžných cenách	53,34	54,2	56,8	61,4	69,8	79,4	92,4
HDP ve stálých cenách (1994)	34,69	34,58	36,21	38,1	40,76	45,08	48,9
Růst HDP (%)	3,0	0,2	5,2	3,9	5,2	6,4	8,0
HDP/obyv. v USD	2 085	2081	2 173	2 314	2 591	2 915	3 394
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
HDP v běžných cenách	107,2	127,1	127,4	153,9	176,7	199,6	206,46
HDP ve stálých cenách (1994)	55,74	65,45	64,13	74,34	81,5	90,44	92,7
Růst HDP (%)	8,9	9,8	0,9	8,8	6,9	6,3	5,0
HDP/obyv. v USD	3 772	4 413	4 372	5 224	5 929	6 623	6 770

Zdroj: BCRP. Dostupný z WWW: <<http://www.bcrp.gob.pe/estadisticas/cuadros-anuales-historicos.html>>

Během let 2007 až 2012 peruánská ekonomika zaznamenala rekordní růst s průměrnými ročními přírůsky 6,9 %, oproti předchozím 5 letům je to meziroční 2% nárůst. Rok 2009 byl krizový pro celý svět. Peru z něj vyšlo poměrně dobře. Růst neodpovídal očekávaným 5 %, nakonec činil pouze 0,9 %. Peru se neocitlo v hospodářské depresi také díky proticyklické politice vlády, vykázané ve formě vládního balíčku fiskálních stimulů ve výši 1,25 % HDP. Fiskální deficit v roce 2009 odpovídal 1,3 % HDP. Tyto stimulační balíčky byly z ekonomiky odstraněny a umožnily tak fiskální přebytek ve výši 2 % HDP v letech 2011 a 2012. Nárůst HDP těžil především z dynamiky sekundárního a terciárního sektoru, většího objemu investic soukromého i veřejného sektoru, zvýšené spotřeby a rostoucích exportů zboží i služeb.

³⁴ Historia de la Economía Peruana. *DePeru.com* [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.deperu.com/abc/economia/140/historia-de-la-economia-peruana>>

³⁵ INEI (2006)

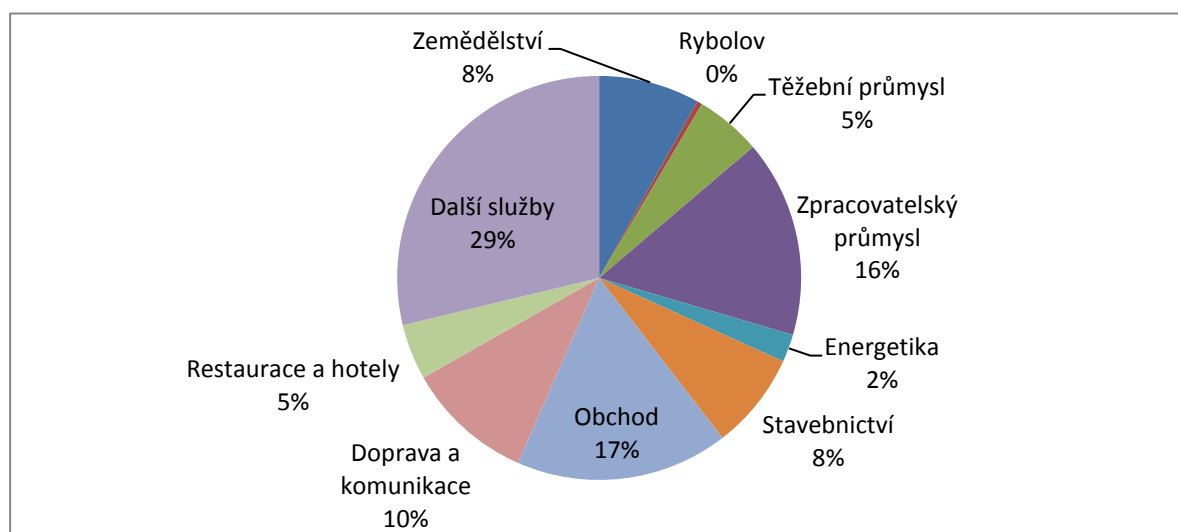
Ekonomický růst 6,5 % v roce 2012 zpomalil na 5 % následující rok vlivem menších investic v soukromém sektoru a upadajícímu zájmu o export. Pád cen nerostných surovin vnesl do ekonomiky větší nejistotu, jejímž následkem byl pokles důvěry obchodníků i spotřebitelů. Větší neklid na kapitálovém trhu byl způsobený oznámením Fedu o možném kvantitativním uvolňování. Nicméně v nejbližší době se počítá s obnovením důvěry. Deakcelerace růstu na 5 % je stále nad hranicí průměru Latinské Ameriky a ekonomika operuje téměř na potenciálu.

Rekordní ekonomický růst ve sledovaném období posílil taktéž HDP na obyvatele, které vzrostlo z 3 772 USD v roce 2007 na 6 770 USD v roce 2013. Z 2 085 USD na obyvatele to znamená v novém miléniu více než trojnásobný nárůst. S klesající mírou nezaměstnanosti ubývá lidí žijících v chudobě či extrémní chudobě. Nicméně nerovnoměrné rozložení bohatství a rozdíly mezi jednotlivými sortami obyvatel přetrvávají. Peru se drží na 77. příčce v indexu lidského rozvoje zkoumaného ve 187 zemích světa.

Podle analýzy profesorů Friedricha Schneidera, Andrease Bühnese a Claudia Montenegro obsadilo Peru 4. místo mezi zeměmi, kde nejhojněji bují šedá ekonomika. Šedá ekonomika je všeobecně na vzestupu. V letech 1999 až 2007 vzrostl její podíl o 36,6 % v rozvojových zemích. V Peru se podílí 66,3 % na HDP.³⁶

2.2. Struktura HDP

Obrázek 2: Struktura HDP (2012)

Zdroj: INEI. Dostupný z WWW: <<http://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>>

³⁶ Žebříček zemí s nejvyšším podílem šedé ekonomiky. *Investiční web* [online]. 2010-08-02 [cit. 2014-04-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.investicniweb.cz/ekonomika/2010/8/2/zebricek-zemi-s-nejvetsim-podilem-sede-ekonomiky/>>

2.2.1. Zemědělství

Hodnota zemědělské produkce od roku 2000 každoročně stoupá, i když pomaleji než celá ekonomika jako celek. HDP zemědělství rostlo rychlostí 4,7 % ročně, ačkoli produktivita některých odvětví zůstává nízká. Podíl zemědělství na HDP se snížil z 8,9 % v roce 2000 na 7,23 % v roce 2012. Zemědělská výroba nicméně hraje nezastupitelnou úlohu v exportu a zaměstnání. Zemědělský sektor zaměstnával v roce 2000 32,4 % lidí, v roce 2006 se tento podíl snížil na 31,2 % (2,8 mil. lidí). Spolu s těžbou a rybolovem zaměstnával sektor 25,99 % ekonomicky aktivních lidí v roce 2012. Nicméně na venkově zaměstnává zemědělství dvojnásobný počet obyvatel, což je v přímém rozporu s celkovou produktivitou sektoru.

Za formulaci zemědělské politiky je odpovědné Ministerstvo zemědělství, které usiluje o podporu modernizace zemědělského sektoru a zvyšuje životní úroveň farmářů a venkovské populace. Od roku 2007 má MINAG svou Pracovní skupinu odpovědnou za formulaci vládní politiky pro rozvoj zemědělství.³⁷ Ministerstvo označilo zemědělství Peru za málo konkurenceschopné a ziskové, producenti mají snížený přístup na trhy, k informacím a financování. Agrobanco (Zemědělská banka) byla založena v roce 2001 a poskytuje granty a půjčky zemědělcům, chovatelům dobytka, lesníkům a rybářům.³⁸ V březnu 2007 MINAG schválilo Plán agrárního rozvoje v zónách pěstování koky, které cílí na přeměnu kokových polí za jiné plodiny. Plán počítal s výdaji 83,7 mil. USD v letech 2007 až 2011.

V Peru existují různé podnikové struktury – od korporací, přes vesnické komunity po malé a střední producenty. Kvůli rozdílnosti životního prostředí není možno vytvořit jediný centrální plán pro celý sektor. Zemědělsky obdělávaná půda zabírá 5,5 mil. ha (15 % celkového povrchu). Na pobřeží (costa) jsou nejlepší podmínky pro pěstování kultivovaných plodin na export. Costa má 53 údolí, celkem 260 tisíc hektarů. Rozdíl denních a nočních teplot není markantní a v průměru je 19,2°C. Pěstuje se zde bavlna, cukrová třtina, mangovníky, chřest, citróny, vinná réva, avokáda, paprika, mandarinky, pomeranče, olivy a fazole. Pohoří (sierra) zaujímá 30,5 % celkové plochy země a přibližně 70 % kultivované půdy. Teploty se pohybují podle nadmořské výšky, ale jsou povětšinou nízké – průměrně 12°C ročně, tundra jen 6°C a mrazivé náhorní plošiny 0°C. Zde se dají pěstovat pouze odolnější plodiny jako obilniny, zelenina, luštěniny, brambory. Posledním obdělávaným prostředím je peruánská Amazonie, kde se pěstují kávovníky, palmy olejné, kakaovníky,

³⁷ Komise byla založena Reozulucí č. 119-2007-AG z 2. února 2007

³⁸ Zákon č. 27603 z 21. prosince 2001

ovoce, liči. Amazonie je zásobárnou dřevařských závodů, obzvláště disponuje zásobami cedru, mahagonu a dalších druhů vzácných dřevin. Obdělávaná plocha je 315 tisíc hektarů.

Peru je prvním světovým exportérem chřestu a organicky vypěstovaných banánů, prvním světovým producentem papriky a druhým světovým producentem artyčoku, šestým světovým producentem kávy.³⁹ Zemědělská produkce orientovaná na export vzrostla v roce 2012 o 4,4 %, zatímco pro vnitřní trh o 6,1 %. Zatímco plodiny jako brambory, juka, cibule a rýže zůstávají vyhrazeny domácím spotřebitelům, chřest, káva, cukrová třtina, mango a další jsou určeny především na vývoz.

Tabulka 2: Objem zemědělské produkce v tis. tun

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bavlna	207	213	215	167,4	96	63,8	122	111,4
Cukrová třtina	6 304	7 245	8 229	9 396	9 936	9 858	9 885	10 369
Káva	188	273,2	226	273,8	243,5	279,2	331,5	303,3
Chřest	206	260	284	317	314	340	392	416
Mango	235	320	294	323	165	451	352	168
Banány	1 697	1 777	1 835	1 793	1 867	2 007	1 968	2 004
Brambory	3 289	3 248	3 383	3 597	3 765	3 806	4 068	4 474
Žlutá kukuřice	999	1 019	1 122	1 228	1 259	1 263	1 262	1 396

Zdroj: INEI. Dostupný z WWW: <<http://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>>

Exporty zemědělských produktů se mezi lety 2006 až 2012 ztrojnásobily. Produktivita sektoru zemědělství však zůstává nízká. Ochrana zemědělských výrobků je dvojnásobná než v dalších sektorech. Celní zatížení zemědělských produktů spadlo z 12,9 % v roce 2007 na 3,9 % v roce 2012. Podpora zemědělství spočívá v usnadnění přístupu k úvěrům a programů z redukce dluhů zemědělců, zahrnující například refinancování za zvýhodněných podmínek.

Peruánské zemědělství se také potýká s častými problémy.⁴⁰ Jedním z nich je rozpor mezi rozšířením zemědělské produkce a ochranou životního prostředí. Neadekvátní zacházení s přírodním bohatstvím podkopává biodiverzitu některých oblastí a přináší s sebou dezertifikaci, deforestaci, salinitu, ztrátu zemědělské půdy, toxikaci vegetace, vyčerpání vodních zdrojů, degradaci ekosystémů a vyhynutí vzácných druhů zvěře. Cílem MINAG

³⁹ Peru: Ekonomická charakteristika země. *Businessinfo.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-05-20].

⁴⁰ Problemas en la Agricultura Peruana. *MINAG* [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.minag.gob.pe/portal/sector-agrario/agricola/vision-general/problemas-en-la-agricultura-peruana>>

je podpora produktivního využívání přírodních zdrojů, vody, půdy a porostů, ochrana lesních zón, technologický rozvoj a vybudování venkovské infrastruktury. Dalším problémem je rozparcelování úrodné půdy. 85 % zemědělců má pole o méně než 10 hektarech, často ani nejsou nikde zapsána, takže přesné počty minifundií nejsou prokazatelné. S podobnou disperzí zemědělské půdy není možné dosáhnout potřebné efektivity a produktivity, prodražují se taky náklady na přesun zboží. Jediným možným řešením je zákonem vymezená a uznaná vlastněná plocha zapsaná v katastru. K dalším závažným problémům, s nimiž by se peruánská ekonomika měla poprat, chce-li patřit ke světovým špičkám, patří přístup na trhy a regulace cen, technická pomoc a poradenství, přístup k úvěrům, vytvoření organizace zemědělských producentů, zajištění zdraví dobytka i rostlinné produkce.

2.2.2. Rybolov

Rybolov a zpracování ryb vytvářely v roce 2012 0,38 % HDP. Z celkového HDP 238,790 mld. nových solů v nominální hodnotě patřilo rybolovnému průmyslu 901,1 mil. PEN. Ačkoli jejich hodnota roste, exporty rybího průmyslu ztratily v poměru k celkovým exportům na důležitosti – z 16,3 % v roce 2000, 7,4 % v roce 2006, až na 5,5 % v roce 2013. Peru nicméně patří ke světové špičce v exportu ryb a dalších souvisejících produktů. Peru je světovým producentem rybí moučky a v roce 2012 významně narostl sektor zpracování ryb za účelem průmyslové spotřeby, a to téměř o 50 %. Osobní spotřeba ryb mírně roste: v roce 2000 připadalo na jednoho obyvatele 20,6 kg, v roce 2012 již 23,1 kg ryb.⁴¹

Politikou rybolovu se zabývá Ministerstvo výroby. Dříve existovalo Ministerstvo pro rybolov, které zaniklo v roce 2002. Jako poradní orgán Ministerstva slouží Peruánský námořní institut (IMAPRE). Hlavními strategickými cíly jsou:⁴²

- zajištění potravinové bezpečnosti podporou spotřeby ryb a rybích produktů především ve vysokohorských a velmi chudých oblastech
- podpora růstu a zvyšování přidané hodnoty vodních zdrojů
- zajištění udržitelnosti rybářské aktivity a vodních zdrojů
- zabezpečení kvality rybích produktů
- zajištění zdravého životního prostředí vodních zdrojů

⁴¹ INEI (2012)

⁴² Memoria anual 2011. *Ministerio de la Producción*. 2012 [cit. 2014-04-15]. Dostupný z WWW: <http://www2.produce.gob.pe/RepositorioAPS/1/jer/MEMORIA_ANUAL/memoria-anual-2011.pdf>

- upevnění institucionálního rámce pro podporu udržitelného rozvoje rybolovu a vodních zdrojů.

Ministerstvo tedy podporuje udržitelný rozvoj rybolovu jako zdroje potravy, zaměstnání a příjmu a zajišťuje ochranu životního prostředí při zpracování ryb z vodních zdrojů a přispívá tak k zachování biodiverzity. Ministerstvo neukládá žádné restriktce na vklad cizího kapitálu do peruánských rybolovných firem, neexistují ani žádné restriktce na rybí produkty na mezinárodních trzích, jen nutnost autorizace exportu a importu. V roce 1992 byl založen Národní fond rozvoje rybolovu (FONDEPES) pro poskytování technické a ekonomické podpory malým rybářům.

2.2.3. Těžební průmysl

Podíl těžby nerostných surovin na HDP se pohybuje kolem 5 %. Zatímco v roce 2000 byl tento podíl 5 %, v roce 2006 vzrostl na 5,6 %, v roce 2012 klesl na 4,8 %. Zato má 2/3 podíl na peruánských exportech. Zvýšená produkce za poslední desetiletí pomohla upevnit postavení Peru jako světového producenta nerostných surovin. V roce 2006 bylo Peru největším světovým producentem stříbra, druhým největším producentem teluru, třetím největším producentem zinku, bismutu, cínu a mědi, čtvrtým největším producentem olova a molybdenu a pátým největším producentem zlata.⁴³ V roce 2012 se tato statistika pozměnila. Peru si udržuje první místo světového producenta stříbra. Díky řadě projektů pro těžbu mědi se Peru zařadilo za Chile jako druhý největší světový vývozce mědi. Od roku 2010 se již netěží bismut ani tellur. Peru je třetím největším dodavatelem zinku, čtvrtým největším vývozcem olova a molybdenu, šestým největším producentem cínu a osmým největším producentem zlata.⁴⁴

Tabulka 3: Světové zásoby a produkce (%) a průměr vytěžené suroviny

	Pozice	Zásoby	Produkce	Průměr 2000 - 2006	Průměr 2007 - 2012
Měď (tun)	2.	13 %	7,72 %	865 340	1 252 580,5
Zlato (unce)	8.	4 %	6,0 %	5 444 060	5 497 188
Zinek (tun)	3.	7,6 %	10,2 %	1 169 680	1 427 991
Stříbro (unce)	1.	22 %	16,58 %	94 331 340	96 522 679

⁴³ Trade policies and practices by measures. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2007, [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp289_e.htm>

⁴⁴ Presentación: Minería en Perú. *MINEM* [online]. 2014-03-12 [cit. 2014-04-15]. Dostupný z WWW: <http://www.minem.gob.pe/_detalle.php?idSector=1&idTitular=5981>

Olovo (tun)	4.	9 %	6,4 %	301 978	286 350
Cín (tun)	6.	6 %	-	39 548	34 066
Železo (tun)	17.	-	0,29 %	3 706 373	5 736 866
Molybden (tun)	4.	-	-	11 911	16 450

Zdroj: INEI. Dostupné z WWW: <<http://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>>

Po letech poklesu v těžářském sektoru bylo v roce 2012 a následně 2013 dosaženo růstu o 2,2 %, především díky nárůstu objemu mědi o 5,92 %, zinku o 5,46 %, stříbra o 5,56 % a olova o 6,92 %. Naopak v roce 2013 poklesla těžba cínu o 9,34 %, zlata o 6,23 % a wolframu o 90,4 %. K nejproduktivnějším společnostem patří Antapaccay, Brexia Goldplata Perú, Apumayo, Trevali Perú. Vstup nových společností na trh pomohl vykompenzovat ztráty posledních let kvůli ztrátě některých nalezišť a vyčerpávání dalších, stejně tak jako měnová kotace základních vývozních surovin. V posledních 2 letech klesla světová poptávka po mědi, olovu, zinku a železe.

Do těžebního sektoru plynou největší objemy FDI, v roce 2012 to bylo 5,4 mld. USD (24 % celkových investic). Žádná těžební společnost není vlastněná státem. Za politiku sektoru je odpovědné Ministerstvo energetiky a dolů (MINEM). Hlavním cílem těžební politiky je provedení nových regulí těžby, optimalizovat právní klima pro investory, zlepšit podmínky pro soukromé investice, oživit rozvoj těžebních aktivit, zajistit bezpečnost práce, chránit životní prostředí a posílit dohled. Dohled nad těžbou byl v roce 2007 převeden na OSINERGMIN.⁴⁵ V těžebním sektoru neexistují žádná omezení pro vstup cizího kapitálu, jen je potřeba získat koncesi, za niž se ročně platí. Koncese jsou udělovány na neurčito. Těžba je zatížena poplatkem 1 – 3 % z vytěženého množství pro velké společnosti. 8 % zisku před zdaněním musí být navíc rozděleno pracovníkům společnosti. Od roku 2006 velké společnosti platí 3,75 % čistého zisku do speciálního fondu pro společenské a infrastrukturní projekty.⁴⁶ Od poplatku jsou oproštěny v letech, kdy cena kovů na světových trzích spadne pod požadovanou úroveň. V letech 2007 a 2012 přinesly do státní kasy 785,4 mil. USD.

2.2.3.1. Ropa a zemní plyn

Těžba ropy přispívá 1,5 % k HDP. V únoru 2000 vyhlásila vláda tendr a udělila licenci na těžbu v San Martín a Cashiriari, známé také pod označení Camisea. Oblast obsahuje

⁴⁵ Supervisory Authority for Investment in Energy and Mining

⁴⁶ Trade policies and practices by measures. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2007, [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp289_e.htm>

největší zásoby zemního plynu v Latinské Americe. Do té doby byla obchodní bilance v deficitu. Na těžbě ropy a zemního plynu se podílí dvě společnosti – vládou vlastněná PetroPerú a jedna soukromá. Za politiku sektoru odpovídá MINEM. Cílem je podporovat udržitelné soukromé investice do výroby a marketingu ropných produktů a rozvinout národní trh ropy a zemního plynu. Explorace vyžaduje zvláštní povolení od PetroPerú. Zásoby ropy by měly vydržet 30 let, zemního plynu 40 let.

2.2.4. Zpracovatelský průmysl

Průmyslové odvětví se dělí na zpracování primárních a sekundárních zdrojů. 77 % hodnoty připadalo na sekundární průmysl v roce 2000, po 12 letech se tento poměr zvýšil na 83:17. Do zpracování primárních zdrojů patří výroba cukru, produkce masa, rybí moučky, konzerv, zpracování neželezných kovů a zpracování ropy. K sekundárnímu zpracování zdrojů se řadí potravinářství a nápoje, kožedělný a textilní průmysl, dřevozpracující, papírenský a chemický průmysl, zpracování neželezných minerálů, železářství a ocelářství, strojnictví a další.

Tabulka 4: Míra růstu manufakturních odvětví v %

	2000	2001	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Primární	9,1	- 1,7	3,9	- 2,7	7,6	0,9	- 2,3	12,3	- 6,5
Sekundární	4,9	1,4	8,5	14,0	8,9	- 8,5	16,9	4,4	2,8
Celkem	5,8	0,7	7,5	10,5	8,6	- 7,0	13,1	5,8	1,1

Zdroj: Ministerio de la Producción⁴⁷

V roce 2000 tvořil zpracovatelský průmysl 14,9 % HDP, o 5 let později 15,4 %. V roce 2012 tvoří 14,2 % HDP a zaměstnává 10,47 % práceschopného obyvatelstva. Hlavní složky průmyslu patřily potravinám, následovaly chemikálie, textilní a kožedělný průmysl. Ačkoli hodnota výstupu některých odvětví zaznamenala strmý pokles mezi lety 2000 a 2005, například obuvnictví, strojnictví, zpracování ryb. Nárůst zpracovatelského průmysl byl v roce 2005 nadprůměrný: 8,5 %. Nejvíce k tomu přispěly papírenský průmysl, produkty denní spotřeby, nekovové produkty, textil a železářství. Roční růst pracovní produktivity byl kolem 5 %, zatímco mzdy rostly rychlostí 0,3 % ročně, náklady na jednu pracovní jednotku signifikantně spadly. Kromě roku 2009, kdy oba sektory zaznamenaly silný pokles výroby, se hodnota sekundárního průmyslu zvyšuje několikanásobně vyšším tempem než zpracování

⁴⁷ Dostupné z WWW: < <http://www.produce.gob.pe/index.php/estadisticas/anuarios-estadistico> >

primárních surovin. Naproti tomu zpracování primárních produktů je náchylnější k přírodním disproporcím.

Exporty zpracovatelského průmysl dosáhly v roce 2012 hodnoty 60,03 mld. USD. K nejčastěji exportovaným produktům patří textil, chemikálie, produkty hutního průmyslu a zpracování neželezných materiálů. Vysokých podílů dosahuje především textilní průmysl. Od roku 2003 těžil z preferenční doložky ATPDEA, díky níž vstoupilo na americký trh peruánské oblečení. Zboží bylo podpořeno i investiční aktivitou Američanů v tomto odvětví. V letech 2000 a 2006 vzrostla produktivita sektoru o 50 %. Peru patří k největším textilním vývozcům v rámci Latinské Ameriky, roční objem exportu dosahuje 1,972 mld. USD. Hodně mezinárodních značek má svou výrobu na území Peru, mezi nimi Calvin Klein, DKNY, Donna Karan Inc., Guess, JC Penny, Kenneth Cole, Lacoste, atd.⁴⁸ Nejmenší exportní podíl mají řemeslné produkty a kožedělný průmysl. V roce 2012 zaznamenal největší nárůst strojní průmysl, a to 9,48 % a stavební materiály 11 % díky celkovému rozvoji stavebnictví. Textilnímu a kožedělnému průmyslu se v roce 2012 nedařilo a oproti předcházejícímu roku spadl o 13,3 %. Peru využívá kvóty na dovoz některých produktů jako bavlna, ocel, dřevo, olivový olej a některé nápoje.⁴⁹

Za formulaci politiky sektoru je odpovědné Ministerstvo výroby. Cílem průmyslové politiky je postavit průmyslové kapacity a zlepšit konkurenceschopnost, podporovat stavbu infrastruktury pro možný rozvoj průmyslu, podpořit výzkum a vývoj a inovace, vytvořit vhodné klima pro industriální rozvoj.

2.2.5. Služby

Sektor služeb přispívá k HDP téměř 70 %. Největší potenciál má z tohoto hlediska cestovní ruch, energetika a obchod. Díky jejich růstovému potenciálu jsem je zařadila do dalších kapitol této diplomové práce. Do sektoru služeb se řadí stavebnictví, obchod, komunikace, finanční služby, turismus a cestovní služby, dodavatelské služby, kulturní a sportovní služby, doprava. Sektor stavebnictví zaměstnával v roce 2012 5,9 % obyvatelstva, obchod 18,91 %, doprava a komunikace 7,66 % a ostatní služby 31,07 % lidí. Uvnitř Andského společenství byl obchod službami liberalizován na základě rozhodnutí č. 439 z 11. června 1998. Peru vytvořilo 20 restrikcí ovlivňujících především právní služby, architekturu, inženýrství, plány

⁴⁸ Peru: Ekonomická charakteristika země. *Businessinfo.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-11-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-ekonomicka-charakteristika-zeme-19373.html#sec5>>

⁴⁹ Trade policies and practices by measures. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2007, [cit. 2013-04-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp289_e.htm>

měst a krajinou architekturu, profesionální služby, turismus a cestovní služby, bezpečnost, rádio a televizi, mořskou i vnitrozemskou říční dopravu a dopravu paliva.⁵⁰

2.2.5.1. Telekomunikace

Velké změny v telekomunikačním sektoru probíhají od jeho otevření a reorganizace v roce 1990. Roční přímé zahraniční investice do tohoto odvětví stoupají. V roce 1995 přitekly 2 mld. USD, o 10 let později již 5 mld. USD. V roce 2006 přímé zahraniční investice do telekomunikací činily 1/3 veškerých FDI v zemi.⁵¹ Proces liberalizace probíhal postupně a peruánské telekomunikace nebyly ihned vystaveny celosvětovému tržnímu tlaku. Nicméně v roce 2006 španělská Telefónica vlastnila 97,2 % akcií vytvořené dceřiné společnosti Telefónica del Perú. Tato společnost má právo na využívání sítě a veřejných telekomunikačních služeb, koncesi garantovanou vládou USA má společnost do roku 2024. Telefónica del Perú ovládá 70 % pevných linek, hlavním poskytovatelem služeb mobilních operátorů je Telefónica Móviles s 58 %. S ekonomickým růstem roste také hustota zasílání nejen u pevných linek a mobilních operátorů, ale taktéž v připojení k internetu, kde se Peru pohybuje nad průměrem Latinské Ameriky. Nicméně ve venkovských oblastech je poskytování telekomunikačních služeb stále složité. Za kontrolu telekomunikací a přístup na trh je odpovědné Ministerstvo pro dopravu a komunikace (MTC), které spravuje Fond pro investice do telekomunikací (FITEL). Na druhé straně stojí Organizace dohlížitelů na soukromé investice v telekomunikacích (OSIPTEL), která je odpovědná za připojení, konkurenceschopnost, kvalitu služeb a vyřizování reklamací a námitek.

2.2.5.2. Finanční služby

Peru má jeden z nejméně rozvinutých bankovních sektorů Latinské Ameriky. Nedůvěra obyvatelstva v komerční banky se odráží ve vysokých úrokových sazbách, neprůhlednosti bankovních operací, speciální daně z převodu hotovosti, atd. V Peru existuje 16 komerčních bank vlastněných zahraničními subjekty, 11 pojišťoven a 4 penzijní fondy.⁵² Bankovní sektor je ohrožen vysokou mírou dolarizace a je vystaven externím nepříznivým faktorům. Koeficient dolarizace od roku 2000 klesá, přesto ještě v roce 2013 činila 38 % celkových vkladů. V roce 2003 učinila peruánská vláda předběžná opatření a uzavřela několik menších

⁵⁰ Trade policies and practices by measures. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2007, [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp289_e.htm>

⁵¹ tamtéž

⁵² Číslo k roku 2013. Počet bank se každým rokem mění vlivem akvizic a zániků, což jen přispívá k vyšší nedůvěře obyvatelstva.

komerčních bank a dvě větší spojila. Změny měly zamezit systematickému riziku, nicméně přispívají ke zvýšené nedůvěře. Úroky z půjček začaly klesat především díky mikropůjčkám a vzniku mikrofinančního trhu v Limě. V roce 2006 růst hospodářství přispěl také k rozvoji pojišťovnictví. Na konci roku 2006 odpovídala hodnota pojistného 1 mld. USD (1,2 % HDP), což byl 10,3% nárůst oproti předcházejícímu roku.⁵³ Penzijní fondy zde operují 4: Prima, Integra, Horizonte a Profuturo. Za dohled nad bankami a společnostmi finančního sektoru je odpovědná Komise pro banky a pojišťovny (SBS), která klasifikuje finanční instituce následovně: a) soukromé bankovní instituce, b) finanční instituce, c) nebankovní mikrofinanční instituce, d) vládní instituce (Centrální banka, Rozvojová banka, Agrobanka), e) finanční leasingové společnosti, f) pojišťovny a g) penzijní fondy (AFP).

2.2.5.3. Doprava

Rozvoj dopravní infrastruktury patří mezi hlavní cíle vlády pro rozvoj celkového hospodářství. Mimořádná náročnost přírodního povrchu stavbu silnic ztěžuje a prodražuje. Situace se zlepšuje díky rozvojové pomoci a FDI. Silniční a letecká doprava patří k nejdůležitějším druhům přepravy v Peru. V Peru funguje 27 leteckých společností, 54 vyasfaltovaných letišť a 11 z nich je mezinárodních. Námořní doprava je využívána k mezinárodní přepravě zboží. 96,3 % zboží je přepravováno po moři.⁵⁴ Největším přístavem je Callao, kde se odbavuje 90 % kontejnerových nákladů. Většina přístavů byla vybudována v 60. až 80. letech, dnes již není tento druh přepravy konkurenceschopný kvůli nízkým objemům investic do modernizace přístavů, které nestačí kapacitně ani technologicky. Železniční doprava slouží především k přepravě zboží. Železniční síť má pouhých 1 908 km. Silniční síť má přes 140 tisíc km a patří k nejvíce se rozvíjejícím díky FDI.

2.3. Monetární politika

Peru vstupovalo do 21. století v poměrně svízelné situaci. Na konci 90. let se také v Peru projevila finanční krize trápící region Latinské Ameriky. Po krátkém období prosperity Peru přešlo do úvěrové krize. Krátkodobé úvěry spadly o 50 % v srpnu 1999, nový sol mezi lety 1998 a 99 deprecioval o 13 %. Úvěry v cizích měnách se zredukovaly z 26 % v červenci 1998 na – 4 % v červenci 1999. Rostla obava z efektivitu fungování Centrální banky jako věřitele poslední instance. Počet komerčních bank se zredukoval z 26 na 14.

⁵³ Peru: Trade policies and practices by measures. Trade policy review. WTO [online]. 2007 [cit. 2014-04-16]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp289_e.htm>

⁵⁴ tamtéž

Tabulka 5: Inflace a měnový kurz (2000 - 2013)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Inflace (CPI)	3,7 %	- 0,1 %	1,5 %	2,5 %	3,5 %	1,5 %	1,1 %
Měnový kurz S./US	3,49	3,508	3,518	3,479	3,414	3,297	3,275
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Inflace (CPI)	3,9 %	6,7 %	0,2 %	2,1 %	4,7 %	2,6 %	2,9 %
Měnový kurz S./US	3,129	2,926	3,012	2,826	2,755	2,638	2,703

Zdroj: BCRP. Dostupný z WWW: <<http://www.bcrp.gob.pe/estadisticas/cuadros-anuales-historicos.html>>

Centrální banka Peru (BCRP) je odpovědná za formulaci monetární politiky, již se rozumí především cenová stabilita. Centrální banka je řízena radou skládající se ze 7 členů. Exekutiva je vykonávána 4 členy – předsedu a další 3 členy vybírá Kongres. Členové Rady jsou voleni na pět let, které přesně kopírují prezidentský mandát. BCRP přijala v roce 2002 „explicitní systém cílování inflace“. Inflační cíl je určován v prosinci na základě změn CPI za předchozích 12 měsíců v hlavním městě Limě. Od roku 2007 je inflační cíl 2 % s tolerancí jednoho procentního bodu směrem nahoru i dolů. Od snížení inflačního cíle z 2,5 % na 2 % si BCRP slibovala především větší kupní sílu obyvatelstva v dlouhodobém horizontu a posílení důvěry v nový sol a vedle toho snížit vysokou míru dolarizace ekonomiky. Nástrojem monetární politiky je mezibankovní referenční úroková míra, která je vyhlášována začátkem každého měsíce. V roce 2000 činila referenční sazba 11,4 % a během roku 2001 spadla na 3,1 %, v roce 2003 dosáhla nejnižší hodnoty 2,5 % a od té doby stoupá. V roce 2007 činila 4,5 % a následující rok dokonce 6,5 %, což byla největší hodnota od roku 2001. V krizovém roce 2009 BCRP pro zvýšení aktivity snížila sazbu na historické minimum 1,2 %. V roce 2010 byla referenční úroková sazba 3 % a od května 2011 činí 4,25 %.

Od vyhlášení explicitního systému cílování inflace v roce 2002 průměrná inflace v letech 2002 a 2006 byla 2,02 %. S výjimkou let 2005 až 2006, kdy se nacházela pod stanoveným cílem 1,48 % a 1,14 % a odrážela tak krátkodobý nabídkový šok a měla negativní efekt na změnu indexu spotřebitelských cen, se inflace pohybovala ve vytyčeném poli. V letech 2007 až 2012 však průměrná inflace dosáhla hodnoty 3,4 %, přičemž svého maxima 4,74 % se dotkla v roce 2011. Následující rok zmírnila na 2,65 % vzhledem k slabší domácí poptávce následované odkladem investičních projektů a pomalejším růstem cen potravin a paliva. V prvních měsících roku 2013 inflace lehce převýšila určené rozpětí vlivem nabídkového

šoku a depreciačního efektu měnového kurzu. Nicméně nulové zvýšení cen potravin a paliva udrželo celkovou inflaci uvnitř daného rozpětí a blížící se 3 % na konci roku 2013.

Od roku 1991 je novým měnovým platidlem Peru nový sol. BCRP využívá řízeného floatingu jako účinného měnového nástroje. V letech 2002 až 2006 nákup měny na měnovém trhu dosáhl 10 mld. USD, což podle IMF mohlo oslabit dosahování inflačního cíle. Reálný kurz k dolaru od roku 2002 aprecioval. Nový sol prodělal nominální apreciaci k dolaru 8,8 % mezi lety 2002 a 2006 vlivem makroekonomické stability, zvýšením produktivity a obchodní výměny a přílivem zahraničního kapitálu do Peru. Průměrný nominální měnový kurz k USD spadl ze 3,13 v roce 2007 na 2,64 v roce 2012. Reálný měnový kurz měřený v koši měn 20 hlavních peruánských obchodních partnerů aprecioval v letech 2007 a 2012, odrážejí tak zlepšení směnných obchodních relací. Nicméně kurz deprecioval v období 2008 až 2011, vzhledem k nejistotě během volebního procesu a problematické finanční situaci ve světě. Po řadě intervencí v dubnu 2013 s cílem ochránit před volatilitou domácí měnu se BCRP rozhodla neintervénovat po několik měsíců. V červenci 2013 začala prodávat domácí měnu. Za těchto okolností nový sol v roce 2013 deprecioval o 8,5 % v nominální hodnotě.

Makroekonomická stabilita je podpořena činností vedoucí ke zmírňování úvěrových cyklů a kontrolou nebezpečí dolarizace. To znamená větší nákup obligací v cizí měně, kurzové intervence ke zmírnění kurzového rizika a hromadění mezinárodních rezerv. Zatímco povinné minimální rezervy v domácí měně představují 15 %, v cizí měně již 50 % podle údajů z konce roku 2013. Zatímco v roce 1999 byl poměr úvěrů poskytovaných v dolarech 82 %, v roce 2008 klesl na 50 % a nyní se pohybuje kolem 40 %. Mezinárodní rezervy představují 34 % HDP. Dolarizace státu je hlavním zranitelným místem peruánské monetární politiky zajišťující ekonomickou stabilitu od 90. let 20. století. V letech 1999 a 2000 dosahovala 80 % a odrážela tak politickou nejistotu a výkyvy mezinárodního finančního trhu. Cílování inflace, větší důvěra v nový sol a rozvoj trhu s vládními obligacemi byly faktory přispívajícími ke snížení dolarizace ekonomiky. Nicméně podíl cizí měny zůstává stále na relativně vysoké úrovni. V roce 2013 bylo dolarizováno 42 % hospodářství země.

Ze Zákona fiskální odpovědnosti vyplývá nutnost zavedení Fiskálního stabilizačního fondu (FEF). Ten byl založen v dubnu 2012, rozpočet činí 7,2 mld. USD (3,6 % HDP). Fond zavedl fiskální kotvu jako výzvu cykličnosti a volatilitě spojené s neobnovitelným bohatstvím. Nový fiskální rámec je založen na strukturální fiskální rovnováze, uvádí větší předpověditelnost a stabilitu veřejných výdajů, snižuje pro-cykličnost, zjednodušuje fiskální pravidla na regionální

úrovni. Fond dává vládě prostor financovat proti-cyklickou politiku, když to bude nezbytně nutné. V realitě se bude využívat při rizicích spojených s přírodními katastrofami a k zacelení infrastrukturních a sociálních mezer. Rámcový plán zahrnuje účast IMF, BCRP a nezávislých expertů pro větší transparentnost.

2.4. Veřejné zadlužení

Veřejné zadlužení v letech 2000 až 2004 se stále pohybovalo nad 40 % HDP. Na konci roku 2006 čítal celkový veřejný dluh v přepočtu 30,483 mld. USD, 75 % z něj byl zahraniční dluh. Veřejné zadlužení se v poměru k HDP snížilo ze 46 % v roce 2000 na 32,2 % v roce 2006. Dluh v nominální hodnotě domácí měny vzrostl mezi lety 2002 a 2006 z 15 % na 24,4 %.

Tabulka 6: Veřejný dluh v mil. nových solů

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Veřejný dluh	85685	85245	93103	100097	101389	102938	97586
Veřejný dluh v % HDP	46 %	45,1 %	46,6 %	46,9 %	42,6 %	39,3 %	32,3 %
Vnitřní dluh	17891	19924	20332	21229	21140	26520	27364
Zahraniční dluh	67794	65321	72772	78868	80248	76418	70221
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Veřejný dluh	95684	96255	99215	102150	103856	103825	107044
Veřejný dluh v % HDP	28,5 %	25,9 %	26 %	23,5 %	21,4 %	19,7 %	19,2 %
Vnitřní dluh	35513	35950	40300	46917	50341	53925	58961
Zahraniční dluh	60091	60305	58915	55233	53514	49900	48084

Zdroj: BCRP. Dostupné z WWW: <<http://estadisticas.bcrp.gob.pe/consulta.asp?sIdioma=1&sTipo>>

Na konci roku 2012 činil celkový veřejný dluh 40,399 mld. USD. Z toho 48 % činil zahraniční dluh. V poměru k HDP se veřejný dluh snížil z 28,5 % v roce 2007 na 19,7 % v roce 2012. Během posledních 10 let podnikla vláda kroky, které jí vylepšily dluhový profil, například prodloužení splatnosti úvěrů, refinancování starého dluhu novým s lepšími podmínkami a snížení kurzového rizika. Důsledkem toho bylo zvýšení hrubého veřejného dluhu v domácí měně z 15 % na 47 % mezi roky 2002 a 2012.

V roce 2013 dosáhl celkový hrubý veřejný dluh částky 55,076 mld. USD a potvrdil tak svůj rostoucí trend. Nejvíce je zadlužený státní sektor, na nějž připadá 17,038 mld. USD. Podíl státního sektoru na veřejném dluhu ale klesá, v poměru k minulému období o 11,9 %. Správu

dluhu má na starosti Ministerstvo ekonomiky a financí, poslední výroční zpráva byla vydána ke konci prosince 2013. Dluh je veden v 7 měnách a 7 úrokových mírách. 43,7 % dluhu je denominováno v USD, 49,5 % v nových solech, 2,9 % v eurech, 3,8 % v jenech, 0,1 % v dalších měnách. 84,9 % obligací má pevně danou úrokovou sazbu.⁵⁵ Celkem 84,17 % dluhového objemu připadá dlouhodobým závazkům. Struktura věřitelů se sestává z vlastníků dluhopisů (49,5 %), mezinárodních finančních institucí (16,7 %), Pařížského klubu (5,8 %), komerčních bank (2,3 %) a dodavatelů (0,1 %). Největší finanční institucí poskytující úvěry peruánské vládě je Americká rozvojová banka. Mezi lety 2012 a 2016 je počítáno s půjčkami v hodnotě 2,4 mld. USD a celkovým dluhem vůči IADB 3,9 mld. USD.⁵⁶

Kromě státního sektoru roste zadluženost privátního sektoru, především firem a bankovního sektoru. Banky se na veřejném dluhu v roce 2013 podílely 14,256 mld. USD. Oproti předchozímu období se jejich poměr na dluhu snížil o 5,4 %. Většina závazků jsou dlouhodobé úvěry, menší pak směnky a dlužní úpisy. Zadluženost firem naproti tomu vzrostla o 28,7 % a dosáhla hodnoty 23,735 mld. USD. 81,92 % z této hodnoty tvoří dlouhodobé úvěry. Nejmenší zadluženost představují monetární autority. Poměr zadluženosti poklesl o 17,8 % na celkových 47 mil. USD. Jedná se o půjčky s krátkou dobou splatnosti. Celkově se veřejných dluh od roku 2007 zvyšuje, nicméně jeho poměr k HDP se snížil až na 19,2 % v roce 2013. Vše nasvědčuje tomu, že tento trend bude pokračovat.

2.5. Nezaměstnanost

Statistiky o nezaměstnanosti patří k nejproblematictějším, jelikož se na oficiálních stránkách těžko hledají. Rozpor mezi čísly INEI a IMF je vidět v následující tabulce. Zatímco Peru by se podle statistik INEI dostalo na jednu z nejnižších mír nezaměstnanosti v Latinské Americe, podle mezinárodních společností se pohybuje nad hranicí. INEI totiž nezapočítává nezaměstnanost ve venkovských oblastech, ve slumech ve městech, atd. IMF vychází z údajů zhruba 70 % ekonomicky činné populace. Všeobecně se dá říci, že daleko vyšší míra nezaměstnanosti trápí venkovské a vysokohorské oblasti, které jsou cílem rozvojových projektů. Míra nezaměstnanosti zde dosahuje až 90 % dle nezávislých odhadů. Dále jsou nezaměstnané spíše ženy než muži. Statistiky navíc vykazují jen přiznanou nezaměstnanost,

⁵⁵ Dluh centrální vlády podle MEF (2013). MEF [online]. 2013 [cit. 2014-04-13]. Dostupný z WWW: <http://www.mef.gob.pe/index.php?option=com_content&view=article&id=3519%3>

⁵⁶ Peru: Country Strategy. IADB [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.iadb.org/en/countries/peru/country-strategy,1036.html>>

neexistuje nutnost hlášení se na úřadech. To všechno jsou fakta, která stěžují skutečnou a prokazatelnou statistickou míru nezaměstnanosti.

Tabulka 7: Nezaměstnanost (2001 - 2012)

	2001	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	2012
INEI (%)	7,0	7,1	7,9	7,3	7,5	6,4	6,3	6,0	5,9	5,3	5,1	4,7
IMF (%)	9,25	9,42	9,42	9,43	9,58	8,54	8,42	8,38	8,39	7,88	7,7	6,8

Zdroj: IMF. Dostupné z WWW: <http://www.indexmundi.com/peru/unemployment_rate.html>

Zdroj: INEI. Dostupné z WWW: <<http://series.inei.gob.pe:8080/sirtod-series/>>

Vedlejším efektem globalizace je vyšší flexibilita práce, nárůst částečných úvazků a zároveň zaměstnání v šedé ekonomice. Nezaměstnanost znamená nemít zaměstnání, ale být práce schopný a ochotný si práci najít. Podzaměstnanost znamená, že práce neodpovídá klasifikaci pracovníků – počtem hodin či výší mzdy – a ti nemají svobodu přestoupit do jiného odvětví. Neformální sektor je charakteristický nedostatkem ochrany při neplacení mzdy, přesčasů, nedostatku bezpečnosti práce a absencí sociálních benefitů.⁵⁷ I přes rostoucí trend hospodářské aktivity země zůstala míra nezaměstnanosti během prvních 5 let nového milénia vysoká. Pohybovala se kolem 9,5 % a spadla na 8,5 % v roce 2006. Pracovní produktivita se zvýšila o 20 % mezi lety 2001 a 2006 díky mezinárodní konkurenci a liberalizovanému obchodu. Mzdy se také zvýšily, nicméně daleko méně než produktivita. Od roku 2006 míra nezaměstnanosti konstantně klesá až na 6,8 % v roce 2012. Zvyšující se produktivita však není doprovázena tak rychlým nárůstem reálných mezd. Mnoho obyvatel je navíc zaměstnáno v pololegálním sektoru, který není ve statistikách vykazován. Procento nezaměstnanosti v Limě je vyšší než v dalších regionech, jelikož Lima byla vždy migrantské město, kde lidé hledali příležitost a ne vždy ji našli. Nejméně nezaměstnaných je lidí s nízkým vzděláním, zato vyšší míra nezaměstnanosti panuje mezi vysokoškolsky vzdělanými ženami.⁵⁸ Nedostatečné zaměstnání má stále 55 % Peruánců. Rychlost ekonomického růstu neodpovídá stejně zvyšující se úrovni vzdělání ani zaměstnanosti.

2.6. Rozvojová pomoc

Rozvojová pomoc je poskytována pod hlavičkou Agentury pro zahraniční rozvojovou spolupráci při MZV (APCI). Vizí APCI je stát se uznávanou mezinárodní agenturou

⁵⁷ Osorio Amezcaga, Jesús Maria. *Unemployment and Economic Growth in Peru: 2001 – 2012*. Colombia University [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-18]. Dostupný z WWW:

<<http://qmss.columbia.edu/storage/Amezaga%20MJ.pdf>>

⁵⁸ tamtéž

pro technickou spolupráci, která efektivně řídí zdroje mezinárodní spolupráce spojením různých veřejných i soukromých hráčů společnosti se státními politiky, čímž přispívá k udržitelnému rozvoji. APCI byla založena Zákonem č. 27692 z 12. dubna 2002. Na konci roku 2001 peruánská vláda přeformulovala a reorganizovala systém mezinárodní spolupráce, jejímž strategickým cílem byl boj proti chudobě a posílení demokracie. Vytvoření moderní agentury pro mezinárodní spolupráci se stalo logickým vyústěním politických snah. APCI je odpovědná za řízení, programování, organizaci, preferenci a dohled nad poskytovanou rozvojovou pomocí.

V roce 2013 APCI revidovala svůj Strategický institucionální plán (PEI). Plán si klade pět základních strategických cílů:⁵⁹

1. optimalizace využívání rozvojové pomoci v souladu s rozvojem země, snižování chudoby, extrémní chudoby a přispění k sociální inkluzi; transparentnost.
2. podpora fungování Národního systému decentralizace a rozvojové spolupráce (SINDCINR).
3. posílení spolupráce Jih – Jih.
4. posílení řídicích kapacit APCI a dosažení větší výkonnosti.
5. posílení vedení v poskytování nezávislé rozvojové pomoci.

Rozvojová spolupráce může být poskytována ve formě:

- ekonomické pomoci.
- obchodních preferencí s cílem odbourat bariéry obchodu a napomoci exportům.
- finanční pomoci s cílem usnadnit přístup kapitálu, investic, importních úvěrů na trh. Patří sem také odpuštění dluhu.
- technické spolupráce pro posílení technických kapacit, podpory výměnného obchodu a vzájemného uznání
- vědecké a technologické spolupráce
- kulturní spolupráce

Peru dostane ročně kolem 300 mil. USD na technickou rozvojovou spolupráci. Cílem většiny projektů je překonání extrémní chudoby a hladu, základní vzdělání, nižší dětská úmrtnost, zlepšení zdravotní péče pro matky, boj proti AIDS a dalším nakažlivým nemocem, ochrana

⁵⁹ Plan Estratégico Institucional. APCI [online]. 2013-12-11 [cit. 2014-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.apci.gob.pe/gestion/atach/RDE_115-2013-APCI.pdf>

životního prostředí a zrovnoprávnění mužů a žen. Od roku 2008, kdy Peru postoupilo do skupiny zemí se středními příjmy, je také poskytovatelem rozvojové pomoci. Spolupráci rozvíjí především ve směru Jih – Jih a pomáhá sousedním státům Latinské Ameriky. Nadále ale zůstává jejím příjemcem. Mezi nejvýznamnější přispěvatele patří Světový fond pro boj s AIDS, tuberkulózou a malárií; Mezinárodní organizace pro migraci (OIM), Interamerická rozvojová banka (BID) a UNICEF. Největšími poskytovateli rozvojové spolupráce je Jižní Korea, USA a Španělsko, které historicky tvoří 78 % veškeré pomoci.⁶⁰

Fungování APCI nicméně nevyvolává přílišnou důvěru. Existují dohady, zda organizace vůbec pracuje, jak by měla.

⁶⁰ Peru: Ekonomická charakteristika. *Businessinfo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-ekonomicka-charakteristika-zeme-19373.html#sec6>>

3. ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Peru soupeří o místo na výsluní s dalšími zeměmi Latinské Ameriky. Po udržovaném růstu HDP, který dosáhl v průměru 6,4 % za poslední dekádu, už v roce 2011 HDP Peru překonalo Chile. Peru se tak stalo pátou největší ekonomikou Jižní Ameriky - po Brazílii, Argentině, Kolumbii a Venezuele. Peru roste rychlým tempem taktéž v objemu internacionální výměny zboží. Z čísel zahraničního obchodu lze vyčíst trvalé zvyšování celkové hodnoty exportů v posledních 20 letech, což je důsledkem kombinace důležitých strukturálních reforem, např. liberalizace obchodu, privatizace a podpisu strategických aliancí a obchodních dohod v posledním desetiletí.

Zahraniční obchod Peru následuje tendenci dalších latinskoamerických států. V 60. a 70. letech se peruánské exporty pohybovaly kolem 1,5 mld. USD, s rekordem v roce 1980, kdy dosáhly 3,9 mld. USD a vzrostly tak oproti předcházejícím letům o 51 %.⁶¹ V 90. letech exporty přesahovaly 5 mld. USD, ale v roce 2004 nárůst exportů zaznamenal nový rekord – téměř 13 mld. USD, z čehož většina přísluší tradičním produktům, necelá třetina netradičním a ostatní textilu. Kromě roku 2009, kdy i na region Latinské Ameriky dolehla světová krize a pád cen drahých kovů – životně důležitých pro peruánskou ekonomiku, ekonomika zaznamenala po 7 mld. USD v roce 2000 (13 % HDP) hodnotu exportů 46,5 mld. USD v roce 2012 (23 % HDP).

Volná obchodní politika umožňuje cirkulaci statků a služeb, čímž zvyšuje inovační schopnost a konkurenceschopnost země. Peru má několik kompetitivních sektorů: textilní, rybářský, rostlinnou a živočišnou výrobu, kapitálové statky a služby, dřevozpracující průmysl, těžbu kovů, turismus, přírodní medicínu a gastronomii. Všechny tyto sektory mohou ve střednědobém horizontu dostat Peru mezi světovou špičku v mezinárodním kontextu. Finálním předpokladem je zvýšení životní úrovně zdejších obyvatel a rozvoj země.

Peruánskou ekonomiku však může zbrzdít skokový nárůst importů, stagnace světových cen primárních surovin a malá diverzifikace exportů s nízkou přidanou hodnotou. Zatímco exportní skladba se sestává především z kovů a primárních surovin, importy naopak z hotových výrobků a kapitálových statků. Většina exportních institucí je příliš malá, pokud jde o mezinárodní poměry. Poměr malých a středních podniků je v Peru 90 %.⁶² Tím však

⁶¹ *Estadísticas*. BCRP [online]. Dostupný z WWW: <<http://estadisticas.bcrp.gob.pe/>>

⁶² *Estadísticas*. Instituto nacional de Estadística e Informática [online]. 2013, [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>>

výčet potenciálních nebezpečí nekončí. Kromě produktové diverzifikace je zážející podíl teritorií, do nichž je exportována většina zboží. 40 % veškerých exportů plyne pouze do třech zemí – vedle Číny a USA, do Švýcarska. Neexistuje velká předvídatelnost vládních opatření s ohledem na zahraniční obchod a státní instituce mají malou míru důvěryhodnosti pošramocenou korupčními skandály. Hrdost na domácí produkty má za úkol vybudovat značka „Perú“. Project Marca Perú byl zahájen v červenci 2009. Práce se soustředila na detailní analýzu národní identity. Za projektem stojí vládní organizace PromPerú, Ministerstvo zahraničního obchodu a turismu a na posledním místě ProInversión, soukromá investiční agentura. Vybudovaná dobrá značka země získává nové trhy a sama o sobě je velkým propagátorem. Vytvořit značku země chce však značné a nepolevující úsilí a hlavně čas. Na hodnocení jakýchkoli závěrů o důvěryhodnosti či efektivitě nově zavedené značky Peru je ještě příliš brzy. Do současné doby bylo uděleno 749 licencí k užití značky.

Jen na málo univerzitách v Peru se klade důležitost na vzdělání v oblasti zahraničního obchodu, natož aby jej měly jako samostatný obor. Uvědomění si důležitosti mezinárodního obchodu je teprve ve vývoji, i když i ten má silný akcelerační tah. Navzdory těmto nedostatkům se Peru posunuje kupředu, a to rychleji než jakákoli jiná země v regionu před ním. Podle FMI je navíc z celé Latinské Ameriky zemí nejlépe připravenou na další krizi.

Peru považuje obchod za hlavní motor svého rozvoje, proto od roku 2007 implementovalo programy unilaterální tarifní liberalizace a zjednodušilo administrativní procedury.⁶³ Peru si klade za cíl zefektivnit obchod se sousedy pomocí regionálních dohod, Peru má celkem 17 dohod s 52 zeměmi. Je zároveň velkým zastáncem multilaterálních jednání. Usnadnění obchodu však budou potřeba další opatření. Všeobecně však lze tvrdit, že Peru má jednu z nejvíce liberálních politik v Jižní Americe. Potřeba neoliberálních opatření vyplynula ze špatných rozhodnutí vlád minulého století vedoucích k táhlé hluboké recesi 80. let, jejíž dozvuky jsou na některých místech stále znát. Na prahu nového tisíciletí se však situace ve všech ohledech zlepšuje, nicméně vzhledem ke korupci cesta k propagaci země nejen jako lákavé pro turisty, ale zároveň vhodné pro investice především do sektoru služeb bude poměrně dlouhá.

⁶³ Summary. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2013, [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tptr_e/tp389_e.htm>

3.1. Exportní plán (2003 – 2013)

Tíživá ekonomická situace, neklidné politické období a potřeba konsolidace peruánských exportů jako hlavního motoru rozvoje vedla Mincetur (Ministerstvo zahraničního obchodu a turismu) k vypracování Strategického exportního plánu, tzv. PENX.⁶⁴ Konkurenceschopnost země je definována její schopností uspět v globalizovaném světě a v konečném zvýšení blahobytu vlastního lidu díky dosažení tohoto úspěchu.⁶⁵

Peru bylo na počátku nového milénia poměrně zaostalou rozvojovou ekonomikou, jehož potřeba dosáhnout dynamického exportního růstu měla několik příčin. Rostoucí světová globalizace a s ní zvýšení mezinárodního obchodu se zbožím a službami nabývala na významu. Podíl exportu na světovém HDP se během 20. století zvýšil ze 4,6 % v roce 1870 na 17,2 % v roce 1998. Obchod je dynamičtější než světová ekonomika ve své celistvosti. HDP Peru dosahovalo jen 0,3 % světového HDP a jen 0,1 % světových exportů. HDP na obyvatele byla také jedna z nejnižších v Latinské Americe: 2 104 USD. Růst exportů měl zajistit rovnováhu obchodní bilance a snížit citlivost země na externí globální změny světové ekonomiky. Navíc měl zajistit tvorbu pracovních míst, jako empirické příklady byly uváděny NAFTA a Irsko v Evropě.⁶⁶

Stav peruánských vývozů v roce 2002 charakterizuje vysoká koncentrace na zlato, měď a rybí moučku, které tvořily 50 % všech exportů. Země je tak vystavena náhlým výkyvům cen na světových trzích. Viditelná asymetrie panuje v počtu exportních podniků: z více než 3 000 jich prvních 119 tvořilo 80 % veškerých peruánských exportů a jen 1,5 % malých a středních podniků se věnovalo vývozním aktivitám. Problém mělo Peru též v přístupnosti podniků k úvěrům bankovního sektoru. Konkurenceschopnost snižuje chybějící infrastruktura, korupce místních úředníků, nedokonalé vzdělání a špatná znalost cizích jazyků. Na základě analýzy této situace k roku 2002 vypracoval Mincetur za pomoci podnikatelů a veřejných institucí zabývajících se obchodem Strategický exportní plán, který zahrnuje vizi, misi a cíl. Dohromady je rozdělen do čtyř částí.

⁶⁴ *Plan Estratégico Nacional 2003 – 2013*. Mincetur [online]. 2002 [cit. 2011-05-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.mincetur.gob.pe/comercio/otros/penx/index.htm>>

⁶⁵ Definiendo Competitividad. CEPAL [online]. Publikováno 2006-09. [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.eclac.cl/mexico/capacidadescomerciales/TallerBasesdeDatosRep.Dom/Documentosypresentaciones/2DefiniendolaCompetitividad.pdf>>

⁶⁶ Po podpisu smlouvy o volném obchodu mezi USA, Mexikem a Kanadou (NAFTA) se zaměstnanost v Mexiku zvýšila o 74,8 % v letech 1993 – 1998. Irsko bylo v 80. letech jednou z nezaostalejších ekonomik v Evropě. Díky zvýšení obchodního styku a agresivní politice získávání přímých zahraničních investic k podpoře exportů se Irsko stalo zemí s jedním z nejmenších indexů nezaměstnanosti.

První část se zabývá exportní nabídkou, jež je málo diverzifikována, v malých objemech a s nízkou přidanou hodnotou, soustředěna v několika málo odvětvích s nedostatečnou tvorbou pracovních míst. Seznam příčin zahrnuje:

- nízkou úroveň investic do exportních aktivit – špatná dostupnost financování
- neznalost trhu – nedostatečné obchodní informace
- nedostatečný výzkum a technologický pokrok
- nízká míra adekvátních služeb přispívajících ke zvýšení hodnoty
- nedostatečný rozvoj výrobních řetězců zaměřený na zvyšování přidané hodnoty
- nedostatek regionálních rozvojových projektů
- neefektivní systém standardizace a certifikace

Druhá část se zabývá přístupovými trhy a definuje hlavní problém jako „nedostatek koordinovaných strategií, které veřejnému a soukromému sektoru znemožňují identifikaci, diverzifikaci a konsolidaci přístupových trhů.“ Za příčiny jmenuje nízké investice do rozvoje specializovaných informačních systémů a do podpory obchodu, nedostatečnou prezentaci a koordinaci na poli mezinárodních jednání, nedostatečnou politickou podporu technickým návrhům.

Třetí část pojednává o usnadnění obchodu se zahraničím, který je zatížen množstvím byrokratických klíčků a znesnadněním přístupu k financování obchodních aktivit. Za hlavní příčiny jsou jmenovány:

- nedostatečná kooperace obchodních subjektů s veřejnými funkcionáři při zařizování zákonných opatření a pravidel
- priority státu odsunují možnosti rozvoje zahraničního obchodu do pozadí
- nepříjemné postupy a administrativní procesy
- legislativní rámec nenabízí optimální podmínky konkurence, služby spojené se zbožím a finanční služby

Čtvrtou a poslední oblastí PENXu je exportní kultura, jejímž hlavním problémem je začínající, izolovaná, neorganizovaná, proměnlivá, plochá a málo promovaná konkurenceschopnost. Hlavním důvodem zaostalé exportní kultury je především malý důraz na podnikatelské vzdělání, neexistence plánů rozvoje a podpory obchodu, omezené šíření znalostí a zkušeností a nedostatečná vůle spojit se pro rozvíjení konkurenceschopnost podniků.

Po roce 2013 Peru již nemá žádnou další strategii. Následují studie vývoje peruánských exportů je více než pozitivní a svědčí o zlepšování vzdělanosti, vyšší podpoře obchodu, příznivé internacionální konjunktury i zvyšující se konkurenceschopnosti. Dá se říci, že dle Strategického plánu bylo dosaženo jistého a viditelného pokroku.

3.2. Saldo obchodní bilance (2001 - 2006)

První období je ve znamení vlády Alejandra Toleda, zarytého ekonoma a zastávce volného obchodu. Právě on inicioval jednání o obchodních dohodách s hlavními partnery včetně USA a Číny. V 90. letech dosáhl průměrný roční nárůst objemu exportů 7,98 %, zatímco během následujících pěti let nového milénia zaznamenal roční přírůstky v průměru 23,7 %. Importy naproti tomu z průměrného nárůstu 12,17 % ročně zrychlily na 13,29 %. Nicméně zatímco se obchodní bilance v 90. letech ocitla takřka stále v mínusu, v novém miléniu zaznamenává rostoucí přebytkový trend. Značně se zvýšila elasticita importů vzhledem k vnitřní poptávce. V letech 1957 až 1975, zahrnující léta průmyslu závislého na importech, byla elasticita 1,2; v období 1990 až 2012 v boomu neoliberální politiky se elasticita vyšplhala až na 2,33.⁶⁷ Spektakulární růst importů zakořeněných v politice neoliberalismu útočí na přebytek obchodní bilance, který je dosud spojen s vysokou cenou kovů. Tento přebytek už se ztenčuje: byl ekvivalentem 4,9 % HDP v letech 2010 až 2011 a v roce 2012 se snížil na 2,3 % HDP. Zdá se, že ekonomický stimul se utlumuje navzdory vysokým cenám komodit.

Tabulka 8: Exporty a importy (2001 - 2006)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Exporty (mil. USD)	7 026	7 714	9 091	12 809	17 368	23 830
Exporty (% HDP)	13 %	13,6 %	14,8 %	18,4 %	21,9 %	25,8 %
Importy (mil. USD)	7 204	7 393	8 205	9 805	12 082	14 844
Importy (% HDP)	13,4 %	13 %	13,4 %	14,1 %	15,2 %	16,1 %
Saldo obch. bilance	- 179	321	886	3004	5 286	8 986

Zdroj: BCRP. Dostupný z WWW: <<http://estadisticas.bcrp.gob.pe/>>

Obchod se zbožím dosáhl v roce 2006 41,9 % HDP ve srovnání s rokem 2000, kdy činil jen 23,4 %. Importy dosáhly v roce 2006 14,844 mld. USD, oproti roku 2000 se jejich podíl

⁶⁷ ¿Milagro peruano? Diario La Primera digital [online]. Publikováno 2013-04-20. [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <http://www.diariolaprimera Peru.com/online/economia/milagro-peruano_136753.html>

na HDP zvýšil o téměř 3 %. Objem importovaného zboží se během prvních pěti let zvedl o 106 % - z 7,2 mld. na 14,8 mld. USD. Exporty v roce 2006 dosáhly 23,8 mld. USD. V objemové struktuře vzrostly exporty od roku 2001 o 239 % a jejich podíl na HDP se zdvojnásobil.

Import průmyslového zboží vzrostl na 10,3 mld. USD, z čehož na 68 % tvořily stroje a chemikálie. Ačkoliv se import těchto výrobků mezi lety 2001 a 2006 zdvojnásobil, jejich podíl na importech zůstává konstantní. Skokově vzrostl podíl paliv na importech, na 20 % v roce 2006. V zemědělství je Peru soběstačné a podíl na dovozu dosahuje jen 10 %. Dováží se pšenice, kukuřice, sója a slunečnice.

Export primárních surovin vzrostl z 60 % v roce 2001 na 72 % v roce 2006 především zásluhou kovových minerálů a neželezných rud. Dosáhl tak v roce 2006 celkového objemu 11,3 mld. USD. Navzdory dvojnásobné hodnotě exportů agrárních výrobků, jejich podíl přesahuje sotva 10 % celkového vývozu. Nejvíce se vyváží ryby, káva a zelenina. Podíl průmyslových výrobků se snížil, ačkoliv jejich hodnota trvale stoupá. Nejvíce se vyváží oděvy a chemikálie. Podle kalkulací Ministerstva zahraničního obchodu a turismu od roku 2002 exporty odrážejí nárůst v cenách, zatímco 2 roky předtím reflektovaly především nárůst objemů.⁶⁸ Zatímco vývoz tradičních výrobků zaznamenává především nárůst v cenách, u netradičních výrobků je to poměr objemu i ceny. Počet exportních firem vzrostl z 3 702 v roce 2001 na 5 957 v roce 2006.⁶⁹

V první polovině nového milénia většina zboží směřovala do Peru z USA, nicméně jejich podíl klesá – stejně jako v případě Evropské unie a Japonska. Signifikantně ale rostou importy z Číny a pak sousedních států: Ekvádoru a Brazílie. Podíl importů z těchto třech zemí se zvýšil z 13 % v roce 2000 na téměř 28 % v roce 2006. Nejvýznamnějšími destinacemi pro export výrobků zůstávají USA a EU, narůstá také význam Kanady, Chile a Číny. Export do těchto třech zemí dosáhl 5,31 mld. USD, což činí 22 % celkových exportů.

3.3. Saldo obchodní bilance (2007 – 2013)

Jde-li o druhé zmiňované období, reflektuje vládu Alana Garcíii a posléze Ollanty Humaly. Jejich silná sociální rétorika se tváří v tvář mandátu pozměnila a oba se drželi zavedeného neoliberálního systému vykazujícího nadprůměrné výsledky a nejvyšší růst v rámci

⁶⁸ Contents and summary observations. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2007, [cit. 2011-03-05]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tptr_e/tp289_e.htm>

⁶⁹ tamtéž

latinskoamerického regionu. Taktéž v oblasti zahraničního obchodu se pokračuje v usnadňování exportu výrobků a služeb, snižování administrativních nákladů, podepisování bilaterálních dohod i účastí na multilaterálních jednáních.

Tabulka 9: Exporty a importy (2007 - 2013)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Exporty (mil. USD)	28 094	31 019	26 962	35 565	46 268	46 228	41 828
Ex. (% HDP)	26,1	24,4	21,2	23,1	26,2	23,1	20,2
Importy (mil. USD)	19 591	28 449	21 011	28 815	36 967	41 113	42 191
Im. (% HDP)	18,2	22,4	16,5	18,7	20,9	20,6	20,4
Saldo OB	8 503	2 569	5 951	6 749	9 302	5 115	- 365

Zdroj: BCRP. Dostupný z WWW: <<http://estadisticas.bcrp.gob.pe/>>

Obchod se zbožím neustále rostl, těsně před krizí dosáhl hodnoty 59,468 mld. USD. Krizový byl pro Peru rok 2009, kdy se především šok z pádu světových cen vývozních surovin promítl do hodnoty 47,973 mld. USD. To znamená pokles oproti předcházejícímu roku o 24 %. Hned následující léta 2010 až 2012 zaznamenával obchod růst. Hned první rok o celých 34 % a dosahoval ceny 64 380 mil. USD. V roce 2012 zaznamenal rekordní nárůst na celých 87,341 mld. USD, nicméně hned následující rok poklesl objem o 3,8 % na celkových 84,019 mld. USD. Stalo se tak především kvůli stagnujícím cenám hlavních vývozních položek a vzrůstající vnitřní poptávce po zboží. Zatímco podíly exportu na HDP se udržují lehce nad 1/5, podíly importu rostou a v roce 2013 dokonce převýšily sklon k exportu. Pro rok 2014 momentálně situace nevypadá nejlépe, byl zahájen strohým propadem exportů. V lednu 2014 se vyvezlo zboží za 2,809 mld. USD, což je v meziročním srovnání pád o 17,9 %. Podle Asociace Exportérů (Adex) jde především o nižší prodeje tradičních produktů, které od roku 2012 pokračují v sestupné tendenci.⁷⁰ Saldo obchodní bilance se tak po dlouhých 12 letech dostalo do mínusu. Zatímco v roce 2000 až 2001 se dal odůvodnit složitou politikou státu, větší schodek v roce 2013 již není možné tímto způsobem ospravedlnit. Peru se tak stává spíše dovozní zemí, navzdory potenciální soběstačnosti ve všech oborech a navzdory bohatým nalezištím ropy v oblasti Camisea, které měly přispět k většímu růstu ekonomiky Peru.

⁷⁰ *Las Exportaciones peruanas se desplomaron 17,9 % en enero.* El Comercio [online]. Publikováno 2014-03-03. [cit. 2014-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/economia/peru/exportaciones-peruanas-se-desplomaron-179-enero-noticia-1713479>>

Importy dosáhly v roce 2013 42,191 mld. USD, oproti roku 2006 se jejich podíl na HDP zvýšil o 4,3 %. Objem importovaného zboží se během let 2007 až 2013 zvedl o 115,4 % - z 19,591 mld. na 42,91 mld. USD. Objem exportovaného zboží se zvýšil jen o 48,9 % - z hodnoty 28,1 mld. USD na 41,8 mld. USD. Jejich podíl na HDP však poklesl o 6 %.

3.3.1. Analýza exportů (2007 – 2013)

Tabulka 10: Exporty tradiční a netradičních výrobků v mil. USD (2007 - 2013)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tradiční	21 666,1	23 265,8	20 622,3	27 668,9	35 837,5	34 707,2	30 659,2
Netradiční	6 313,2	7 562,3	6 185,6	7 641,5	10 130,3	11 176,1	10 929
Ostatní	114,5	190,4	153,8	254,3	300,8	344,7	237,9

Zdroj: BCRP. Dostupný z WWW: <<http://estadisticas.bcrp.gob.pe/>>

V celkovém složení exportu dominují tradiční výrobky, mající 75% podíl. Z tradičních výrobků převládají produkty hornictví, jejichž podíl činí v průměru 75 % tradičních exportů a 56% podíl na celkových exportech. Hodnota těžených kovů byla na svém maximu v roce 2011 s 27,36 mld. USD. Pokles je následkem stagnujících cen světového trhu a nového zákona o konzultacích s domorodými obyvateli, který blokuje 14 velkých těžařských projektů.⁷¹ V případě mědi mají Peruánci několik projektů pro zvýšení produkce, což některé časopisy jako Financial Times berou jako ohrožení chilského vedení. V roce 2012 se v Peru vytěžilo 1,3 mil. tun červeného kovu, zatímco Chile překonalo 5,2 mil. tun. Podle informací Ministerstva energie a hornictví se investice odhaduje na 53,423 mld. USD do 53 projektů.⁷² 66,32% jde do nalezišť mědi, následují zlato (12,96%) a železo (12,69%).

Na druhém místě jsou ropné produkty. Odvětví se dynamicky rozvíjí. Z 2,3 mld. USD v roce 2007 dosáhl sektor nárůstu dvojnásobného – na celkových 5,148 mld. USD. Podíl ropy a ropných derivátů vzrostl z 10,6 % na 16,8 %. Od roku 2010 je zaznamenán strmý nárůst exportu zemního plynu, díky nalezištím v Cuscu. Produkty z ryb a rostlinné produkty oproti předchozím zaostávají a jejich podíly klesají ve prospěch nerostných surovin a ropy. Ryby a mořské produkty představovaly 6,7 % v roce 2007, o 6 let později jen 5,5 % exportů. Podíl

⁷¹ Peru: Zahraniční obchod země. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-zahranicni-obchod-zeme-19375.html>>.

⁷² Vargas, Hernán. La Segunda online: „Las razones del „milagro peruano“ que amenaza el liderazgo económico de Chile. [online]. 2013-03-29 [cit. 2014-03-30]. Dostupný s WWW: <<http://www.lasegunda.com/Noticias/Economia/2013/09/881789/las-razones-del-milagro-peruano-que-amenaza-el-liderazgo-economico-de-chile>>

zemědělských rostlinných výrobků se zvýšil z 2,12 % v roce 2006 na 2,5 % v roce 2013. V případě netradičních produktů dominuje zemědělská živočišná produkce, jejíž hodnotový objem se zvýšil z 1,512 mld. USD na 3,4 mld. USD, celkový procentní podíl se zvýšil z 24 % na 31 %. Významnějších hodnot dosahují také rybí produkty (9,37 %), chemikálie (13,68 %), textil (17,56 %) a šperkařství (11,57 %), zbylých 16,5 % se dělí mezi dřevo, neželezné materiály, strojírenské výrobky a hutní výrobky.⁷³ Ostatní výrobky představující většinou textilní kolekce exporty doplňují podílem 0,57 % v roce 2013.

Peru má relativně diverzifikovanou vývozní strukturu, nicméně patří k hlavním světovým vývozcům nerostných surovin a je na jejich výkyvy velmi senzitivní. 10% pád v cenách těchto surovin způsobí 3,5% pokles příjmů (cca 0,7 % HDP).⁷⁴ Ačkoli škála exportovaných kovů je široká, obzvlášť v posledních letech Peru extrémně spoléhá na měď a zlato – celkem 80 % vývozu minerálů (ekvivalentem je 10 % HDP).⁷⁵ Dalšími kovy s největším podílem vývozu jsou olovo, zinek, železo, cín, molybden a stříbro. Většina kovů zamířila v roce 2012 do Číny (23,55 %), Švýcarska (21,43 %) a Kanady (12,79 %). Podílů nad 3 % dosahují Japonsko, USA, Jižní Korea, Německo a Indie.⁷⁶

Všeobecně konkurenceschopnost a výnosnost peruánské rostlinné výroby není velká a odráží některé další problémy, včetně venkovské chybějící infrastruktury, omezenému přístupu na trh a nedostatek financí do tohoto sektoru. Hodně malých firem nemůže vlastnit větší plochy půdy, limitovaná kapacita vysvětluje menší ziskovost. Jde-li přímo o vývoz rostlinných produktů, nejvíce se vyvezlo chřestu za celkem 1,5 mld. USD, s velkými podíly následují hroznové víno, chilli papričky, cibule, mango, káva a banány.⁷⁷ Dohromady je exportována čerstvá zelenina a ovoce za 4 mld. USD do více než 145 zemí světa. Největší objemy rostlinných produktů směřují na americký trh (27 %), Německa (10 %), Nizozemí (9 %), Španělska (6 %), Ekvádoru (5 %) a Kolumbie (5 %), Belgie (4 %), Velké Británie (4 %), Francie (3 %) a mnoha dalších (27 %).

⁷³ Čísla se vztahují k roku 2013. *Estadísticas*. Banco Central de Reserva de Perú. [online]. Dostupný z WWW: <<http://estadisticas.bcrp.gob.pe/>>

⁷⁴ Full report. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2013, [cit. 2014-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tp_r_e/tp389_e.htm>

⁷⁵ tamtéž

⁷⁶ ¿Por qué Invertir en el Perú? *ProInversión* [online]. Publikováno 2014-03-05 [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx?are=0&prf=0&jer=5651&sec=1>>

⁷⁷ PromPerú: *PeruTradeNow* [online]. 2014 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.perutradenow.com/en/sector/agricultural_products>

Více než 2 500 km při pobřeží Tichého oceánu je více než vhodným klimatem pro tření a rozmnožování ryb. Zdejší hojnost rybích společenství dopomohla Peru stát se jedním z deseti nejvýznamnějších producentů ryb, rybího tuku a rybí moučky, vyvážených do více než 100 zemí světa. Exporty v celkové hodnotě 3,3 mld. USD jsou určeny především pro Čínu (32 %), Německo (9 %), USA (7 %), Japonsko (6 %), Španělsko (5 %) a Chile (4 %).

Dalším sektorem významným z hlediska národní hrdosti na umění a ruční a práce je vývoz textilu a konfekčního zboží. Peruánský bavlník je proslulý jemností svých nití, k čemuž lze přidat nejjemnější vlnu lamy alpaky a vicuňi typických pro horské oblasti Peru a dlouhou tradicí v šití původních originálních výrobků s vlastními motivy – to všechno dělá textilní výrobu odlišnou od zbytku světa.⁷⁸ Export těchto výrobků soustavně roste, v roce 2012 vzrostl oproti předcházejícímu roku o 9 % a dosáhl 2,17 mld. USD. Většina zboží míří do Venezuely (32 %) a USA (30 %), dále už je struktura diverzifikována rovnoměrným podílem mezi Brazílií, Ekvádor, Kolumbií, Chile, Itálií, Bolívií, Argentinou a Německo.⁷⁹

Jde-li o komplexní teritoriální strukturu obchodu v letech 2007 až 2013, hlavními partnery pro export zůstávají EU, USA a Čína – dohromady pojmu 48,3 % exportního zboží. Nicméně samotná Čína výrazně zvýšila svůj podíl z 10,8 % na 17,1 % v neprospěch USA s poklesem z 19,9 % na 14,2 %. Celkový podíl se snížil navzdory bilaterální dohodě uzavřené oběma zeměmi, která vešla v platnost v roce 2009. Další země s bilaterálními dohodami jako Japonsko, Kanada, Jižní Korea, Švýcarsko mají rostoucí podíly na peruánských exportech. Podíl zemí CAN se na celkovém obchodu zvýšil ze 4,4 % na 5,2 % v roce 2012.

3.3.2. Analýza importů (2007 – 2013)

Tabulka 11: Struktura importů v mil. USD (2007 - 2013)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spotřební zboží	3 819	4 520	3 962	5 489	6 692	8 247	8 828
Suroviny	10 329	14 556	10 076	14 023	18 255	19 256	19 503
Kapitálové statky	5 854	9 233	6 850	9 074	11 665	13 356	13 649
Ostatní	119	140	122	229	355	253	211

Zdroj: BCRP. Dostupný z WWW: <<http://estadisticas.bcrp.gob.pe/>>

⁷⁸ PromPerú: *PeruTradeNow* [online]. 2014 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.perutradenow.com/en/sector/agricultural_products>

⁷⁹ Údaje z roku 2012, PromPerú a ProInversión

Peruánské importy se během let 2007 až 2013 zvedly především ve prospěch kapitálových statků, kde nárůst činí celých 133 % oproti roku 2007. Největší růst zaznamenalo odvětví spotřebního zboží – o celých 177 % ve zmíněných letech. Podíl importu trvanlivých a netrvanlivých statků je téměř vyrovnaný, v lehký prospěch netrvanlivého zboží. Po spotřebním zboží dynamický nárůst zaznamenávají kapitálové statky. Většina kapitálu je určena pro průmysl – z celkové hodnoty 13,6 mld. USD na ně připadá 8,3 mld. USD (60,9 %). Následují zařízení pro dopravu s celkovým objemem 3,759 mld. USD (27,54 %). Stavební materiály činí 1,442 mld. USD (10,56 %), oproti předchozím sektorům není strojírenství pro import kapitálu zajímavé a zaznamenává značné výkyvy. Kapitálové statky do zemědělství tvoří jen 130 mil. USD (0,95 %). Na třetím místě v nárůstu objemů v roce 2013 oproti roku 2007 je u surovin, a to 88 %. Suroviny zaznamenávají v rámci importů nejvyšší hodnoty. Největší podíl surovin tvoří suroviny pro průmysl – 11,8 mld. USD (60,5 %), následují paliva s 6,5 mld. USD (33,12 %) a suroviny pro zemědělství s 1,244 mld. USD (6,38 %).

Na položky podle seznamu SUNATu patří k nejvíce dováženým produktům v roce 2012 pohonné hmoty, chemicko-farmaceutické produkty, průmyslové stroje, nerostné suroviny, automobily, zemědělské produkty a krmiva. Největší nárůst zaznamenaly automobily (40 %) a otáčivé dopravní stroje (30 %).⁸⁰

Stejně jako exporty hlavní zdroj importů pochází z EU, USA a Číny, odkud připlouvá 49,2 % veškerého zboží, ve srovnání s rokem 2007 je to o 8 % více. Importy z USA se zvedly z 17,6 % v roce 2007 na 18,8 % v roce 2012, zatímco čínský podíl vzrostl rapidně z 12,1 % na 18,5 %. Na druhou stranu importy z okolních zemí poklesly z 12,9 % na 9,7 % ve stejné době.

Klasifikace celkové obchodní výměny Peru: diverzifikace jak exportních produktů, tak obchodních partnerů roste. Exporty tradičních i netradičních výrobků se od roku 2003 zpětinasobily. Ohledně obchodních partnerů klesá trvale podíl USA, který v roce 2002 dosahoval 26 % celkových obchodů, zatímco o 11 let později jen 18 %. Ve stejném období výměna s Asií vzrostla z 11 % na 13 %, nepočítaje Čínu, která má v roce 2013 samostatný podíl 17 %. Podíl Eurozóny zůstal na 11 %, zatímco podíl ze zbytku Evropy se snížil z 21 % na 10 %. V součtu tak zboží z Evropy během 11 let ztratilo ve prospěch Číny. Podíl obchodní

⁸⁰ Peru: Zahraniční obchod země. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-zahranicni-obchod-zeme-19375.html>>.

výměny se státy Latinské Ameriky vzrostl z 15 % na 19 %. Podíl ostatních částí světa odpovídá zbytku do 100 %.

3.4. Přímé zahraniční investice

Peru je jednou z nejliberálnějších zemí v rámci Latinské Ameriky. Velkou otevřenost vůči okolnímu světu dává na vědomí účastí při multilaterálních jednáních. Je členem všech důležitých internacionálních společností. Nechybí na jednáních WTO a v Latinské Americe má smlouvu s regionálními integračními uskupeními ALCA, ALADI, CAN, APEC, Mercosur. Novinkou roku 2012 je uzavření smlouvy o Tichomořské alianci se státy při pobřeží Pacifiku: Kolumbií, Mexikem a Chile. Aktivní je také na bilaterální úrovni, v současnosti má existující dohody s 33 státy o podpoře investic v regionu a 17 dohod o volném obchodu. V současnosti je v jednání dohoda s Indií, od níž si Peru mnoho slibuje.

Peru se snaží investorům maximálně ulehčit přístup na trh. V oboru ochrany a podpory investic funguje vládní agentura ProInversión. Mezi investiční pobídky patří:⁸¹

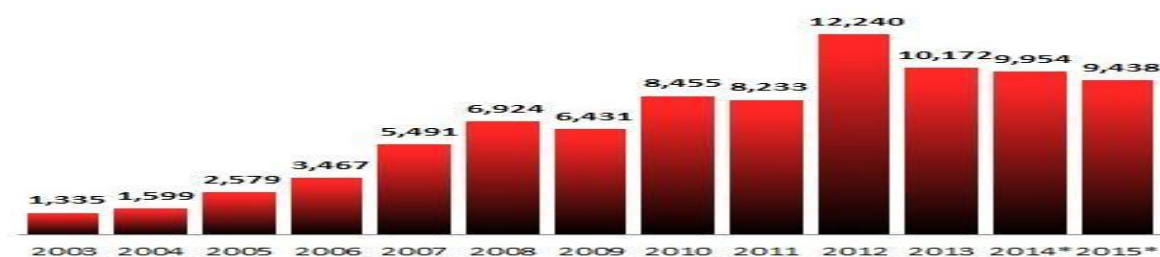
- speciální režim přednostního navrácení daně IGV
- daňová kompenzace daně IGV – navrácení již zaplacené daně
- pobídky pro rozvoj zemědělského sektoru
- pobídky pro vodohospodářský sektor
- Zákon o Amazonii
- volné celní zóny
- zajištění volné směnitelnosti zahraničních měn
- dohled nad volnou soutěží a ochrana práv duševního vlastnictví (INDECOPI)

Podle studie „Doing Business“ vydávaného Světovou bankou je Peru po Chile druhým nejatraktivnějším státem pro cizí investice. V roce 2014 se umístilo na 42. místě, čímž si opět pohoršilo oproti roku 2010, kdy stálo na 36. místě, v roce 2013 na 39. místě. V rámci Latinské Ameriky je to ale druhé nejlepší umístění – ihned po Chile na 37. místě v roce 2013. Lákavost investičního klimatu odráží také hodnocení světových ratingových agentur. Peru získalo v roce 2013 od Standard&Poor's: BBB+, od Fitch: BBB a Moody's: Baa2, což je v rámci Latinské Ameriky jedno z nejlepších hodnocení – po Chile a Mexiku. Podle vyjádření S&P: „Hodnocení Peru vzrostlo nad Mexiko a Brazílii, investice do energií a těžby podněcují

⁸¹ Peru: Zahraniční obchod země. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-zahranicni-obchod-zeme-19375.html>>.

nadále ekonomický růst, který se jeví stabilní. Růst umožnil peruánské vládě nahromadit úspory a uplatit zahraniční dluh, čímž snížila citlivost země na externí šoky. To všechno dělá z Peru druhou nejlépe hodnocenou ekonomiku v Latinské Americe po Chile. Investice do těžby v jednom ze tří největších producentů mědi může počítat s polovinou odhadovaných 42 mld. USD investic do Peru v letech 2013 až 2015.⁸² Peru je druhou zemí s nejlepšími podmínkami pro jednání.

Obrázek 3: Tok přímých zahraničních investic v mil. USD (2003 - 2013)

Zdroj: ProInversión. WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx>>

Podle údajů BCPR průměrný roční příliv investic do Peru dosahuje 7,9 mld. USD v letech 2007 až 2012, což je oproti 1,87 mld. USD v letech 2000 až 2006 zvýšení o 295 %. V roce 2013 se tok snížil na 10,172 mld. USD, číslo o 2,067 mld. USD horší než v roce 2012. Pokles se vysvětluje hlavně množstvím reinvestic a vkladem kapitálu. V následujících letech se očekává klesající tendence toku přímých zahraničních investic.⁸³ Nicméně ze srovnání CEPALu vyplývá, že mezi lety 2011 a 2012 bylo Peru nejrychleji rostoucí mocností, co se toku přímých zahraničních investic v Jižní Americe týče. Je příjemcem 8,5 % FDI mířících do Jižní Ameriky a jednou z pěti nejlépe hodnocených zahraničními společnostmi.

Tabulka 12: Tok Přímých zahraničních investic v Jižní Americe v mil. USD

Země	2000 - 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Růst 11/2012
Jižní A.	38 582	71 766	93 447	56 604	92 112	129 140	143 831	12 %
Argentina	4 473	6 473	9 726	4 107	7 848	9 882	12 551	27 %
Bolívie	342	366	513	423	643	859	1 060	23 %

⁸² Peru gets S&P rating upgrade as mining investment powers economy. Bloomberg.com [online]. Publikováno 2013-08-20. [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.bloomberg.com/news/2013-08-19/peru-gets-s-p-rating-upgrade-as-mining-investment-powers-economy.html>>

⁸³ Estadísticas de Inversión Extranjera. Proinversión [online]. Nedatováno [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx?are=0&prf=0&jer=5652&sec=1>>

Brazílie	19 144	34 585	45 058	25 949	48 506	66 660	65 272	- 2 %
Chile	5 387	12 572	15 518	12 887	15 373	22 931	30 323	32 %
Kolumbie	4 108	9 049	10 596	7 137	6 758	13 438	15 823	18 %
Ekvádor	539	194	1 058	306	163	641	364	- 13 %
Paraguay	59	202	209	95	228	215	273	27 %
Peru	1 870	5 491	6 924	6 431	8 455	8 233	12 240	49 %
Uruguay	551	1 329	2 106	1 529	2 289	2 505	2 710	8 %
Venezuela	2 110	1 505	1 741	- 2 169	1 849	3 778	3 216	- 15 %

Zdroj: CEPAL

Statistiky ProInversión jsou vyhotovovány na základě Zákona č. 662 (čl. 19), jež ukládá povinnost vést statistiku přímých zahraničních investic, nicméně neukládá sankce ani žádné časové omezení pro sběr údajů. Proto se výše zahraničních investic může v různých dokumentech lišit. Řada nadnárodních společností také nerealizuje své investice nutně ze sídla mateřské firmy, ale z poboček v zahraničí.⁸⁴

Celková akumulace toku investic v Peru v roce 2012 byla 63,5 mld. USD, což jen odráží vhodné klima peruánské ekonomiky otevřené cizím investorům. Nicméně další a větší příliv investic je zbrzděn některými překážkami, především chybějící infrastrukturou v klíčových oblastech.⁸⁵ Objem přímých zahraničních investic v Peru je rok od roku vyšší. Investice jsou fundamentálním faktorem peruánského růstu. V roce 2013 dosáhly investice objemu 22,615 mld. USD a představují tak 27,3 % HDP. Podle IMF je tento podíl nejvyšší v rámci Latinské Ameriky: Chile má 25,5 %, Mexiko 24,2%, Kolumbie 23,7 % a Brazílie 19,2 %.⁸⁶ I nadále se očekává vzestupná tendence a růst ekonomiky o 6 % ročně. „Peru je dostatečně zajímavá země pro investory, nejen pro své přírodní bohatství a komodity, nýbrž pro svou vysokou dynamiku růstu,“ řekla manažerka CEPALu Irene Mia.⁸⁷

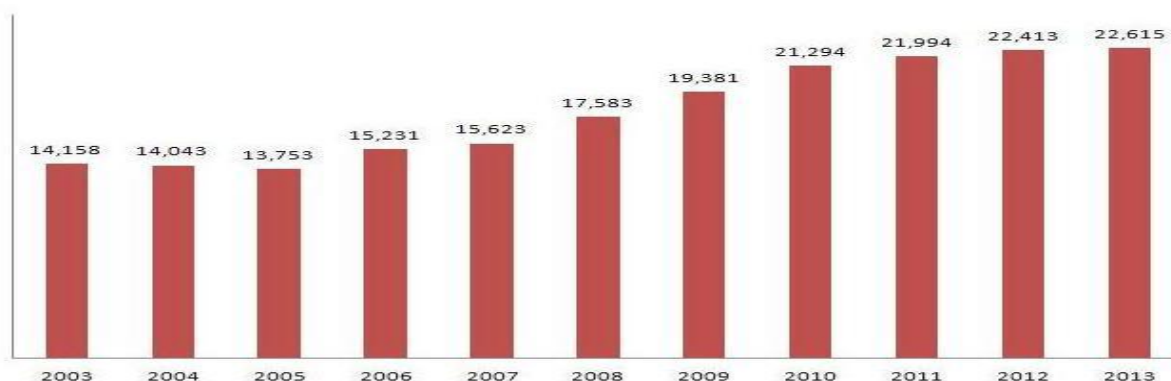
⁸⁴ Peru: Zahraniční obchod země. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-zahranicni-obchod-zeme-19375.html>>.

⁸⁵ Summary. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2013, [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tptr_e/tp389_e.htm>

⁸⁶ BCRP: *Ratio de Inversión se eleva a 27,3 % del PBI en el 2013*. ProInversión [online]. Publikováno 2014-02-24, [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <http://www.investinperu.pe/modulos/NOT/NOT_DetallarNoticia.aspx?ARE=0&PFL=0&NOT=2477>

⁸⁷ CEPAL: *Perú crecerá 5,5 % en 2014 y será uno de los líderes de región*. ProInversión [online]. Publikováno 2013-12-11. [cit. 2014-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.investinperu.pe/modulos/NOT/NOT_DetallarNoticia.aspx?ARE=0&PFL=0&NOT=2385>

Obrázek 4: Vývoj přímých zahraničních investic v mil. USD (2003 - 2013)

Zdroj: Proinversión. WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx>>

Největší množství investic plyne ze Španělska (20,5 %), Velké Británie (19,8 %) a USA (14 %), tj. 54,3 % celkových FDI. K dalším velkým investorům v Peru patří Nizozemí (7 %), Chile (6 %), Brazílie (5%), Kolumbie (5 %), Panama (4 %), Kanada (4 %) a Mexiko (2 %). Nejvíce zahraničních investic plyne tradičně ze Španělska. Peru je pro Španěly čtvrtou nejlukrativnější ekonomikou Latinské Ameriky po Mexiku, Brazílii a Kolumbii.⁸⁸

Přímé zahraniční investice jsou převážně koncentrované v sektorech těžby nerostných surovin (23,9 %), financí (18,5 %), komunikací (17,3 %), průmyslu (13,7 %) a energií (13,5 %). Španělské investice se zaměřují na sektory spojů a telekomunikací, energetiky a financí. Britské na těžbu, finance, energetiku, spoje a průmysl. Americké na průmysl, těžbu, energetiku a finance.⁸⁹ Hlavními investory v Peru v letech 2009 až 2013 byly španělská Telefónica Latinoamerica Holding, S.L. (komunikace) a následující těžební společnosti: brazilská Votorantim Metais LTDA., americká Cyprus Climax Metals Company, britská Peru Copper Syndicate LTD., singapurská SN Power Holding Peru PTE LTD., lucemburská Anglo Quellaveco Sarl a chilská Compañía Minero Latino-Americana LTDA.⁹⁰

Trvalý ekonomický nárůst podporuje vhodné klima pro investice soukromého sektoru. Dopravní infrastruktura je klíčovým bodem nové vlády, která v roce 2011 představila nový ambiciózní plán investic na dva roky, zahrnující 26 projektů v hodnotě 10,351 mld. USD.

⁸⁸ Perú es el cuarto país que más atrae a capitales españoles en la región. ProInversión [online]. Publikováno 2014-02-14, [cit. 2014-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.investinperu.pe/modulos/NOT/NOT_DetallarNoticia.aspx?ARE=0&PFL=0&NOT=2483>

⁸⁹ Peru: Zahraniční obchod země. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-zahranicni-obchod-zeme-19375.html>>.

⁹⁰ Estadísticas de Inversión Extranjera. *ProInversión* [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx?are=0&prf=0&jer=5652&sec=1>>

Největší část by měla plynout do silniční (37 %) a železniční dopravy (29 %).⁹¹ Je mnoho investorů zajímajících se o Společenství veřejné-soukromé (APP) v investicích do infrastruktury spojených s vládními pobídkami.⁹² Budování infrastruktury je klíčové pro investiční a ekonomickou aktivitu, cílem je vytvořit logistický uzel spojující Latinskou Ameriku s Východní Asií. Do ledna roku 2013 byly uděleny koncese za 7,3 mld. USD pro modernizaci cest, jež je velmi potřebná, neboť i na hlavních silničních tazích často chybí asfalt. Do roku 2016 se nakonec počítá s investicemi za 17,7 mld. USD.⁹³

Dalším sektorem s velkým potenciálem jsou energie. Hlavní podíl na rozvoji má vládní projekt, který umožňuje domácnostem přístup k plynu. V roce 2012 mělo 87,2 % populace přístup k elektrické energii, což vyvolává větší spotřebu a hlad po investicích do tohoto sektoru. 56 % elektrické energie je získáváno z vodních zdrojů, 43,5 % díky plynu a 0,5 % z dalších alternativních zdrojů. Je zde prostor pro energii solární, větrnou, biomasu a geotermální. Především pak potenciál větrné energie v pobřežní oblasti je odhadován na 57 000 MW.⁹⁴ Seznam projektů do roku 2016 počítá s investicemi 6 mld. USD do energií. Hlavními investory jsou společnosti Endesa, GDF Suez, Ic Power a Duke Energy. S energetickou produkcí úzce souvisí petrochemický průmysl. V roce 2012 bylo vytěženo 418,795 mld. metrů krychlových zemního plynu. Peru je jedinou zemí Jižní Ameriky s udržitelným zdrojem zemního plynu, který nebyl dosud zcela využit.

Od roku 2005 stoupá podíl investic do sekundárního sektoru, což by postupně mělo vést ke snížení závislosti na nerostných surovinách. V posledních několika letech je také zaznamenána vyšší aktivita ve stavebnictví, maloobchodu a službách. Především investice do turistiky a stavby prestižních mezinárodních hotelů by měly vést k turistickému boomeru. Příležitosti k investicím se nabízejí v osmi preferovaných turistických destinacích: Playas del Norte, řeka Amazonka, Amazonka – Kuelap, okruh Moche, Lima, Nazca – Paracas, Valle del Colca a Puno – jezero Titicaca. Turismus v posledních letech vzrostl, ačkoli jeho důležitost je stále ještě redukována. Peru navštíví přibližně 2,5 milionu turistů každý rok a je pátou nejnavštěvovanější zemí Jižní Ameriky po Argentině, Brazílii, Chile a Uruguayi.

⁹¹ Peru: Zahraniční obchod země. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-zahranicni-obchod-zeme-19375.html>>.

⁹² *El Perú tiene un clima propicio para invertir*. ProInversión [online]. Publikováno 2014-02-13, [cit. 2014-04-01]. Dostupný z WWW: <http://www.investinperu.pe/modulos/NOT/NOT_DetallarNoticia.aspx?ARE=0&PFL=0&NOT=2478>

⁹³ Por qué Invertir en el Perú? *ProInversión* [online]. Publikováno 2014-03-05 [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx?are=0&prf=0&jer=5651&sec=1>>

⁹⁴ Peru: Zahraniční obchod země. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-zahranicni-obchod-zeme-19375.html>>.

3.5. Peru v regionálních integračních uskupeních

Kvetoucí mezinárodní obchod je podnětem pro sdružování zemí do integračních celků, které umožňují plné využití komparativních výhod, rozšíření trhu zboží a služeb bez cel a dalších poplatků. Peru je zakládajícím státem WTO (1. ledna 1995) a také aktivním účastníkem jednání ve WTO. Doložku nejvyšších výhod poskytuje jak členům, tak nečlenům organizace. Peru stálo na žalující straně třikrát, pětkrát na straně obžalovaného a v 14 případech bylo třetí stranou.⁹⁵ Další snahy o ekonomickou integraci v rámci Latinské Ameriky jsou poměrně laxní a funkčnost existujících uskupení diskutabilní. Peru má uzavřené dohody s CAN, ALADI, APEC, Mercosur a v roce 2012 byla podepsána Tichomořská aliance. Cílem aliance je upevnit vztahy mezi členy a posílit obchod členských států s východoasijským regionem. Konečným cílem je vytvoření zóny volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a osob.

Andské společenství (CAN) je nejstarším regionálním společenstvím. Vzniklo smlouvou z Cartageny v roce 1969 jako Pacto Andino, svůj dnešní název získalo v roce 1996. V současnosti jsou členy Bolívie, Kolumbie, Ekvádor a Peru, pozorovateli Brazílie, Argentina, Chile, Paraguay a Uruguay. Paradoxně v andském uskupení chybí Chile, ale také Venezuela. Peru způsobilo komplikace v roce 1995, když se odmítlo podvolit společným celním tarifům a vytvoření celní unie mezi státy. Svůj obchod liberalizovalo v rámci společenství až v roce 2005. Od ledna 2006 tak funguje zóna volného obchodu. V roce 2004 byla sepsána smlouva o volném obchodu s integračním uskupením Mercosur, přičemž Ekvádor, Kolumbie a Peru jsou taktéž asociovanými členy Mercosuru.

Zakládající smlouvou z Montevidea v roce 1980 byla ustanovena Latinskoamerická integrační asociace (ALADI). Od začátku se však potýkala s charakteristickými problémy latinskoamerických zemí – různým stupněm ekonomického rozvoje jednotlivých států a politickými rozdíly. Nedaří se jí však plnit vytyčené cíle – především vytvoření společného trhu - a v současné době je považována za mrtvý projekt, i když oficiálně nikdy rozpuštěna nebyla.

Asijsko-pacifické ekonomické fórum (APEC) je multilaterálním fórem vytvořeným roku 1989, nemá však tradiční smluvní základ. Rozhodnutí jsou přijímána konsenzem a nejsou závazná. Cílem APECu je upevnit růst a prosperitu členských zemí při pobřeží Tichého oceánu, a to usnadněním obchodu, toku investic, ekonomickou a technickou spoluprací.

⁹⁵ Full report. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2013, [cit. 2014-03-09]. Dostupný z WWW: < http://www.wto.org/english/tratop_e/tp389_e.htm >

APEC má 21 členů a shrnuje 56 % světového HNP a reprezentuje 46 % objemu mezinárodního obchodu. Každý rok se koná summit. Peru jej hostilo roku 2008 a znovu se tak stane o 8 let později. Chile a Peru jsou jediné země Jižní Ameriky, které jsou členy tohoto uskupení. APEC není otevřen novým členům, Peru patřilo k posledním přijatým státům v roce 1998.

ALCA je ambiciózní projekt Celoamerické zóny volného obchodu, jež rozšiřuje Severoamerickou zónu volného obchodu na celý kontinent. Proces formování dohody byl zahájen v roce 1994 v Miami, v roce 1998 byla zahájena vyjednávání. Nelze ani popřít, že uskupení by dominovaly Spojené státy, v obavách z tohoto scénáře země Latinské Ameriky posilují pozice vlastních ekonomických integrací.⁹⁶ Jednotlivé summity ALCA byly naplánované velmi nešťastně, což nakonec vedlo k neúspěchu projektu, jenž byl avizován na konferenci v Mar del Plata v roce 2005. Navzdory snahám o jeho obnovení jej mnozí považují za ztracený projekt, jako perspektivnější se jeví integrace jednotlivých celků – severní, střední a jižní části.

Peru je členem řady dalších multilaterálních integračních skupin. 17. dubna 2007 vznikla oficiálně na summitu ve Venezuele Jihoamerická unie národů (UNASUR) jako nástupkyně Jihoamerické komunity národů (CSN). Toto integrační seskupení sdružuje členy Mercosuru, CAN, Chile, Venezuelu, Guyanu a Surinam. Jejich společným cílem je liberalizace obchodu, společná zemědělská politika, rozvoj vědy, kultury a vzdělanosti.⁹⁷ Jejich vizí je vytvoření takového uskupení, které bude schopno čelit konkurenci USA a Evropské unie. Zakládací smlouva vešla v platnost 11. března 2011, čímž se UNASUR proměnil v právní entitu.⁹⁸

Dalším integračním celkem Komunita států Latinské Ameriky a Karibiku (CELAC), která byla formálně utvořena na třetím prezidentském a vládním summitu v Caracasu 3. prosince 2011. Jedná se především o poradní orgán. Rozhodnutí jsou sjednávána konsenzem vládních špiček na výroční schůzi předsedajícího státu. Uskupení nemá zatím svůj znak, ani vlajku a na přání svých členů ani administrativní řízení. Členy je 33 států Latinské Ameriky a Karibiku. CELAC je „typickým mechanismem shody politiků, spolupráce a integrace latinskoamerických a karibských států, stejně jako oblastí garantující jednotu a integraci

⁹⁶ Cihelková, E.: Nový regionalismus. C.H. Beck, Praha 2007, 1. vydání. Str. 124

⁹⁷ *Nace UNASUR como un actor político y económico a nivel global*. Bolpress.com [online]. Publikováno 2008-05-23 [cit. 2011-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.bolpress.com/art.php?Cod=2008052306>>

⁹⁸ *Unasur celebra con alegría entrada en vigencia de Tratado Constitutivo*. Telesur.net [online]. Publikováno 2011-03-10. [cit. 2011-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.telesurtv.net/secciones/entrevistas/90070-NN/>>

regionu.“ Na druhém summitu CELAC v Havaně konaném 27. až 28. ledna 2014 byla Latinská Amerika vyhlášena Mírovou zónou.⁹⁹

Zatím posledním integračním uskupením, jehož je Peru členem, vzniklo za přímé podpory prezidenta Humaly a nazývá se Tichomořskou dohodou. Podepsaná byla 28. dubna 2012 v Limě zástupci Kolumbie, Mexika, Chile a Peru. Tichomořská aliance zahrnuje 210 milionů osob a představuje 35% podíl na HDP Latinské Ameriky a Karibiku. Předchůdkyní této dohody byl tzv. Tichomořský oblouk, iniciativa prezidenta Alana Garcíi ke spolčení všech států při pobřeží. Iniciativa měla spíše politický než geografický podklad. Státy Mercosuru již měly vlastní dohodu s USA a zdráhaly se podpořit vznik zóny volného obchodu na území států Jižní Ameriky. Po ztroskotání snahy o vytvoření „Americké zóny volného obchodu“ (ALCA) začaly i pobřežní státy vyjednávat samostatně bilaterální dohody s USA. Na rozdíl od členů uskupení ALBA vlády zemí, které měly být součástí Tichomořského oblouku, sdílely tržní kapitalismus jako ekonomický model a zastupitelskou demokracii jako model politický. Jednalo se o nejrychleji rostoucí země v regionálním i světovém kontextu, které projednávaly dohodu o volném obchodu s ekonomikami APECu. Chile a Peru už dohodu s Čínou podepsaly. Jenže na rozdíl od Peru, jehož ekonomika se s Čínou může propojit, malé továrny ve Střední Americe s konkurencí levných čínských výrobků bojují. Dalším klíčovým tématem „Oblouku“ bylo pašeráctví. Mexiko vystřídalo Kolumbii na prvním místě v počtu vražd spojených s pašováním.¹⁰⁰ Salvador, Guatemala a Honduras nabyly smutné proslulosti jako oblast tranzitu pašovaného zboží. Oznámení Alana Garcíi o počátečním návrhu vyvolalo několik sporných vyjádření. Ekvádor pod novým vedením prezidenta Rafaela Correy neměl zájem o dohodu s USA a naopak se chystal stát dalším členem uskupení ALBA. Nikaragujský prezident Daniel Ortega demonstroval své sympatie k Hugu Chávezovi a snahu stát se dalším členem ALBA, navzdory podepsané dohodě s USA. Tím se však porušila kontinuita „Tichomořského oblouku“ a vlivem všech předchozích problémů smlouva nikdy nevznikla.

Čtyři největší ekonomiky původního projektu (Chile, Peru, Mexiko, Kolumbie) se staly členy nového uskupení „Tichomořská aliance“. Státy si zachovaly jistou autonomii v tématech spojených s jednáním WTO, nebo ve vztazích vlád k nepřátelským zájmům určitých regionů směrem k USA. Příkladem je navazování diplomatických styků nebo podpis smluv

⁹⁹ Ministerio de asuntos exteriores y de cooperación: „*Procesos de integración regional*“ [online html]. [cit. 2014-04-07]. Dostupný z [www: <http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/PoliticaExteriorCooperacion.aspx>](http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/PoliticaExteriorCooperacion.aspx)

¹⁰⁰ Kahhat, Farid. „Del Arco del Pacífico“ al „Acuerdo del Pacífico“. *América Economía* [online]. 2011-04-29 [cit. 2013-11-15]. Dostupné z WWW: <http://www.americaeconomia.com/economia-mercados/comercio/del-arco-del-pacifico-latinoamericano-al-acuerdo-del-pacifico>

o spolupráci mezi Kolumbií a Venezuelou. Tichomořská aliance nevylučuje možnost v budoucnu připojit další členy, v současnosti je v jednání dohoda o volném obchodu s Kostarikou. Panama, Uruguay, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Španělsko, Japonsko a Guatemala byly ustanoveny jako pozorovatelé. Později tento status získaly Paraguay, Portugalsko, Francie, Salvador, Honduras, Dominikánská republika a Ekvádor. Španělsko bylo první evropskou zemí s tímto statutem získaným během 22. konference v Cádizu v listopadu roku 2012.

3.6. Bilaterální dohody

Zahraniční obchod prospívá zemím různým způsobem. Příkladem je lepší využití domácích zdrojů, specializace na zboží, které je produkováno s nejnižšími náklady. Otevření se peruánské ekonomiky světu proběhlo v 90. letech. Státní politika umožnila využít vývozního potenciálu přírodních zdrojů a posílit další zboží a služby tím, že je nabídne v zahraničí. Obchod je podnětem pro inovaci a transfer technologie, motorem růstu ekonomiky a zvyšování konkurenceschopnosti. Pro zajištění základních potřeb a práv občanů je potřeba určitého přílivu příjmů, k čemuž liberalizace obchodu přispívá prostřednictvím efektivního využití zdejších prostředků. Vyšší potřeba exportu v posledních 20 letech vedla nutně i k vyššímu sklonu k importu díky snazšímu přístupu k zahraničním technologiím. Zpočátku Peru využilo některých obchodních preferenčních systémů, které nabízely USA a EU. Tyto systémy však měly tu nevýhodu, že nebylo možné odhadnout, jak dlouho budou ještě poskytovány. To znemožňovalo dlouhodobé plánování. Pro zajištění odbytu a přístupu na trh bylo jistější vyjednat obchodní dohody se zeměmi, s nimiž probíhá obchodní styk nejhojněji, a dohodnout si tak nejlepší možné obchodní podmínky.

Podle Raúla Garcíi, předsedy Chilsko-peruánské obchodní komory, se růstový vývoj peruánské ekonomiky se zpozdil přinejmenším o 20 let oproti Chile, „ale jde kupředu daleko rychleji.“ „Po letech nadvlády guerillových skupin Sendero Luminoso se Peru odlepilo od země.“¹⁰¹ Chile trvalo 25 let, než konsolidovalo svůj model, zatímco ostatní země se nacházely v krizi. Peru dělá to samé akorát později – podepisuje obchodní dohody, ale má stejně dobré výsledky jako Chile.

¹⁰¹ Vargas, Hernán. „Las razones del „milagro peruano“ que amenaza el liderazgo económico de Chile. *La Segunda online* [online html]. Publikováno 2013-03-29 [cit. 2014-03-30]. Dostupný s WWW: <<http://www.lasegunda.com/Noticias/Economia/2013/09/881789/las-razones-del-milagro-peruano-que-amenaza-el-liderazgo-economico-de-chile>>

Následující tabulka uvádí seznam podepsaných a platných dohod, které peruánská strana podepsala s jednotlivými obchodními partnery:

Země	Datum podpisu	Datum vstupu v platnost
MERCOSUR	30. března 2005	2. února 2006
Kuba	5. října 2000	9. března 2001
Chile	22. srpna 2006	1. března 2009
USA	12. dubna 2006	1. února 2009
Kanada	29. května 2008	1. srpna 2009
Singapur	29. května 2008	1. srpna 2009
Čína	28. dubna 2009	1. března 2010
Jižní Korea	21. března 2011	1. srpna 2011
Thajsko	2004 – 2010 jednání	31. prosince 2011
Mexiko	6. dubna 2011	1. února 2012
EFTA	24. června 2010	1. července 2012
Japonsko	31. května 2011	1. března 2012
Panama	25. května 2011	1. května 2012
EU	26. června 2012	1. března 2013
Kostarika	26. května 2011	1. června 2013
Venezuela	7. února 2012	1. srpna 2013
Guatemala	6. prosince 2011	max. 2016
Honduras	v jednání	
Turecko	v jednání	
Salvador	v jednání	
Indie	v jednání	

Podpisem smlouvy o volném obchodu s USA v roce 2006 se Peru stalo druhou zemí Jižní Ameriky, která takovou dohodu má. Podpis smlouvy byl důvodem pro vystoupení Venezuely z CAN. Venezuela však po smrti Huga Cháveze změnila svou rétoriku a započala jednání o volném obchodu v roce 2012. Podpis dohody s USA byl aktem vzdálení se ekonomickým populistickým politikám, protekcionistům i straníkům zasahování státu do ekonomického dění.¹⁰² Sám Alan García, který byl na počátku milénia proti jakýmkoli dohodám s USA, ji v roce 2006 nadšeně podpořil. Další dohodou s velkým významem byla dohoda s Čínou v roce 2009 a dohoda s Evropskou unií v roce 2012.

¹⁰² Cateriano, Pedro. TLC de Perú y Estados Unidos. *AIPE*. Publikováno 2007-12-17. [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.elcato.org/tlc-de-peru-y-estados-unidos>>

3.6.1. Obchodní dohoda Peru – Spojené státy americké

Dohoda o volném obchodu s USA má svého předchůdce ve speciální preferenční doložce poskytované Spojenými státy andskému regionu. 2. prosince 1991 vláda George H. W. Bushe vydala Zákon o obchodní preferenci andského regionu (ATPA). Zemím andského regionu Bolívii, Kolumbii, Ekvádoru a Peru se tak dostalo preferenčního zacházení v přístupu zboží na americký trh, výměnou za to byl boj proti pašerákům drog a pěstitelům koky. Program byl renovován k 31. říjnu 2002 pod zkratkou ATPDEA, byl rozšířen okruh bezcelních položek a stanoveno datum expirace na 31. prosince 2006. Preferenční doložka byla nakonec prodloužena do konce roku 2008. V listopadu 2008 byla vyloučena Bolívie kvůli nedostatečnému boji proti drogám. Prezident Morales dokonce ustanovil koku jako přírodní dědictví a ústavou bylo povoleno její pěstování v malém množství. Plán nakonec prošel začátkem roku 2011. Zatímco Peru a Kolumbie mají již vlastní dohodu s USA, Bolívie a Ekvádor přestaly spolupracovat. Výsledkem preferenční doložky bylo zvýšení růstu obchodu mezi andským regionem a USA. Měla však sporný dopad na redukci kokových plantáží a vytváření nových pracovních příležitostí.

Negociační kola vedoucí k uzavření bilaterální smlouvy začala v roce 2004, byla ukončena po 13 kolech o dva roky později. Dohoda o volném obchodu mezi USA a Peru je platná od 1. února 2009. USA patří k druhému největšímu obchodnímu partnerovi Peru. Severoamerický trh s 316,5 mil. obyvateli je hlavní destinací pro peruánské vývozy nerostných surovin – obzvláště zlata a stříbra, ryb, ropy, kávy, kakaa, řemeslných výrobků, červené papriky, artyčoků, hroznů, manga, mandarínek a chřestů.

Přímě zahraniční investice USA v Peru dosahují 14 % celkových FDI k 31. prosinci 2013, tedy 3,2 bil. USD. 29,8 % bylo vloženo do sektoru těžby, 28,7 % investic směřovalo do průmyslu, po 12,5 % do sektoru energií a financí, 5,2 % do ropného průmyslu, 4,4 % do obchodu, zbytek se dělí mezi služby a další. Největší podíl toku investic je zaznamenán v letech 2003 až 2006, kdy se tok investic vyšplhal k 365 mld. USD. Po krizových letech 2007 a 2008 se investice do Peru zvedly v roce 2009 na 410 mld. USD, aby v následujících letech opět utichly.

Společný obchod mezi Peru a USA probíhal do roku 2010 ve prospěch obchodního přebytku Peru. Zatímco exporty rostou velmi pomalu, průměrný roční nárůst v období 2008 až 2013 činil 4,2 %, zatímco nárůst importů měl více než dvojnásobné tempo. V roce 2012 tak hodnota exportovaného zboží činila 7,3 mld. USD, zatímco importované zboží 8,8 mld. USD.

Tím se obchodní bilance Peru vůči USA dostala do mínusu 1,478 mld. USD. Rok předtím činilo saldo mínus 1,588 mld. USD. Poměr exportu tradičních a netradičních výrobků zůstává vyvážený: 2/3 tradiční a 1/3 netradiční export. Ve struktuře importů po roce 2010 stále více nabírají na významu nerostné suroviny, jejichž hodnota vzrostla na 5,7 mld. USD, zatímco hodnota spotřebních statků dosahuje 0,7 mld. USD. Hodnota kapitálových statků v roce 2013 dosáhla hodnoty 2,4 mld. USD, zatímco v roce 2010 dosahovala pouze 1,8 mld. USD, jedná se o celkový růst 30 %, zatímco importy předchozích dvou skupin vzrostly o 60 %.¹⁰³

Počet podniků exportujících do Spojených států se zvýšil z 2 224 v roce 2003 na 2 600 v roce 2013, přičemž ale 53,4 % z nich představuje exportní potenciál s obratem do 100 milionů dolarů, 27,85 % obrat od 100 mil. do 1 mld. USD a zbývající podniky nejvyšší potenciál přesahující 1 mld. USD ročně. Naproti tomu poměr importních společností vzrostl z 6 393 v roce 2003 na 9 858 v roce 2013, z nichž 73,2 % dováží zboží do 100 mil. USD ročně, 19,86 % zboží za 100 mil. až 1 mld. USD a jen 6,9 % dováží zboží přesahující obrat 1 mld. USD za rok.¹⁰⁴

3.6.2. Obchodní dohoda Peru – Evropská unie

Jednání vedoucí k uzavření obchodní dohody mezi Peru a Evropskou unií kulminovaly 28. února 2010 v Bruselu. Během 6. summitu států Evropské unie a Latinské Ameriky a Karibiku, který se konal 18. května 2010 v Madridu, bylo oficiálně oznámeno ukončení jednání, jeho výsledek a revize. Obchodní dohoda byla podepsána 26. června 2012 v Bruselu s platností od března 2013. Předtím probíhala jednání mezi EU a CAN, která byla suspendována v roce 2008 kvůli rozdílným vizím a přístupu andských zemí. Peru, Kolumbie a Ekvádor vyjádřily v roce 2009 přání pokračovat v jednáních s EU, která se zabývala tématy přístupu na trh, pravidly původu, cly a usnadnění obchodu, technických překážek obchodu, nápravných opatření, ochrany obchodu, služeb, pohybu kapitálu, veřejných zakázek, konkurence, řešení sporů, horizontálních záležitostí a institucí, udržitelného obchodu a rozvoje, technické pomoci a posílení kapacit.¹⁰⁵ Obchodní dohoda mezi Peru a EU

¹⁰³ Reporte de Comercio Bilateral Perú – Estados Unidos. *Mincetur: Acuerdos comerciales*. [online]. 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/images/stories/Reporte_bilateral/america/estados_unidos_dic_13.pdf>

¹⁰⁴ Reporte de Comercio Bilateral Perú – Unión Europea. *Mincetur: Acuerdos comerciales*. [online] 12/2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/images/stories/Reporte_bilateral/europa/union_europea_UE_28_dic_13.pdf>

¹⁰⁵ Acuerdo comercial entre Perú y la Unión Europea. *Mincetur: Acuerdos comerciales*. [online]. 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=50&Itemid=73>

je součástí obchodní strategie Peru hodlající proměnit tuto andskou zemi v exportního lídra a zajistit větší odbyt pro jeho zboží. S dohodou se dosáhlo preferenčního přístupu pro 99,3 % zemědělských produktů a pro 100 % industriálního zboží. Peruánské produkty včetně chřestu, kávy, avokáda, artyčoků, atd. jsou na evropském trhu dostupné bez celních přírážek.

Evropský region nadále představuje velké příležitosti. Peru je trhem s 30,5 milionem obyvatel, zatímco 27 států EU tvoří dohromady potenciál v množství 507,2 milionu lidí. Srovnání HDP je 204,113 mld. USD oproti 17,472 bil. USD, z čehož vyplývá peruánské HDP na obyvatele 6 692 USD, zatímco evropské je pětikrát vyšší. 50,1 % přímých zahraničních investic k 31. prosinci 2013 pocházelo z EU, obzvláště z 13 zemí, z nichž Velká Británie a Španělsko reprezentují 38,8 % všech investic. Většina investic plyne do sektoru infrastruktury a komunikací, následuje těžba a nakonec finanční a bankovní sektor. Investiční aktivita v Peru ze strany EU nejvíce v letech 2006 až 2010.

Tabulka 13: Vývoj obchodu mezi Peru a EU v mil. USD (2008 - 2013)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Exporty	5 426	4 325	6 572	8 694	8 122	6 757
Importy	3 625	2 457	3 184	4 110	4 998	5 197
Saldo OB	1 801	1 868	3 388	4 584	3 123	1 560

Zdroj: SUNAT. Dostupný z WWW: <<http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/>>

Peruánské exporty do EU dosahovaly v průměru 6,649 mld. USD v letech 2008 až 2013. Největší hodnota byla zaznamenána v roce 2011, a to 8,694 mld. USD, naopak nejnižší v krizovém roce 2009 – 4,325 mld. USD. Překvapivé je, že oproti tradičním produktům nabývají na významu ty netradiční. V roce 2013, kdy exporty do EU poklesly o 20, 2 % na 4,735 mld. USD. Jenže ve struktuře netradičních exportů byl zaznamenán 6,7% nárůst ze 1,8 mld. na 2 mld. USD, tudíž celkový pád v exportu tradičních produktů odpovídá cca 27 %. Z tradičních výrobků jsou v EU nejvíce odebírány nerostné suroviny za 3,256 mld. USD, tvořící 68,77 % tradičních exportů. Konkrétní suroviny mají následující podíly: měď 62,9 %, zlato 15,5 %, olovo 6,63 %, zinek 10,58 %, cín 2,43 % a stříbro 0,03 %. Ze zemědělských plodin má největší podíl káva, jejímž exportům se ale nedaří kvůli napadení kávových plantáží škůdcem v rodném Peru a každoročně tak její podíl klesá o 30 %.

Podle nejnovějších prognostik předpověď na rok 2014 nevypadá dobře.¹⁰⁶ V rámci tradičních výrobků se dováží zemní plyn a z rybího průmyslu rybí tuk a rybí moučka. Z netradičních produktů se většímu zájmu těší zemědělská živočišná výroba (56,66 %), rybí produkty (13,71 %), výrobky hutního průmyslu (10,2 %), textil (8,2 %) a chemikálie (8,36 %).

Oproti exportům však importní růst ze zemí EU rok od roku stoupá. Od roku 2009, kdy se importy nacházely na minimu 2,457 mld. USD, se do roku 2013 vyšplhaly na 5,197 mld. USD. Jedná se o 47,28% zvýšení. Zatímco import surovin zůstává neustále stejný, signifikantně roste podíl kapitálových statků (56,88 % importů), méně pak spotřebních statků. Saldo obchodní bilance klesá. Ve dvou předcházejících letech o 50 %, nicméně stále je ještě kladné ve prospěch Peru.

Celkem se počet exportujících peruánských společností do Evropy zvýšil z 1 541 v roce 2003 na 2 117 v roce 2013, přičemž ale 54,61 % z nich představuje exportní potenciál s obratem do 100 milionů dolarů, 26,12 % obrat od 100 mil. do 1 mld. USD a zbývající podniky nejvyšší potenciál přesahující 1 mld. USD ročně. Naproti tomu importní poměr společností vzrostl z 5 276 v roce 2003 na 9 472 v roce 2013, z nichž 70 % dováží zboží do 100 mil. USD ročně. Jen 7,1 % společností dováží zboží přesahující 1 mld. USD za rok.¹⁰⁷

¹⁰⁶ *Valor de exportaciones de café peruano caerá más de 20 % este año.* El Comercio. [online]. 2013-03-19 [cit. 2014-03-05] Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/economia/peru/valor-exportaciones-cafe-peruano-caera-mas-20-durante-este-ano-noticia-1552280>>

¹⁰⁷ *Reporte de Comercio Bilateral Perú – Unión Europea. Mincetur: Acuerdos comerciales.* [online] 12/2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/images/stories/Reporte_bilateral/europa/union_europea_UE_28_dic_13.pdf>

4. PERSPEKTIVY VÝVOJE PERUÁNSKÉ EKONOMIKY

Peru podle studie WB poroste v roce 2014 v kontextu jak světové, tak latinskoamerické ekonomiky nadprůměrně. WB Počítá se zlepšením obchodního klimatu v Číně a USA, na nichž závisí peruánské exporty. Jestliže Čína poroste o méně než 7 % ročně, bude to znamenat delší a vážnou krizi na trhu s nerostnými surovinami, což negativně ovlivní regionální exporty.¹⁰⁸ Druhou hrozbou je oznámení další vlny kvantitativního uvolňování Fedu, které by způsobilo zvýšení úrokových sazeb v monetární politice závislých států. Nicméně WB očekává hospodářský růst regionu z 2,9 % v roce 2014 na 3,7 % v roce 2016, růst exportů ze 4 % na 5,4 %. Ve svých prognózách WB počítá s oživením rozvíjejících se ekonomik a překonáním následků krizových let rozvinutých ekonomik. Světový růst tak stoupne z 2,4 % v roce 2013 na 3,2 % v roce 2014. Růst USA se odhaduje na 2,8 % v roce 2014, růst Eurozóny pouze na 1,1 %.¹⁰⁹

Podle Světového ekonomického fóra (WEF) se Peru v žebříčku Global Competitiveness 2013 – 2014 umístilo na 61. místě ze 148 zemí. V druhém žebříčku Doing Business 2014 Světové banky Peru obsadilo 42. pozici mezi 189 ekonomikami. Ač jde o první čtvrtinu, jedná se o pokles oproti předcházejícímu roku. Peru však vykazuje dlouhodobé zlepšení v obou světových žebříčcích: z 66. místa WEF v roce 2007 na 61. v roce 2013, z 58. místa WB na 42. místo v té samé periodě. Pokud analyzují výsledky WEF v jednotlivých částech: lepší hospodářská udržitelnost a sofistikace finančního trhu, nicméně si Peru nevede dobře v částech inovací, institucí, infrastruktury, zdraví a vzdělání. Při analýze WB jsou také znát smíšené výsledky: Peru se nachází mezi světovou špičkou v ochraně investic, registru majetku a přístupu k úvěrům. V dalších odvětvích však zaostává za světem a nachází se v druhé polovině žebříčku. Jsou jimi placení daní, připojení k elektrické energii, plnění smluvních závazků, zavírání podniků a udělování stavebních povolení. Ačkoli se všeobecně konkurenceschopnost i obchodní klima zlepšují, v některých oblastech se Peru opožďuje. Především jde o strukturální reformy nezbytné pro dlouhodobý udržitelný růst. Důležité jsou také akce ProInversión a jeho projekty zaměřené na infrastrukturu, které ve svém důsledku urychlují přenos technologií a inovací. Dalším důležitým bodem je eliminace byrokratických překážek a zjednodušení administrativních procesů. Strukturální reforma by byla zapotřebí v oblastech infrastruktury (přenos energií), institucionální (jistota soudu a veřejná

¹⁰⁸ Crecimiento de Latinoamérica dependerá de EE.UU. y China. *El Comercio* [online]. Publikováno 2014-01-15 [cit. 2014-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/mundo/latinoamerica/crecimiento-latinoamerica-dependera-eeuu-y-china-noticia-1702828>>

¹⁰⁹ tamtéž

bezpečnost), sociální (kvalita vzdělání a přístup ke zdravotnickým zařízením), regulace negociací (stavební povolení, placení daní).

4.1. Zpráva IMF o finančním vývoji Latinské Ameriky

Během let 2003 až 2008 region Latinské Ameriky posílil základní makroekonomické ukazatele, obzvláště se jedná o redukci veřejného a zahraničního dluhu a nashromáždění rezerv, vyrovnaní fiskální a účetní bilance, restrukturalizace dluhu. Latinská Amerika vytěžila z příznivého prostředí světové ekonomiky – silná zahraniční poptávka vedla ke zvýšeným cenám komodit a příznivému finančnímu klimatu, přerušnému jen v roce 2009. Nicméně objevují se náznaky méně příznivých let budoucích, především eskalace krize v Eurozóně. Vystavěly si země Latinské Ameriky účinnou obranu na ochranu před externími šoky?

Období 2003 až 2008 se nese ve znamení snížení veřejného zadlužení k poměru HDP, které je důsledkem prudkého hospodářského růstu a značných rozpočtových přebytků. V zemích s významnou mírou dluhu v dolarech, jakou je právě Peru, hrála významnou roli apreciacie domácí měny, a tím snížení dluhového zatížení. Peru v tomto období provádělo umírněnou výdajovou politiku, která byla podpořena rostoucí cenou komodit a vyššími příjmy do státní kasy. Míra veřejného zadlužení se markantně změnila s odrazem světové finanční krize v roce 2009. Od té doby veřejný dluh Latinské Ameriky zůstává stabilně na 35 % v průměru. Opět tu existují rozdíly mezi skupinami států. Peru a Chile v letech 2009 a 2010 díky implementaci fiskálních opatření konsolidovaly svou pozici, přebytek posledních let však více odráží cenu komodit na světových trzích. Peru vykazovalo mírné snížení dluhu v poměru k HDP.

Poměr zahraničního zadlužení k HDP se v průměru pohybuje na méně než 30 % k. Hlavní podíl na tom nese akumulace zahraničních aktiv dosahující 70 % HDP. Zahraniční dluh zemí včetně Peru poklesl o 25 % v předkrizových letech díky reálné apreciaci a zahraničním investičním tokům. Oslabení ekonomiky v roce 2009 přineslo také zastavení ve snižování zahraničního dluhu.

V samotné studii se IMF zaměřil na testování různých scénářů a jejich vlivů na externí a interní zadlužení jednotlivých skupin států. Scénáře byly následující: krátkodobý finanční otřes, krátkodobá reálná recese, dlouhodobý útlum světového hospodářství a krach podobný pádu Lehman Brothers. Ze zprávy vyplývá, že Peru je zemí s nejlepšími podmínkami

pro překonání dalšího hospodářského kolapsu. Peru spolu s Bolívií, Chile a Paraguají by byly nejméně zasaženy, zatímco Argentina nebo Venezuela by se ocitli ve vážných problémech.¹¹⁰

4.2. Předpokládaný vývoj makroekonomických veličin dle BCRP

Podle projekcí BCRP bude růst světové ekonomiky v následujících letech 3,7 %. Region Latinské Ameriky ovlivnilo méně příznivé klima světové ekonomiky, některé země jako Mexiko a Chile rostly pod svým potenciálem, načež centrální banky snížily úrokové sazby, míra inflace zůstala nízká. V dalších ekonomikách jako je ta brazilská vedly inflační tlaky ke zvýšení úrokových sazeb. Pro rok 2013 se odhaduje růst regionu na 2,5 %, na další roky potom přes 3 %. Nic však nenapovídá tomu, že by celkový růst regionu dosáhl 6 %, které měl před finanční krizí v roce 2008. V tomto kontextu je odhad růstu peruánské ekonomiky v následujících letech nadprůměrný.

V lednu až říjnu 2013 vzrostlo HDP o 4,9 %, méně než v tu samou dobu v roce 2012. Největší dynamismus byl zaznamenán v sektorech stavebnictví, obchodu a službách, které rostly mezi 5,5 a 10 %, zatímco primární sektor jen o 1,8 %. Pro poslední trimestr roku 2013 se odhad růstu 5,5 % snížil na 5,1 %. Snížení akcelerace je přičítáno zejména zemědělské rostlinné a živočišné výrobě, stavebnictví a obchodu. Roku 2013 byla zima, která poškodila úrodu. Snížení vnitřní poptávky ve stavebnictví a hlavně pokles výroby aut měly za následek největší část pádu HDP. V sektoru těžby se opět vyskytly problémy se stávkami a technické problémy. Poklesla dynamika vnitřní poptávky, hlavně investic veřejného sektoru, a zároveň klesl světový HDP. Nižší než očekávaný přírůstek HDP snížil původní odhad na rok 2014 z 6,7 % na 6,2 %, pro rok 2015 z 6,5 % na 6 %. V roce 2015 se očekává akcelerace růstu díky investičním projektům do těžbařského sektoru. Očekává se především rekuperace těžby mědi díky projektům Toromocho, Constancia a Las Bambas.

Zemědělská rostlinná výroba by měla v dalších letech zaznamenat mírný nárůst. Po chladnu roku 2013 následuje ozdravení v úrodě hlavních produktů jako rýže, brambory, juka a banány. Díky sanačním opatřením se zmírní dopady žluté rzi, která napadla peruánskou úrodu kávy, jejíž plný vývozní potenciál by se měl v následujících letech obnovit. Možné je také zvýšení vnitřní poptávky po hroznech, avokádu, mangu a cukrové třtině pro jejich zpracování na oblíbené destiláty.

¹¹⁰ Adler, Gustavo. External Conditions and Debt Sustainability in Latin America. *IMF Working Paper* [online]. 2013 [cit. 2014-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2013/wp1327.pdf>>

Snížení rychlosti růstu HDP z 6,3 % v roce 2012 na 5,1 % v roce 2013 se vysvětluje snížením investic soukromého sektoru z 13,5% na 4,3 % a menší spotřebou domácností. Ve stejné době zaznamenal nárůst exportů 1,5 % oproti 5,4 % rok předtím. V následujících letech se očekává růst HDP nad 6 % díky reformním vládním balíčkům. Zároveň se očekává ozdravení exportů, které porostou v rytmu 6,3 až 10,9 %, soukromé investice vzrostou na 6,6 % v roce 2015, privátní spotřeba si zachová svůj rytmus 5,2 až 5,4 % ročního růstu a veřejné výdaje si uchovají pozitivní hodnotu růstu kolem 10 % v následujících dvou letech.

V únoru 2014 HDP vzrostlo o 0,19 %, což je nejmenší zaregistrovaná cifra od července roku 2011, kdy ekonomika vzrostla o 1,29 %, jak uvádí Národní statistický úřad (INEI). Ministryně Minceturu Mercedes Aároz však únorová data nepovažuje za alarmující. K věci se vyjádřila slovy: „Stále ještě rosteme, proto musíme více investovat a věřím, že se situace v následujících měsících obrátí. Ekonomická integrace je strategie, která nám pomůže v tom, že zboží nezůstane v naší zemi, anebo se odešle na pár míst, nýbrž vejde na mnoho důležitých trhů současně.“¹¹¹ Vyzdvihla to, že Peru má dostatečné nástroje pro udržení ekonomiky tváří v tvář mezinárodní finanční krizi, díky dobrému finančnímu řízení, který umožnil uvést Ekonomický stimulační plán za miliony nových solů.

4.2.1. Saldo obchodní bilance

K propadu obchodní bilance přispěly nižší ceny kovů na světových trzích, velký propad byl kompenzován menším poklesem cen importních surovin. V roce 2011 se na světových trzích platilo 9 500 USD za tunu mědi, které byl kvůli rostoucí čínské poptávce nedostatek. Rozšíření těžbařských dolů se slábnoucí čínskou ekonomikou zpracovávající 40 % světové těžby však může závislým zemím zasadit hlubokou ránu. V roce 2013 stála tuna mědi 7 200 USD. Růst poptávky by se měl v roce 2014 zpomalit ze 4,8 % na 4,1 %.¹¹² Pokles růstu cen mědi bude pokračovat ještě v roce 2015 díky převýšení nabídky nad poptávkou. Změnu by mohl přinést skutečný poptávkový šok, který ale není v dnešním ekonomickém prostředí pravděpodobný. Cena zinku již několik let stagnuje na 2 000 USD za tunu, cena olova je v roce 2014 na 2 039,5 USD za tunu. Není očekáván již další pokles ceny obou kovů. Zinkové doly v Austrálii a Kanadě došly své životnosti, což v dalších letech sníží zásoby. Do dvou let

¹¹¹ Mincetur: La integración con el mundo permitirá el crecimiento de Perú. *Gestión* [online]. Publikováno 2014-03-06 [cit. 2014-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://gestion.pe/noticia/274525/mincetur-integracion-mundo-permitira-crecimiento-peru>>

¹¹² Trejbal, Václav. Přesycení trhu s mědí bude pokračovat. Ceny by měly dál klesat. *Patria online* [online]. Publikováno 2013-10-14 [cit. 2014-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2459330/presyceni-trhu-s-medi-bude-pokracovat-ceny-by-mely-dal-klesat.html>>

se počítá s oživením. Cena molybdenu je 21 334,78 USD; cínu 23 200 USD za tunu.¹¹³ Cena zlata dosahovala v roce 2011 na světových trzích 1 570 USD za trojskou uncí. Cena zlata již několik let po sobě klesá, v roce 2014 dosahuje 1 300 USD za uncí. Světová cena stříbra, již je Peru druhým největším vývozcem, v objemu však nezaznamenává postřehnutelné hodnoty, dosáhla v roce 2011 maximálních hodnot, nyní dosahuje jen 20 dolarů za uncí. Světové zásoby stříbra jsou ale omezenější než zlaté a stříbro patří v historii k podceňovaným kovům. Odhaduje se, že do 50 let bude většina stříbra na planetě vytěžena.¹¹⁴ Peru přitom disponuje největšími zásobami tohoto drahého kovu.

V roce 2014 je počítáno s ozdravením exportního klimatu díky důležitým investicím v těžbařském sektoru. Navzdory stagnující ceně surovin by měly vývozy v roce 2014 dosáhnout hodnoty 43,1 mld. USD a v roce 2015 hodnoty 48,4 mld. USD. Díky menší vnitřní poptávce a nižším cenám importních produktů by celková hodnota importů měla v roce 2014 dosáhnout 43 mld. USD, v roce 2015 47 mld. USD. Obchodní bilance by se tak měla udržet v mírném přebytku. Co se týče zahraničních investic, jejich objem v následujících letech poklesne na 9,3 mld. USD. Saldo zahraničního zadlužení by se mělo udržet na 25,5 % HDP. Zatímco dluh veřejného sektoru klesá, dluh privátního sektoru narůstá a v roce 2013 poprvé převýšil veřejný dluh.

4.2.2. Monetární politika

Centrální banka v listopadu 2013 rozhodla o snížení úrokových sazeb ze 4,25 % udržovaných od května 2011 na 4 %. Tato redukce odpovídá inflačnímu cíli okolo 2 % pro léta 2014 a 2015. V listopadu 2013 BCRP snížila povinné minimální rezervy z 16 na 15 % s cílem poskytnout více financování domácích úvěrů. Podle banky se daří udržovat inflaci ve zmíněném rozpětí a nenastane-li nečekaná situace na mezinárodním poli, udrží se i v následujících 12 měsících. V roce 2013 nový sol deprecioval o 7,95 %. Tento vývoj spočívá v oslabení ostatních měn rozvíjejících se ekonomik v souvislosti s dolarem.

Inflace dosáhla v srpnu 3,28 %. Od září 2013 však poklesly ceny základních potravin, brambor a ryb, stejně reagovaly i ceny zboží závislé na kotaci mezinárodních trhů jako cukr, kukuřice a kuřecí maso. To přispělo ke snížení inflace v posledních měsících roku na 2,96 % a jejím umístění v rámci akceptovaného rozpětí. K faktorům přispívajícím k deakceleraci inflace v závěru roku patří vnitřní nabídkový šok spojený se zlepšením klimatických

¹¹³ Kitco.com [online]. 2014 [cit. 2014-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.kitco.cz/rubriky/obecne-kovy/>>

¹¹⁴ Kupka, Pavel. Investujte do zlata a stříbra. Přednáška. Praha, Václavské náměstí: Golden Gate. 2013-10-17

podmínek, což se odrazilo v cenách brambor (snížení o 13,3 %) a ryb (12,4 %). Dalším faktorem byla lehká aprece 0,1 % nového solu na podzim 2013, ta zvýšila ceny vozidel, pronájmu a letenek. Inflace bez potravin a energií se zvýšila ze 1,9 % v prosinci 2012 na 2,9 % v listopadu 2013, odrážejí tak vyšší ceny služeb – především stravování v restauračních zařízeních a vzdělání.

Inflační výhledy pro následující rok se pohybují v rozmezí daném BCRP a bude se posouvat směrem ke 2 %. Jelikož se ekonomický růst zpomaluje, nejsou ani žádné velké inflační tlaky. Skrytou inflaci ovlivňuje jak očekávaná inflace, tak importovaná inflace. Ekonomickou aktivitu čeká ozdravení, není očekávána dovezená inflace ani další inflační očekávání. Inflace se udrží ve vymezeném rozpětí.

4.3. Limity ekonomického růstu

Peru navzdory rychlosti ekonomického růstu zůstává zemí s nižším středním příjmem a převážně příjemcem světové rozvojové pomoci. Ekonomický růst je limitovaný nejen industriálním rozvojem, infrastrukturou, inovacemi, ale také vzděláním. Ačkolí úroveň univerzit je vysoká, vysokoškoláci těžko hledají práci. Úroveň základního vzdělání se zvýšila, přesto obzvláště v horských vesnicích není výjimkou, když učitelé nepřijdou na hodiny po několik dní až týdnů, popřípadě vyučují pod vlivem alkoholu.¹¹⁵ K překážkám udržitelného růstu patří nedostatečná industrializace země, korupce, destrukce životního prostředí, nedostatečné vzdělání obyvatel, vysoká nezaměstnanost. Všechny překážky spolu navzájem souvisí. Bez korupce by nebylo poškozování životního prostředí a zločinnosti, industrializace země a zajištění kvalitní dopravní infrastruktury by vedly ke zvýšení životní úrovně obyvatel.

4.3.1. Industrializace země

Centrum národního strategického plánování (Ceplan) označilo Peru za atypickou zemi. Navzdory tomu, že Peru je zemí se středními příjmy, úroveň průmyslu (14 % HDP) z něj dělá ekonomiku primární výroby. Avšak úroveň zaměstnanosti v sektoru služeb pojímajícího na 70 % ekonomicky činného obyvatelstva je Peru definováno jako postindustriální země. Peru není industrializovanou zemí ani v náznacích. Ekonomický boom posledních let plyne z přírodního bohatství a nerostných surovin. De facto ale všechny historické boomy vyplynuly

¹¹⁵ Vilímková, Olga. Machu Picchu pro místní indiány posvátné není. Mají svá vlastní místa. *National Geographic* [online]. Publikováno 2012-09-17 [cit. 2014-02-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.national-geographic.cz/detail/rozhovor-machu-picchu-pro-mistni-indiany-posvatne-neni-maji-sva-vlastni-mista-29856/>>

z nadprodukce určitých statků: ledek, guáno, rybí moučka, minerály; žádný z nich ale nevytvořil optimální podmínky pro industrializaci. Industrializace zvyšuje ekonomický růst, vytváří vyšší příjmy a zaměstnává více lidí. Proč se Peru neindustrializovalo?

Vyvstává otázka, zda nerostné suroviny jsou požehnáním či prokletím země, která je vlastní. Juan Carlos Mathews, ředitel univerzity del Pacífico, uvedl: „Jako Peruánci jsme se cítili bohatí a nevyužili jsme příležitosti, která se nabízela. Historicky jsme se nemuseli obávat o přidanou hodnotu nerostných surovin.“¹¹⁶ Peru se sice snaží o poměrnou diverzifikaci výroby, poměr průmyslu na HDP roste. Nejsou však inovace. Výdaje na výzkum a vývoj nedosahují ani 0,5 % HDP. Exporty neobsahují vysokou přidanou hodnotu a jsou závislé výhradně na primárních surovinách, jejichž objem se zvyšuje. Exportní produkty zpracované high technologiemi představují jen 0,6 % celkových exportů.¹¹⁷ V tomto kontextu vláda analyzuje národní plán industriálního rozvoje (PNDI), který ale oficiálně neschválila a nevydala ani ve formě resumé. Hlavními body programu jsou odstranění administrativních překážek, pracovní restrukturalizace a přilákání přímých zahraničních investic. Mezi návrhy potřebných instrumentů se vyskytují klastry, průmyslové zóny, dvojnásobné investice do výzkumu a vývoje, založení rizikových fondů, financování zdrojových oblastí, atd.

Závislost Peru na primárních surovinách se může v budoucnu stát problémem. Vláda je laxní v přijímání dlouhodobých řešení, jelikož poptávka po drahých kovech a dalších nerostných surovinách je ve světě stálá a přináší vítané příjmy do státní kasy. Industrializace by v počátcích stála velké investice sahající až za horizont volebního období. Pokud vládě půjde pouze o krátkodobá viditelná řešení, současný boom jednou rychle skončí. Minimálně zásoby nerostných zdrojů nejsou nevyčerpatelné a nebudou-li investice směřovat k budování a podpoře rozvoje země, bude si pak Peru muset počkat na další boom ve spotřebě nerostných surovin.

4.3.2. Korupce

Korupce má velký a negativní dopad na rozvoj Peru – snižuje aktivitu soukromého sektoru a disponibilní veřejné prostředky. Korupce také deformuje způsob, jakým vlády přerozdělují

¹¹⁶ Qué necesita el Perú para convertirse en una economía industrial? *El Comercio* [online]. Publikováno 2013-12-09 [cit. 2014-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/economia/peru/que-necesita-peru-convertirse-economia-industrial-noticia-1670636>>

¹¹⁷ tamtéž

bohatství, a podlamuje důvěru obyvatel ve funkčnost institucí.¹¹⁸ Korupce je hlavní brzdou ve snižování chudoby a nerovností. Vedle rostoucí kriminality je korupce druhým nejzávažnějším problémem, jimž země čelí. Vyplývá tak z průzkumu Transparency International. Zatímco na začátku milénia byla hlavním problémem nezaměstnanost a inflace, nyní je většinou Peruánců negativně vnímána korupce.¹¹⁹ 82 % z nich věří, že deklarovaný boj proti korupci není vůbec účinný a zkorumpovanost úředníků naopak ještě poroste v následujících 5 letech. 7 z 10 Peruánců však korupci v nejvyšších patrech společnosti toleruje – krádeže, zpronevěry a upřednostňování příbuzenstva jsou tak častým jevem, že ani nepovažují za nezbytně nutné proti tomu bojovat.

Co umožňuje korupci?¹²⁰

1. Žádné povědomí o problému.
2. Nízká vymahatelnost práva kvůli neefektivním kontrolám, vyšetřování a sankčnímu mechanismu.
3. Příležitost ke korupci kvůli neefektivním vládním procesům a omezenému přístupu k informacím.

Ve 20. století patřila léta dvacátá, sedmdesátá a devadesátá k nejhorším dekadám. Systematická organizovaná korupce za Fujimoriho režimu stála Peru 1,8 mld. USD. To je cena, za níž mohlo být postaveno 36 nemocnic s 200 lůžky nebo 180 moderních škol či vytvořeno 100 000 nových pracovních míst.¹²¹ V 90. letech činila korupce 40 % státního rozpočtu a 4,5 % HDP každý rok.¹²² Ani dvě Garcíova volební období nejsou z hlediska korupce vnímána nejpriznivěji. Ollanta Humala při nástupu do úřadu sliboval tvrdší tresty za korupci. Vláda zavedla v roce 2012 Národní plán pro boj s korupcí (2012 – 2016), který přináší podněty týkající se trestů za korupci, či usnadnění přístupu k informacím a oznámení korupční aktivity prostřednictvím Protikorupční komise.¹²³ Nejčastějším prohřeškem jsou zpronevěra veřejných prostředků, tajné domluvy a podplácení. Nejvíce zkorumpovaným

¹¹⁸ Pérez, Sergi. Perú: la corrupción golpea más a los pobres y frena el desarrollo. *América Economía* [online]. 2013-10-18 [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.americaeconomia.com/node/103247>>.

¹¹⁹ Salas, Alejandro: Fox News Latino: Is Corruption winning in Peru? [online]. Publikováno 2010.11-23 [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://latino.foxnews.com/latino/politics/2011/11/23/alejandro-salas-is-corruption-winning-in-peru/>>

¹²⁰ Management Systems International. Combating corruption in Peru. [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.msiworldwide.com/project/combating-corruption-in-peru/>>

¹²¹ Video: How corruption affects the development of Peru? *Youtube.com* [online]. 2013-10-15 [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.youtube.com/watch?v=apXvZNoR7KE#t=200>>

¹²² Llosa, Vargas Álvaro: El Instituto Independiente: La Corrupción en Perú [online]. Publikováno 2009-03-18 [cit. 2013-01-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.elindependent.org/articulos/article.asp?id=2459>>

¹²³ Comisión de Alto Nivel Anticorrupción (CAN)

městem je Lima, následují regiony Loreto a Puno. Nejvíce korupce se vyskytuje na ministerstvech, obecních zastupitelstvech, u police a vzdělávacích zařízeních.¹²⁴ Od roku 2010 mají snahy peruánské vlády oporu ve Světové bance, která pomáhá konsolidovat a posílit systémy prevence před korupcí a účastní se zpracování nových strategií pro zvýšení transparentnosti.

4.3.3. Ilegální těžba a destrukce životního prostředí

Každý ekonomický zázrak má svou cenu, kterou je nutné obětovat. K peruánskému zázraku nejvíce přispívá hornický průmysl a těžba nerostných surovin. Do tohoto sektoru plyne nejvyšší objem FDI, projekty jsou realizovány s co nejnižšími náklady pomocí mezinárodních společností. 35% rentabilita zajišťuje návratnost investice v prvních třech letech. Z celkové rozlohy 128 milionů hektarů mají 20 milionů v pronájmu těžbařské společnosti podle peruánského těžbařského katastru, více než 50 milionů naftařské závody a více než 8 milionů dřevařské, tj. celkem 80 milionů hektarů. 60 % teritoria je tedy díky zvláštním povolením vydáno na milost těžbařským, naftařským a dřevařským společnostem ze zahraničí. Pronajaté plochy zahrnují venkovské oblasti včetně řek, jezer, hor, ledovců a v některých případech i lidskou populaci. Ve studii o hornictví přednesené na univerzitě San Juan se udávalo, že v roce 2006 vzniklo v Peru 97 sociálních konfliktů, z nichž 20 s těžbařskými společnostmi. V roce 2010 se počet konfliktů zvýšil na 246, z nichž 125 bylo namířeno proti těžbařům. Tedy více než 70 % sociálních konfliktů vzniká kvůli těžebním koncesím udělovaným peruánskou vládou.¹²⁵ Centrum peruánského zázraku, region Cajamarca, bylo v roce 1993 na 19. místě v hodnocení indexu rozvoje 24 peruánských regionů. V roce 2009 se posunula již na 20. místo, což dokazuje profitabilitu městského spíše obyvatelstva z tzv. zázraku, nikoli venkovského obyvatelstva a původních obyvatel. Zanášení řek a kontaminace půdy na řadě těžbařských míst jsou faktory, které světové agentury nedokážou pojmout a označí pak „zázrak“ za udržitelný.

V roce 2012 bylo zničeno 1800 hektarů amazonského pralesa v Tambopatě, což činilo o 150 % vyšší poškození než předcházející rok.¹²⁶ V květnu roku 2012 byla ustanovena

¹²⁴ Sanciones penales por delitos de corrupción. CAN [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://can.pcm.gob.pe/sanciones-penales-por-delitos-de-corrupcion/>>

¹²⁵ Defensoría del Pueblo: Reporte de conflictos sociales [online]. [cit. 2014-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.defensoria.gob.pe/conflictos-sociales/home.php>>

¹²⁶ Méndez, Medina Jorge. América Economía: ¿Con qué vara se mide a la minería ilegal en el Perú? [online]. Publikováno 2013-05-09 [cit. 2014-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.americaeconomia.com/analisis-opinion/con-que-vara-se-mide-la-mineria-ilegal-en-el-peru>>

Komise pro záležitosti těžby, zákaz ilegální těžby a ochranu životního prostředí. Nicméně její výsledky jsou sporné. Podle odhadů WB až 80 % vzácného dřeva na export je vytěženo ilegálně. Kvůli korupci místních úředníků vše dostává punc kvality a legality. Neexistuje vyšší zájem pro regulaci dřevařských závodů, a tak les postupně mizí.¹²⁷ Vláda dokonce těžařům poskytla čas do roku 2016, aby nechaly své závody uzákonit. Vláda rozlišuje dvě skupiny těžařů: ilegální a neformální. Ilegální těžba probíhá v zakázaných zónách, kterými jsou břehy řek, ústí povodí a zúžené zóny chráněných přírodních zón. Těžaři disponují těžkou technikou, která nespadá do kategorie malých těžařů a průmyslníků. Podle Dekretu č. 1105 jsou nelegální těžaři definováni neplněním administrativních, technických, společenských a ekologických požadavků zákona, nebo realizací projektů v zakázaných zónách.¹²⁸ Neformální těžba je definována jako neuzákoněná, ale spadající do procesu formalizace.¹²⁹ Neformální těžaři neoperují v zakázaných zónách, ani neužívají neadekvátní stroje. Vláda tak dala podnět k řešení, nicméně tím po dva další roky umožnila další a masivnější devastaci lesa, kontaminaci řek, zneužívání lidské práce v nebezpečných dolech, praní špinavých peněz a korupci. Prezident Humala slibující při svém nástupu tvrdý postup proti nelegálním těžařům pouze vyměnil boj proti nim za přesvědčovací dialog. Ilegální těžba je kriminální aktivita mající negativní multiplikační účinky. Stejný problém řeší Peru s pašeráky drog a pěstováním koky. Nelegální těžba a pašeráctví jsou zdrojem 60 % deliktů v zemi a ohrožují tak veřejnou bezpečnost.¹³⁰ Milionové příjmy jsou vykoupěny korupcí, zločinem, násilím, dětskou prací, atd. A vládě chybí odvaha se těmito zločinným aktivitám postavit. Každý rok však propukne nový skandál v nejvyšších politických patrech, který je spojen s některou těžařskou společností.

4.4. Budoucnost: prosperita nebo krize?

Všeobecně je přijímána teze, že Peru má nejlepší možné vyhlídky do budoucna. Ministr financí Luis Miguel Castilla v rozhovoru pro *América Economía* uvedl, že je přesvědčen

¹²⁷ Neuman, William. Corruption in Peru Aids Cutting of Rain Forest. *New York Times* [online]. Publikováno 2013-10-18 [cit. 2014-04-27]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2013/10/19/world/americas/corruption-in-peru-aids-cutting-of-rain-forest.html?_r=0>.

¹²⁸ Diferencias entre minería ilegal e informal. Ministerio de Ambiente [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.minam.gob.pe/mineriailegal/diferencias-entre-mineria-ilegal-e-informal/>>

¹²⁹ Podle posledních zpráv do dubna 2014 využilo možnosti uzákonění méně než 1 % neformálních těžařů.

¹³⁰ Humala: Minería ilegal y narcotráfico generan el 60 % de delitos en Perú. *RPP Noticias* [online]. 2014-03-30 [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <http://www.rpp.com.pe/2014-03-30-humala-mineria-ilegal-y-narcotrafico-generan-el-60-de-delitos-en-peru-noticia_680705.html>

o dlouhodobé udržitelnosti peruánského růstu.¹³¹ Ceny komodit se stále drží na maximu, cena mědi je o 40 % vyšší než před 10 lety, cena zlata dvojnásobná. Banky snížily pasiva, veřejné zadlužení pokleslo a naopak veřejné úspory narostly. Veřejné investice dosahují kolem 6 % HDP, zatímco před 10 lety byla tato hodnota poloviční. Investice do lidského kapitálu rostou též, i když nižším tempem. Je potřeba implementovat důležité strukturální reformy ke zvýšení produktivity a efektivity státu. Pokud Peru udrží 6% růst po následujících 25 let, stane se šestou nejrychleji rostoucí ekonomikou světa a dostane se mezi 27 nejvlivnějších ekonomik světa. Sami obyvatelé v anketách vyjadřují optimismus ohledně budoucího vývoje státu. Polovina z nich věří, že se Peru stane rozvinutou zemí před rokem 2025.¹³² Centrum strategického národního plánování (Ceplan) má smělejší představy. Peru má šanci stát se členem OECD ještě před rokem 2021. Bude potřeba podstoupit řadu hospodářských, sociálních a institucionálních reforem, ale hlavní je, aby si peruánští politici vstup do OECD vytyčili jako svůj hlavní cíl. Členství v prestižním bloku ekonomické elity by zajistilo potřebnou implementaci politik vedoucích k prosperitě vlastního obyvatelstva a v nejbližší době k získání nálepky „rozvinuté ekonomiky.“¹³³

Mezi lety 2000 a 2012 rostl příjem z jednoho obyvatele o 4,6 % ročně, což více než duplikovalo HDP na obyvatele. Do roku 2005 HDP na obyvatele zaznamenávalo hodnoty 2 000 USD – stejně jako v roce 1975.¹³⁴ Po 30 letech stagnace se během pouhých osmi let tato hodnota ztrojnásobila, což umožnilo Peru obsadit v žebříčku 170 zemí WEF 34. místo v růstu příjmu na obyvatele. Přesto je Peru stále zemí s nižším středním příjmem na 77. místě v HDP na obyvatele.¹³⁵ Udržitelnost růstu v dlouhodobém horizontu je tak základní podmínkou ekonomického rozvoje země. Lídrem v HDP na obyvatele v rámci Latinské Ameriky zůstává Chile, nicméně peruánská ekonomika jako celek již tu chilskou překonala v roce 2012 o 1,9 %. Tento rozdíl se bude ještě zvyšovat. FMI odhaduje, že v následujících pěti letech

¹³¹ Castilla, Luis Miguel. Entérese del futuro de la economía peruana, según el ministro Luis Miguel Castilla. *América Economía* [online]. Publikováno 2013-11-26 [cit. 2014-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.americaeconomia.com/node/105743>>

¹³² Podle studie CCR: <<http://www.ccrlatam.com/>>

¹³³ Ceplan: Perú podría ser miembro de la OCDE antes del 2021. *El Comercio* [online]. Publikováno 2014-02-21 [cit. 2014-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/economia/peru/ceplan-peru-podria-miembro-ocde-antes-2021-noticia-1711312>>

¹³⁴ Vargas, Hernán. „Las razones del „milagro peruano“ que amenaza el liderazgo económico de Chile. *La Segunda online* [online]. Publikováno 2013-03-29 [cit. 2014-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.lasegunda.com/Noticias/Economia/2013/09/881789/las-razones-del-milagro-peruano-que-amenaza-el-liderazgo-economico-de-chile>>

¹³⁵ Reporte de inflación Diciembre 2013. BCRP [online]. Publikováno 2013-12 [cit. 2014-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bcrp.gob.pe/docs/Publicaciones/Reporte-Inflacion/2013/diciembre/reporte-de-inflacion-diciembre-2013.pdf>>

rozdíl mezi zeměmi bude 10,5%.¹³⁶ Tímto by se Peru stalo čtvrtou největší ekonomikou v regionu a odsunulo by Venezuelu ze 4. místa. FMI však počítá HDP v paritě kupní síly, pokud jde o nominální HDP Peru v roce 2012, dosahuje hodnoty 200 mld. USD – ve srovnání s 268 mld. v Chile. V současnosti je Peru pátou největší ekonomikou Latinské Ameriky po Brazílii, Argentině, Kolumbii a Venezuele. Peru de facto následuje kroky, které dovedly k úspěchu chilskou ekonomiku. V Chile však proces trval přes 20 let, zatímco Peru má podobné výsledky během jednoho desetiletí. Ekonomika tažená vysokou výkupní cenou exportních surovin přináší zisky do státní kasy a působí na apreciaci měny, čímž stlačuje veřejné zadlužení. Díky větším příjmům můžou být podporovány rozvojové projekty, které řeší primární potřeby zdejších obyvatel. Integrační snahy dovršuje množství nově uzavřených bilaterálních dohod o volném obchodu. Jen za posledních pět let jich bylo 14 nových a další 3 jsou v jednání.¹³⁷

Ohledně budoucího vývoje peruánské ekonomiky panuje všeobecná důvěra v růstový potenciál. Začátkem roku 2013 však Bruno Seminario a další badatelé z Pařížské univerzity varovali před další možnou krizí, která s největší pravděpodobností zasáhne Peru kolem roku 2025.¹³⁸ Peru je země, kde se střídají období zázračné prosperity následované strmými pády. Mnoho ekonomů však odmítá tezi o další možné krizi a hledají vysvětlení peruánského zázraku a jeho výjimečnosti ve světovém kontextu. To však lze jen těžko najít. Podle ekonomů z Paříže Peru v letech 2014 až 2024 vykáže meziroční růst 5,63 % HDP. V horizontu půl století se růst HDP sníží na 3,84 %. Čísla jsou sestavena na základě analýzy historických údajů v 312 letech vývoje peruánského HDP. Krizový scénář je možné změnit, změní-li se radikálně limitující faktory růstu. Nicméně krize k vývoji světových ekonomik patří. Otázkou je, nakolik bude Peru připraveno podobné krizi čelit. Momentálně je jednou z nejlépe připravených ekonomik světa.

¹³⁶ Vargas, Hernán. „Las razones del „milagro peruano“ que amenaza el liderazgo económico de Chile. *La Segunda online* [online]. Publikováno 2013-03-29 [cit. 2014-03-30]. Dostupný s WWW: <<http://www.lasegunda.com/Noticias/Economia/2013/09/881789/las-razones-del-milagro-peruano-que-amenaza-el-liderazgo-economico-de-chile>>

¹³⁷ Mincetur (2014)

¹³⁸ Kolektiv autorů. El Perú hacia 2062: pensando juntos el futuro. Universidad del Pacífico [online]. 2013-09 [cit. 2014-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://srvnetappseg.up.edu.pe/siswebciup/Files/DD1306-El Peru hacia 2062 pensando juntos el futuro.pdf>>

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce byla analýza příčin ekonomického úspěchu Peru a určení udržitelnosti rozvoje při současném rychlém tempu ekonomického růstu. Peru je zemí o téměř 1,3 km² při pobřeží Pacifiku. Patří mezi země s nejvyšší biodiverzitou na planetě, najdeme zde téměř všechny ekosystémy. Povrch tvoří hlavní čtyři části: pobřeží (costa), džungle (selva), pohoří (sierra) a náhorní planina (altiplano). Peru má 30,5 mil. obyvatel, přičemž 45 % tvoří původní indiánské obyvatelstvo a 37 % mestici. To je druhý největší podíl původního obyvatelstva v rámci Latinské Ameriky. Počet obyvatel rychle narůstá, hospodářský růst po přepočtu na obyvatele proto nemůže růst stejně rychle. HDP na obyvatele dosahuje cca 7000 USD, což patří zatím spíše ke slabšímu průměru v rámci regionu.

Peru patří k zemím, kde se střídá období ekonomické prosperity se strohými pády. Období ledkové a guánové expanze skončilo po prohrané Tichomořské válce s Chile. Peru se stalo jednou z nejzaostalejších zemí na světě, když vstupovala do 20. století. V čele země se postupně střídali diktátoři, ale ekonomický rozmach se dostavil s érou rybí moučky v 50. letech 20. století. Trval několik let, avšak vláda se shlédla v socialismu a rozmach dávala znát pouze stavbou veřejných budov. Bez potřebných strukturálních reforem a restrukturalizace hospodářství však nemohla krátké období boomu udržet. V roce 1970 bylo Peru zasaženo nejničivějším zemětřesením vůbec. Veřejné zadlužení tím jen stoupl, což v 80. letech vyústilo v krizi. HDP zůstalo na úrovni 60. let, počet obyvatel se zvyšoval a inflace se vyšplhala k astronomickým hodnotám téměř 8000 %. Naplno se rozběhly bombové útoky teroristických organizací Světlá stezka a Revolučního hnutí Túpac Amaru. V občanské válce přišlo o život na 30 000 civilistů. V polovině 90. let se dostal do vedení země Alberto Fujimori, první imigrantský prezident vůbec. Fujimori zavedl neoliberální ekonomický model. Náklonnost USA si získal obrovskou vlnou privatizací. Srovnal ceny na původní úroveň a zavedl novou měnu – nový sol. Fujimori byl však fascinován mocí, v roce 1992 rozpustil parlament a stal se prezidentem s absolutní mocí. Podle slibu, který dal, zatočil s teroristickými organizacemi. Byli zatčeni hlavní vůdcové, nicméně dodnes přetrvává aktivita separatistických skupin filtrujících se ze zbytků členů Světlé stezky a MRTA. Fujimori toužil po znovuzvolení v roce 2000, čímž proti sobě poštval veřejnost. Nakonec byl usvědčen z korupce a několika krvavých úroků na počátku 90. let. Byl donucen prchnout. Avšak v roce 2005 se vrátil do Chile, aby zde kandidoval na prezidenta. Byl zatčen a vydán do Peru, kde si od roku 2007 odpykává doživotní trest. Jeho odsouzení bylo pro Peru formou vyrovnání se s minulostí.

Od roku 2001 se v čele Peru vystřídalí prezidenti Alejandro Toledo, první indiánský prezident ve vedení vůbec, Alan García a Ollanta Humala. Ať už pravicový Toledo nebo levicoví následovníci, vždy udrželi model neoliberální ekonomiky otevřené světu a lákající přímé zahraniční investice. Tajemství peruánského úspěchu tkví ve zvláštní kombinaci faktorů, včetně světové konjunktury, investic veřejného i soukromého sektoru a zároveň politiky schopné porazit ideologické předsudky. Humala byl ve volbách roku 2006 Garciovým soupeřem a velkým zastáncem státního intervencionismu. Při nástupu do úřadu se však také odvrátil od svého socialistického cítění a stal se ještě větším pragmatikem než jeho předchůdce. Změnu názoru odůvodnil následně: „Peru se změnilo a já s ním.“

Peru se skutečně za posledních 15 let změnilo k nepoznání. Z rozvojové země v jednu z největších ekonomik regionu s ambicí vstupu do OECD. Po úvěrové krizi v roce 1998 Peru nabralo rostoucí ekonomický trend. Ten je dosud udržován a podpořen světovou konjunkturou, rostoucí čínskou poptávkou po peruánských exportech, rostoucí cenou nerostných surovin na světových trzích. HDP roste nadprůměrným tempem 5,5 % za posledních 12 let. I když v roce 2001, 2009 a 2013 bylo znát nepříznivé světové klima, které se odrazilo ve zpomalení růstu. Nicméně od roku 2000 peruánská ekonomika stále roste. Peru je největším světovým exportérem stříbra a rybí moučky. Na prvních příčkách se drží také díky zásobám mědi, olova, molybdenu, zlata a zinku. Peru je závislé na vývozu primárních nezpracovaných surovin, které tvoří 2/3 exportů. Peru je soběstačnou zemí, co se týče zemědělství a surovin, nikoli průmyslových a kapitálových statků. Výhledy do budoucna jsou velmi optimistické. I přes pokles světové ekonomiky a čínské poptávky peruánská ekonomika rostla 5% tempem. Díky vnitřním investicím a potřebnému rozvoji je vláda schopná překlenout i delší nepříznivé období.

V úvodní hypotéze jsem uvedla, že ze získaných prostředků nejsou dostatečně financovány základní potřeby zdejších obyvatel. Redistribuce příjmů není příliš efektivní, avšak z poloviny obyvatelstva žijícího v chudobě se během 10 let stala čtvrtina, o polovinu se snížil počet obyvatel žijících v extrémní chudobě. Ohledně rozvoje panují euforické představy. Peru se může do roku 2025 stát rozvinutou zemí s méně než 10 % chudých obyvatel.

Na základě analýzy peruánské ekonomiky a jejího vývoje jsem v závěru určila několik limitujících faktorů, s nimiž si Peru musí poradit, aby se stalo příkladnou zemí ekonomického úspěchu. Riziko spojené se závislostí na nerostných surovinách s sebou při nedostatku technologií a inovací přináší degradaci životního prostředí. Při rostoucím HDP existují dvě

možnosti, jak trvale zvyšovat hodnotu exportů: těžit ve více dolech za pomoci většího počtu společností, či využívat vyspělejší technologie na stávajících pracovištích. Nicméně případ Peru zatím nasvědčuje první možnosti. Výkyvy na světových trzích poškozují ekonomiku v krátkodobém horizontu, nicméně degradace životního prostředí spojená s těžebními projekty ji poškozují dlouhodobě. Kvůli nedostatečné industrializaci země není možné poskytnout všem obyvatelům plnohodnotné zaměstnání, vzdělání a v některých oblastech dokonce i dopravu energií. Dalším limitujícím faktorem rozvoje je zakořeněná korupce, kterou již samotná společnost toleruje. Korupce má návaznost na poškození jak životního prostředí, tak destrukci společenských hodnot. Nemenším problémem, s nímž vlády celá léta bojují, jsou sociální nerovnosti a rozdíly mezi venkovskými a městskými oblastmi. Právě obyvatelé měst z ekonomického boomu nejvíce profitují. Aby ekonomický model fungoval i nadále a Peru se proměnilo v zářný příklad a skutečný zázrak, musí více investic směřovat do vzdělání a budování lepší infrastruktury, které podpoří udržitelný rozvoj.

Cíl práce se podařilo naplnit. Diplomová práce je kvalitní studií příčin růstu s budoucí predikcí na základě nashromážděných faktů. Oproti původní hypotéze jsem došla k názoru, že na hodnocení peruánského zázraku je poměrně brzy. Současný vývoj ukazuje, že Peru má nemalou šanci změnit se během 20 let ze zaostalé země ve skutečného tygra Latinské Ameriky. Ve světovém měřítku by však toto srovnání bylo scestné.

PŘÍLOHY

Obrázek 5: Regiony Peru

Zdroj: Mappery. Dostupný z WWW: <<http://www.mappery.com/Regions-of-Peru-Map>>

Obrázek 6: Rozložení zásob nerostných surovin

Zdroj: MINEM. Dostupný z WWW: <<http://www.minem.gob.pe>>

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy

- [1] CEPAL, FAO, RIMISP. *La pobreza rural en América Latina: lecciones para una reorientación de las políticas*. Santiago, 2003. ISBN 92-1-322208-4.
- [2] Cihelková, Eva. *Nový regionalismus – teorie a případová studie (Evropská unie)*. 1. vydání. Praha: H.C. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-808-8
- [3] Contreras, C. – Cueto, M. *Historia del Perú contemporáneo: desde las luchas por la independencia hasta el presente*. Lima: Instituto de Estudios Peruanos, 2007. ISBN 978-9972-51-167-7.
- [4] Chalupa, P. – Vilímek, V. – Vilímková, O. *Minulost a přítomnost Mexika a Peru*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2373-2.
- [5] Gwartney, D. J. *Lecciones de los Pobres: El triunfo del espíritu emprendedor*. Independent Institute, 2009.
- [6] Kenneth, M. R. *Deepening democracy? The modern left and social movements in Chile and Peru*. Stanford: Stanford University Press, 1998. ISBN 0-8047-3194-2.
- [7] Llosa, V. Á. – Mendoza, A. P. – Montaner, A. C. *El regreso de idiota*. 2007
- [8] Llosa, V. Á. – Mendoza, A. P. – Montaner, A. C. *Manual del perfecto idiota latinoamericano*. Maryland: Madison Books, 1996. ISBN 978-1-56833-134-8.
- [9] Llosa, V. Á. *Rumbo a la libertad*. Independent Studies in Political Economy, 2005.
- [10] López-Calva, F. L. *Macroeconomía y pobreza: lecciones desde latinoamérica*. OSN, CEPAL, 2004. ISBN 92-1-322346-1.
- [11] Medrano, T. E. *Guerra y democracia: los militares peruanos y la construcción nacional*. Lima: CLASCO, DESCO, 2008. ISBN 978-9972-670-95-5
- [12] National Geographic: Traveler. *Peru*. Brno: Computer Press, 2010.
- [13] Roedl, B. *Dějiny Peru a Bolívie*. Praha: Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-839-6.
- [14] Roedl, B. *Peru*. Praha: Libri, 2003. ISBN 80-7277-205-8
- [15] OECD – IADB. *Competition law and policy in Latin America*. Paříž, 2006. ISBN 92-64-01498-5.
- [16] OECD. *Peru*. Paříž, 2008. ISBN 978-92-64-05374-8.
- [17] OECD. *Reviews of innovation policy: Peru 2011*. Paříž, 2011. ISBN 978-92-64-12838-5.
- [18] Oppenheimer, A. *Ojos vendados: Estados Unidos y el negocio de la corrupción en América Latina*. 2002. ISBN
- [19] Stojarová, V. *Security in the Andean Community of Nations. The member states in the 21 st century*. Brno, Centre for the Study of Democracy and Culture, 2009. ISBN 978-80-7325-198-7.
- [20] World Bank. *Peru – country program evaluation for the World Bank Group, 2003 – 2009*. Washington: World Bank, 2011. ISBN 978-0821-38-575-3

Oficiální stránky organizací

- [1] Agentura na podporu soukromého investování (ProInversión): <http://www.proinversion.gob.pe/>
- [2] Agentura Peru pro zahraniční spolupráci (APCI): <http://www.apci.gob.pe/>
- [3] Americká rozvojová banka (IADB): <http://www.iadb.org/en/inter-american-development-bank,2837.html>
- [4] Asociace vývozců (ADEX): <http://www.adexperu.gob.pe/>

- [5] Centrální banka (BCRP): <http://www.bcrp.gob.pe/>
- [6] Ekonomická komise pro Latinskou Ameriku a Karibik (ECLAC): <http://www.eclac.cl/default.asp?idioma=IN>
- [7] Mezinárodní měnový fond: <http://www.imf.org/external/country/PER/index.htm>
- [8] Ministerstvo dopravy a spojů Peru: <http://www.mtc.gob.pe/>
- [9] Ministerstvo energetiky a těžby Peru (MINEM): <http://www.minem.gob.pe/>
- [10] Ministerstvo hospodářství a financí Peru: <http://www.mef.gob.pe/>
- [11] Ministerstvo turismu a zahraničního obchodu (MINCETUR): <http://www.mincetur.gob.pe/>
- [12] Ministerstvo zahraničních věcí ČR: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/peru/ekonomika/index.html
- [13] Ministerstvo zahraničních věcí Peru: <http://www.rree.gob.pe/SitePages/home.aspx>
- [14] Ministerstvo zemědělství Peru: <http://www.minag.gob.pe/>
- [15] Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD): <http://www.oecd.org/>
- [16] Statistický úřad Peru (INEI): <http://www.inei.gob.pe/>
- [17] Světová banka (WB): <http://data.worldbank.org/country/peru>
- [18] Světová obchodní organizace: <http://www.wto.org>

Odborné články a studie

- [1] Adler, Gustavo. External Conditions and Debt Sustainability in Latin America. *IMF Working Paper* [online]. 2013 [cit. 2014-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2013/wp1327.pdf>>
- [2] Anuario Estadístico Pesquero y Acuicola 2012. *Ministerio de la Producción* [online]. 2012-06 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.produce.gob.pe/images/stories/Repositorio/estadistica/anuario/anuario-estadistico-pesca-2012.pdf>>
- [3] Boletín Estadístico de Minería. *MINEM* [online]. 2013 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.minem.gob.pe/minem/archivos/file/Mineria/PUBLICACIONES/VARIABLES/2013/BOLETINESTADISTICOABRIL.pdf>>
- [4] *Central Intelligence Agency: The World Factbook. Perú: People and Society* [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>>
- [5] Dammert, Ego Aguirre Manuel. La descentralización en el Perú a inios del siglo XXI: de la reforma institucional al desarrollo territorial. Dokument OSN – CEPAL. ISSN 1680-8827.
- [6] *Defensoría del Pueblo: Reporte de conflictos sociales* [online]. 2013 [cit. 2014-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.defensoria.gob.pe/conflictos-sociales/home.php>>
- [7] Doing Business 2013. WB [online]. 2014 [cit. 2014-04-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/peru/>>
- [8] Full report. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2007, [cit. 2013-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp289_e.htm>
- [9] Full report. *World Trade Organization : Trade policy review: Peru* [online]. 2013, [cit. 2013-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp389_e.htm>

- [10] Gold – ceny kovů. *Kitco.com* [online]. 2014 [cit. 2014-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.kitco.cz/rubriky/obecne-kovy/>>
- [11] Historia de la Economía Peruana. *DePeru.com* [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.deperu.com/abc/economia/140/historia-de-la-economia-peruana>>
- [12] Indicadores Económicos IV. Trimestre 2013. *BCRP* [online]. 2013-12 [cit. 2014-04-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.bcrp.gob.pe/docs/Estadisticas/indicadores-trimestrales.pdf>>
- [13] Kolektiv autorů. El Perú hacia 2062: pensando juntos el futuro. *Universidad del Pacífico* [online]. 2013-09 [cit. 2014-03-20]. Dostupný z WWW: <[http://srvnetappseg.up.edu.pe/siswebciup/Files/DD1306-El Perú hacia 2062 pensando juntos el futuro.pdf](http://srvnetappseg.up.edu.pe/siswebciup/Files/DD1306-El%20Peru%20hacia%202062%20pensando%20juntos%20el%20futuro.pdf)>
- [14] Kupka, Pavel. Investujte do zlata a stříbra. Přednáška. Praha, Václavské náměstí: Golden Gate. 2013-10-17
- [15] Ley marco para el crecimiento de la inversión privada. Decreto Legislativo N° 757. *MINEM* [online]. 1991 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.sice.oas.org/investment/NatLeg/Per/dl757.pdf>>
- [16] Memoria anual 2011. *Ministerio de la Producción* [online]. 2012 [cit. 2014-04-15]. Dostupný z WWW: <http://www2.produce.gob.pe/RepositorioAPS/1/jer/MEMORIA_ANUAL/memoria-anual-2011.pdf>
- [17] Memoria Institucional 2006 – 2011. *APCI* [online]. 2011-09 [cit. 2013-03-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.bvcooperacion.pe/biblioteca/handle/123456789/7849>>
- [18] Minería en el Perú. *MINEM* [online]. Presentace. 2014-03-12 [cit. 2014-04-15]. Dostupný z WWW: <http://www.minem.gob.pe/_detalle.php?idSector=1&idTitular=5981>
- [19] Osorio Amezaga, Jesús Maria. Unemployment and Economic Growth in Peru: 2001 – 2012. *Columbia University* [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://qmss.columbia.edu/storage/Amezaga%20MJ.pdf>>
- [20] Perspectivas de la Economía Peruana. *IPE* [online]. 2011-03-17 [cit. 2014-04-30]. Dostupný z WWW: <<http://ipe.org.pe/wp-content/uploads/2011/04/presentacion-egresados-pad-u-de-piura-170311.pdf>>
- [21] Peru: Ekonomická charakteristika země. *Businessinfo.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-05-20].
- [22] Plan Estratégico Institucional. *APCI* [online]. 2013-12-11 [cit. 2014-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.apci.gob.pe/gestion/atach/RDE_115-2013-APCI.pdf>
- [23] Plan Estratégico Nacional 2003 – 2013. *Mincetur* [online]. 2002 [cit. 2011-05-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.mincetur.gob.pe/comercio/otros/penx/index.htm>>
- [24] Plan nacional de lucha contra la corrupción 2012 – 2016. *Comisión de Alto Nivel Anticorrupción* [online]. Dostupný z WWW: <<http://can.pcm.gob.pe/category/plan-nacional-2012-2016/>>
- [25] ¿Por qué Invertir en el Perú? *ProInversión* [online]. Presentace. 2014-03-05 [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx?are=0&prf=0&jer=5651&sec=1>>

- [26] Porturas, Landaveri Marita. Peru in 10 minutes. Přednáška. Praha, Vysoká škola ekonomická: CLAS. 2013-04-18.
- [27] PromPerú: *PeruTradeNow* [online]. 2014 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.perutradenow.com/en/sector/agricultural_products>
- [28] Regional Economic Outlook. Western Hemisphere. Washington, D.C. - *International Monetary Fund*. 2013-05 [cit. 2014-04-29]. ISBN 978-1-48434-792-8
- [29] Reporte de Comercio Bilateral Perú – Estados Unidos. *Mincetur: Acuerdos comerciales*. [online]. 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/images/stories/Reporte_bilateral/america/estados_unidos_dic_13.pdf>
- [30] Reporte de Comercio Bilateral Perú – Unión Europea. *Mincetur: Acuerdos comerciales*. [online] 12/2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/images/stories/Reporte_bilateral/europa/union_europea_UE_28_dic_13.pdf>
- [31] Reporte de Inflación Diciembre 2013. *BCRP* [online]. Publikováno 2013-12 [cit. 2014-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bcrp.gob.pe/docs/Publicaciones/Reporte-Inflacion/2013/diciembre/reporte-de-inflacion-diciembre-2013.pdf>>
- [32] Reporte de la Deuda del Sector Público. *MEF* [online]. 2013 [cit. 2014-04-13]. Dostupný z WWW: <http://www.mef.gob.pe/index.php?option=com_content&view=article&id=3519%3>
- [33] Rossini, Renzo. Intervención cambiaria y la política monetaria del BCRP. *BCRP* [online]. Presentace. 2013-02-22 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.bcrp.gob.pe/docs/Proyeccion-Institucional/Encuentro-de-Economistas/2013/ee-2013-rossini-quispe-serrano.pdf>>
- [34] Souhrnná teritoriální informace: Peru. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013, 1, [cit. 2014-02-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/peru.html>>.
- [35] The EU Trade Agreements with Colombia & Peru and with Central America. *European Commission* [online]. 2012 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/november/tradoc_150031.pdf>
- [36] World Economic Outlook: a survey by the staff of the International Monetary Fund. *International Monetary Fund*. 2014-04 [cit. 2014-04-29]. ISBN 978-1-47551-576-3.

Autorské články a názory

- [1] Althaus, Jaime. Perú: La Gran Ambición. *El Comercio* [online]. 2011-08-26 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.elcato.org/peru-la-gran-ambicion>>
- [2] Althaus, Jaime. ¿Somos más salvajes? *El Comercio* [online]. 2012-12-07 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.elcato.org/peru-somos-mas-salvajes>>
- [3] Calderón, Gabriela. El modelo liberal. *El Universo* [online]. 2011-04-20 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.elcato.org/el-modelo-liberal-del-peru>>
- [4] Castilla, Luis Miguel. Entérese del futuro de la economía peruana, según el ministro Luis Miguel Castilla. *América Economía* [online]. Publikováno 2013-11-26 [cit. 2014-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.americaeconomia.com/node/105743>>

- [5] Cateriano, Pedro. TLC de Perú y Estados Unidos. *AIPE* [online]. 2007-12-17 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.elcato.org/tlc-de-peru-y-estados-unidos>>
- [6] Ghersi, Enrique. La corrupción es efecto, no causa. *Cato Institute* [online]. 1999-09-28 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.elcato.org/publicaciones/ensayos/ens-1999-09-28.html>>
- [7] Ghersi, Enrique. La crisis minera de Perú. *El Instituto Independiente* [online]. 2006-09-15 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.elindependent.org/articulos/article.asp?id=1816>>
- [8] Kahhat, Farid. Del „Arco del Pacífico Latinoamericano“ al „Acuerdo de Pacífico“. *América Economía* [online]. 2011-04-29 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://americaeconomia.com/economia-mercados/comercio/del-arco-del-pacifico-latinoamericano-al-acuerdo-del-pacifico>>
- [9] Llosa, Vargas Álvaro. La corrupción en Perú. *El Instituto Independiente* [online]. 2009-03-18 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.elindependent.org/articulos/article.asp?id=2459>>
- [10] Méndez, Medina Jorge. Minería, una heroína en la historia del Perú. *América Economía* [online]. 2012-05-13 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://americaeconomia.com/analisis-opinion/mineria-una-heroína-en-la-historia-del-peru>>
- [11] Méndez, Medina Jorge. ¿Con qué vara se mide a la minería ilegal en el Perú? *América Economía* [online]. 2013-05-09 [cit. 2014-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.americaeconomia.com/analisis-opinion/con-que-vara-se-mide-la-mineria-ilegal-en-el-peru>>
- [12] Méndez, Medina Jorge. Turismo en el Perú: gran oportunidad de desarrollo. *América Economía* [online]. 2012-02-16 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://americaeconomia.com/analisis-opinion/turismo-en-el-peru-gran-oportunidad-de-desarrollo>>
- [13] Neuman, William. Corruption in Peru Aids Cutting of Rain Forest. *New York Times* [online]. Publikováno 2013-10-18 [cit. 2014-04-27]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2013/10/19/world/americas/corruption-in-peru-aids-cutting-of-rain-forest.html?_r=0>.
- [14] Pérez, Sergi. Perú: la corrupción golpea más a los pobres y frena el desarrollo. *América Economía* [online]. 2013-10-18 [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.americaeconomia.com/node/103247>>.
- [15] Salas, Alejandro: Fox News Latino: Is Corruption winning in Peru? [online]. Publikováno 2010.11-23 [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://latino.foxnews.com/latino/politics/2011/11/23/alejandro-salas-is-corruption-winning-in-peru/>>
- [16] Trejbal, Václav. Přesycení trhu s médii bude pokračovat. Ceny by měly dál klesat. *Patria online* [online]. Publikováno 2013-10-14 [cit. 2014-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2459330/presyceni-trhu-s-medi-bude-pokracovat-ceny-by-mely-dal-klesat.html>>
- [17] Vargas, Hernán. „Las razones del „milagro peruano“ que amenaza el liderazgo económico de Chile. *La Segunda online* [online]. 2013-03-29 [cit. 2014-03-30].

Dostupný z WWW: <<http://www.lasegunda.com/Noticias/Economia/2013/09/881789/las-razones-del-milagro-peruano-que-amenaza-el-liderazgo-economico-de-chile>>

- [18] Vásquez, Daniel. Aibar, Julio. Una lectura crítica del neoliberalismo. FLACSO [online]. Dostupný také z WWW: <<http://books.google.cz/Guerra y democracia: los militares peruanos y la construccion nacional>>
- [19] Vilímková, Olga. Rozhovor: Machu Picchu pro místní indiány posvátné není. Mají svá vlastní místa. *National Geographic* [online]. 2012-09-17 [cit. 2014-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.national-geographic.cz/detail/rozhovor-machu-picchu-pro-mistni-indiany-posvatne-neni-maji-sva-vlastni-mista-29856/>>

Neautorizované články

- [1] Bloomberg.com : *Peru gets S&P rating upgrade as mining investment powers economy*. [online]. 2013-08-20 [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.bloomberg.com/news/2013-08-19/peru-gets-s-p-rating-upgrade-as-mining-investment-powers-economy.html>>
- [2] Bolpress.com: *Nace UNASUR como un actor político y económico a nivel global*. [online]. 2008-05-23 [cit. 2011-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.bolpress.com/art.php?Cod=2008052306>>
- [3] CAN: *Sanciones penales por delitos de corrupción*. [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://can.pcm.gob.pe/sanciones-penales-por-delitos-de-corrupcion/>>
- [4] Diario La Primera digital: *¿Milagro peruano?* [online]. 2013-04-20. [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <http://www.diariolaprimera-peru.com/online/economia/milagro-peruano_136753.html>
- [5] El Comercio: *Ceplan: Perú podría ser miembro de la OCDE antes del 2021*. [online]. 2014-02-21 [cit. 2014-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/economia/peru/ceplan-peru-podria-miembro-ocde-antes-2021-noticia-1711312>>
- [6] El Comercio: *Crecimiento de Latinoamérica dependerá de EE.UU. y China*. [online]. 2014-01-15 [cit. 2014-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/mundo/latinoamerica/crecimiento-latinoamerica-dependera-eeuu-y-china-noticia-1702828>>
- [7] El Comercio: *Las Exportaciones peruanas se desplomaron 17,9 % en enero*. [online]. 2014-03-03. [cit. 2014-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/economia/peru/exportaciones-peruanas-se-desplomaron-179-enero-noticia-1713479>>
- [8] El Comercio: *¿Qué necesita el Perú para convertirse en una economía industrial?* [online]. 2013-12-09 [cit. 2014-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/economia/peru/que-necesita-peru-convertirse-economia-industrial-noticia-1670636>>
- [9] El Comercio: *Valor de exportaciones de café peruano caerá más de 20 % este año*. [online]. 2013-03-19 [cit. 2014-03-05] Dostupný z WWW: <<http://elcomercio.pe/economia/peru/valor-exportaciones-cafe-peruano-caera-mas-20-durante-este-ano-noticia-1552280>>

- [10] Gestión: *Mincetur: La integración con el mundo permitirá el crecimiento de Perú*. [online]. 2014-03-06 [cit. 2014-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://gestion.pe/noticia/274525/mincetur-integracion-mundo-permitira-crecimiento-peru>>
- [11] How corruption affects the development of Peru? *Http://youtube.com* [online]. 2013-10-15 [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.youtube.com/watch?v=apXvZNoR7KE#t=200>>
- [12] IADB: *Peru: Country Strategy*. [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.iadb.org/en/countries/peru/country-strategy,1036.html>>
- [13] Investiční web: *Žebříček zemí s nejvyšším podílem šedé ekonomiky*. [online]. 2010-08-02 [cit. 2014-04-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.investicniweb.cz/ekonomika/2010/8/2/zebricek-zemi-s-nejvetsim-podilem-sede-ekonomiky/>>
- [14] Management Systems International: *Combating corruption in Peru*. [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.msiworldwide.com/project/combating-corruption-in-peru/>>
- [15] MINAG: *Problemas en la Agricultura Peruana*. [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.minag.gob.pe/portal/sector-agrario/agricola/vision-general/problemas-en-la-agricultura-peruana>>
- [16] Ministerio de Ambiente: *Diferencias entre minería ilegal e informal*. [online]. Nedatováno [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.minam.gob.pe/mineriailegal/diferencias-entre-mineria-ilegal-e-informal/>>
- [17] Ministerio de asuntos exteriores y de cooperación: *„Procesos de integración regional“* [online html]. [cit. 2014-04-07]. Dostupný z www: <<http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/PoliticaExteriorCooperacion.aspx>>
- [18] Perú, com: *31 de mayo de 1970: 80 mil muertos deja el terremoto en el Perú*. [online]. 2012-05-31 [cit. 2014-03-08]. Dostupný z: <<http://peru.com/2012/05/31/actualidad/nacionales/31-mayo-1970-80-mil-muertos-deja-terremoto-peru-noticia-67131>>
- [19] Peru en el siglo XX. *Http://youtube.com* [online]. 2009-04-30 [cit. 2014-03-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.youtube.com/watch?v=3lg1ihTJD0Q>>
- [20] ProInversión: *BCRP: Ratio de Inversión se eleva a 27,3 % del PBI en el 2013*. [online]. Publikováno 2014-02-24, [cit. 2014-03-31]. Dostupný z WWW: <http://www.investinperu.pe/modulos/NOT/NOT_DetallarNoticia.aspx?ARE=0&PFL=0&NOT=2477>
- [21] ProInversión: *CEPAL: Perú crecerá 5,5 % en 2014 y será uno de los líderes de región*. [online]. Publikováno 2013-12-11. [cit. 2014-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/NOT/DetallarNoticia.aspx?AREPFL=2385>>
- [22] ProInversión: *El Perú tiene un clima propicio para invertir*. [online]. 2014-02-13, [cit. 2014-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.investinperu.pe/modulos/NOT/DetallarNoticia.aspx?AREPFL=2478>>
- [23] ProInversión: *Perú es el cuarto país que más atrae a capitales españoles en la región*. [online]. Publikováno 2014-02-14, [cit. 2014-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.investinperu.pe/modulos/NOT/NOT_DetallarNoticia.aspx?AREPFL=2483>
- [24] Rozhlasové noviny: *Zemětřesení v Peru*. [online]. 1970-06-01 [cit. 2014-02-28]. Dostupný z: <http://www.pribehrozhlasu.cz/tenkrat-v-rozhlase/1970/1970_2>

- [25] RPP Noticias: *Humala: Minería ilegal y narcotráfico generan el 60 % de delitos en Perú*. [online]. 2014-03-30 [cit. 2014-04-28]. Dostupný z WWW: <http://www.rpp.com.pe/2014-03-30-humala-mineria-ilegal-y-narcotrafico-generan-el-60-de-delitos-en-peru-noticia_680705.html>
- [26] Telesur.net: *Unasur celebra con alegría entrada en vigencia de Tratado Constitutivo*. [online]. 2011-03-10. [cit. 2011-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.telesurty.net/secciones/entrevistas/90070-NN/>>

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vývoj HDP v mld. USD (2000 - 2013).....	31
Tabulka 2: Objem zemědělské produkce v tis. tun.....	34
Tabulka 3: Světové zásoby a produkce (%) a průměr vytěžené suroviny	36
Tabulka 4: Míra růstu manufakturních odvětví v %.....	38
Tabulka 5: Inflace a měnový kurz (2000 - 2013).....	42
Tabulka 6: Veřejný dluh v mil. nových solů	44
Tabulka 7: Nezaměstnanost (2001 - 2012).....	46
Tabulka 8: Exporty a importy (2001 - 2006).....	53
Tabulka 9: Exporty a importy (2007 - 2013).....	55
Tabulka 10: Exporty tradiční a netradičních výrobků v mil. USD (2007 - 2013).....	56
Tabulka 11: Struktura importů v mil. USD (2007 - 2013)	58
Tabulka 12: Tok Přímých zahraničních investic v Jižní Americe v mil. USD.....	61
Tabulka 13: Vývoj obchodu mezi Peru a EU v mil. USD (2008 - 2013).....	72

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Populační pyramida 2014	15
Obrázek 2: Struktura HDP (2012).....	32
Obrázek 3: Tok přímých zahraničních investic v mil. USD (2003 - 2013).....	61
Obrázek 4: Vývoj přímých zahraničních investic v mil. USD (2003 - 2013).....	63
Obrázek 5: Regiony Peru	89
Obrázek 6: Rozložení zásob nerostných surovin.....	90